

คู่มือ

การประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะเสริมสร้างระเบียบวินัยให้แก่ลูกเสือ เนตรนารี ดังนั้น เพื่อให้การจัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี มีแนวปฏิบัติไปในทางเดียวกัน และสถานศึกษาสามารถนำแนวปฏิบัตินี้ ไปฝึกอบรมกองลูกเสือ เนตรนารี ที่ต้องการสมัครเข้าร่วมประกวดระเบียบแถวให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง และนำความรู้ไปพัฒนาในการฝึกระเบียบแถวอย่างต่อเนื่อง สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน จึงพิจารณาเห็นควรจัดทำคู่มือการจัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี เล่มนี้ขึ้น เพื่อเป็นคู่มือสำหรับคณะกรรมการตัดสินการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ รวมทั้งประโยชน์ต่อสถานศึกษาที่มีความประสงค์จะจัดส่งกองลูกเสือ เนตรนารี เข้าร่วมการประกวด ฯ ด้วย ในการนี้ สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ขอขอบคุณ ว่าที่ร้อยโท ธีรภัฏ ยูยุทธ ที่ทุ่มเทความรู้ กำลังกาย กำลังสติปัญญา ในการรวบรวมข้อมูลจัดทำคู่มือเล่มนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย และขอขอบคุณ โรงเรียนเทพศิรินทร์ ที่ให้ความร่วมมือในการสาธิตรูปแบบการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ประโยชน์จากคู่มือการจัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี คณะผู้จัดทำขอน้อมเกล้า ฯ ถวาย เป็นราชสักการะแด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวาระครบรอบ 100 ปี ลูกเสือไทย

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
1. บทนำ	3
2. การดำเนินงาน	4
3. การเตรียมสถานที่	5
4. รูปแบบการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี	7
5. ขั้นตอนการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี	12
6. แนวปฏิบัติการตัดสินประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี	15
7. กติกาการแข่งขันและหลักเกณฑ์การให้คะแนน	73
8. ไปให้คะแนนตัดสินประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี	76
9. ภาคผนวก	
- เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี	81
- เครื่องแบบผู้บังคับบัญชา	90
- การประดับสายสะพายเครื่องหมายวิชาพิเศษ	98
- การใช้ คำบอก คำสั่ง ในพิธีกล่าวคำปฏิญาณและสวนสนาม ของลูกเสือ เนตรนารี	99
- ประกาศสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย หลักเกณฑ์การประดับเครื่องหมายลูกเสือ โลก และเข็มเครื่องหมายแสดง วิทยฐานะ	100
- บรรณานุกรม	101

บทนำ

ด้วยในปี พ.ศ. 2547 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ(นายอดิศรชัย โปธารามิก) เล็งเห็นว่าขบวนการลูกเสือเป็นขบวนการของเยาวชนที่สร้างความเป็นผู้มีระเบียบวินัย ความอดทน ความซื่อสัตย์ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งต้องการปลูกจิตสำนึกให้แต่งเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี อย่างถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี สร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีในหมู่คณะของลูกเสือ เนตรนารี จึงได้มอบหมายให้กองการลูกเสือ กรมพลศึกษา จัดให้มีโครงการประกวดระเบียบแถวของลูกเสือ เนตรนารี ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดยได้รับความสนใจ และความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งสถานศึกษาทั่วประเทศส่งกองลูกเสือ กองเนตรนารี เข้าร่วมประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ส่งผลให้สถานศึกษาได้ดำเนินการฝึกระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี อย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดผลในทางร่างกาย เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง มีท่าทางองอาจผึ่งผาย และเป็นผู้มีประสาทตื่นตัว สามารถเคลื่อนไหวอริยาบถได้คล่องแคล่วว่องไว ในทางจิตใจฝึกให้เป็นผู้มีอุดมคติในการรักษาเกียรติ วินัย กล้าหาญ อดทน มีความเชื่อมั่นในตนเอง และโดยส่วนรวมเกิดความร่วมมือร่วมใจ ความพร้อมเพรียง ความสามัคคี ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งผ่านเผยแพร่มโนธรรมของลูกเสือ ทั้งมุ่งฝึกให้เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวมตามอุดมการณ์ของลูกเสือสืบไป

การดำเนินงาน

1. สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน

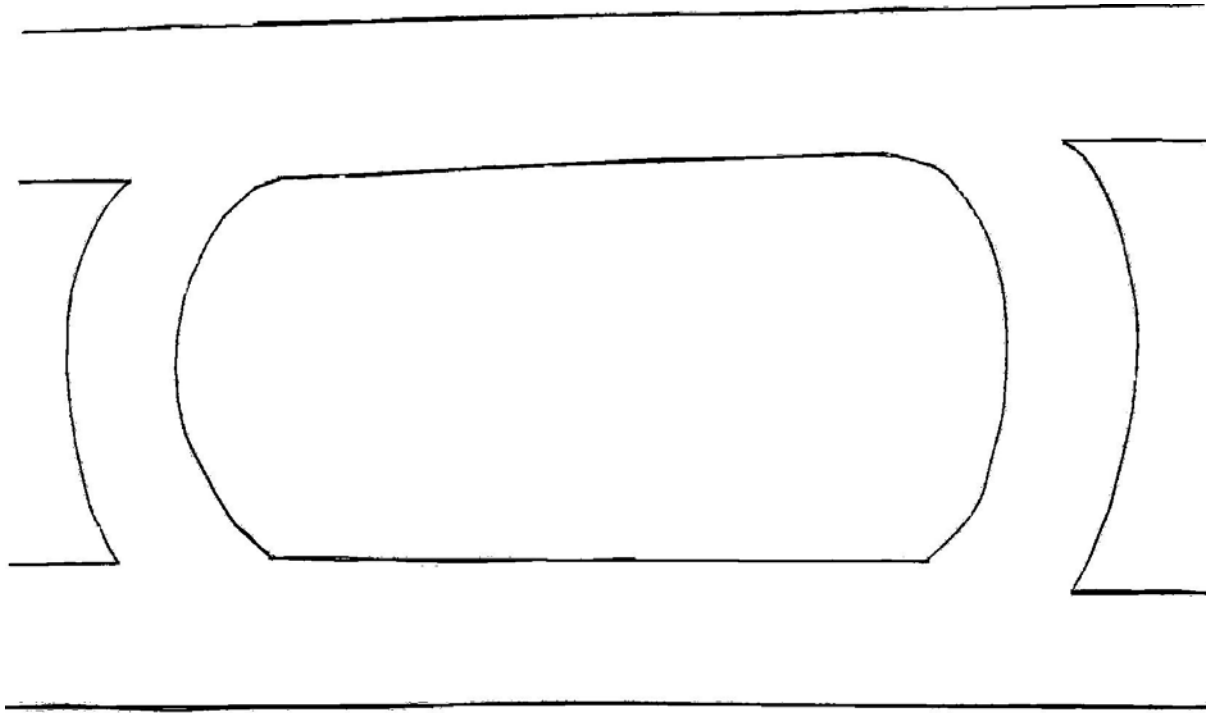
- ขออนุมัติโครงการและงบประมาณ
- แจกหนังสือขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกเขตทั่วประเทศ เพื่อดำเนินการจัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี
- โอนเงินงบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน รวมทั้งค่าพาหนะในการจัดส่งสถานศึกษาที่ชนะเลิศการประกวด ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับจังหวัด และระดับประเทศ
- ติดตามผลการดำเนินงานการจัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับจังหวัด
- จัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ระดับประเทศ ในวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ 1 กรกฎาคมของทุกปี

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

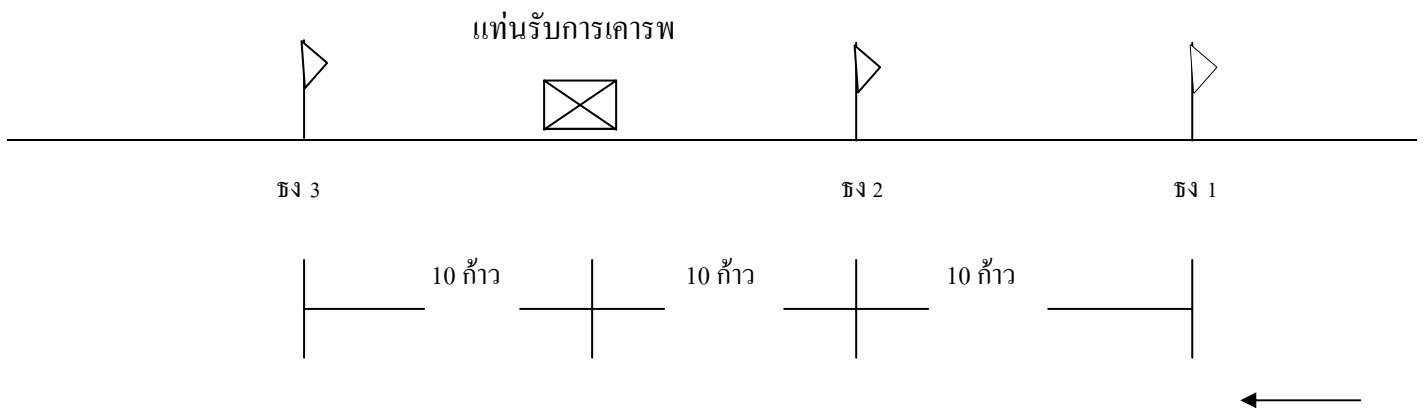
- ดำเนินการจัดประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ภายในเขตพื้นที่การศึกษา โดยประกาศเชิญชวนสถานศึกษาทุกสังกัด จัดส่งกองลูกเสือ เนตรนารี เข้าร่วมประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี
- จัดส่งกองลูกเสือ เนตรนารี ที่ชนะเลิศการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ระดับเขตพื้นที่การศึกษา เข้าร่วมการประกวด ฯ ระดับจังหวัด
- จัดส่งกองลูกเสือ เนตรนารี ที่ชนะเลิศการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ระดับจังหวัดเข้าร่วมการประกวด ฯ ระดับประเทศ

การเตรียมสถานที่

1. สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ได้แก่ สนามกีฬาที่มีคู่วิ่ง สนามกีฬาของสถานศึกษา หรือสถานที่อื่นที่เหมาะสม

2. ระยะทางการเดินประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี ที่เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระยะของ การเดินสวนสนามผ่านธง 3 ธง

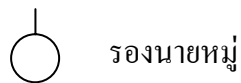
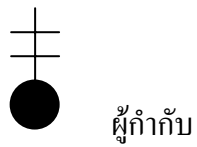
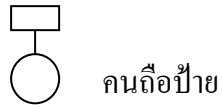
3. อุปกรณ์ และสื่อ

1. ชง 3 ชง **ชง 1** สีเหลือง (ชงเตรียมทำความเคารพ) **ชง 2** สีแดง (ชงทำความเคารพ) และ **ชง 3** สีเขียว (ชงเล็กทำความเคารพ)
2. แท่นรับการเคารพ
3. เครื่องขยายเสียง
4. เทปเพลง/หรือวงดุริยางค์
  - เพลงสรรเสริญพระบารมี
  - เพลงเดินสวนสนาม
  - แตรเดี่ยว

ฯลฯ

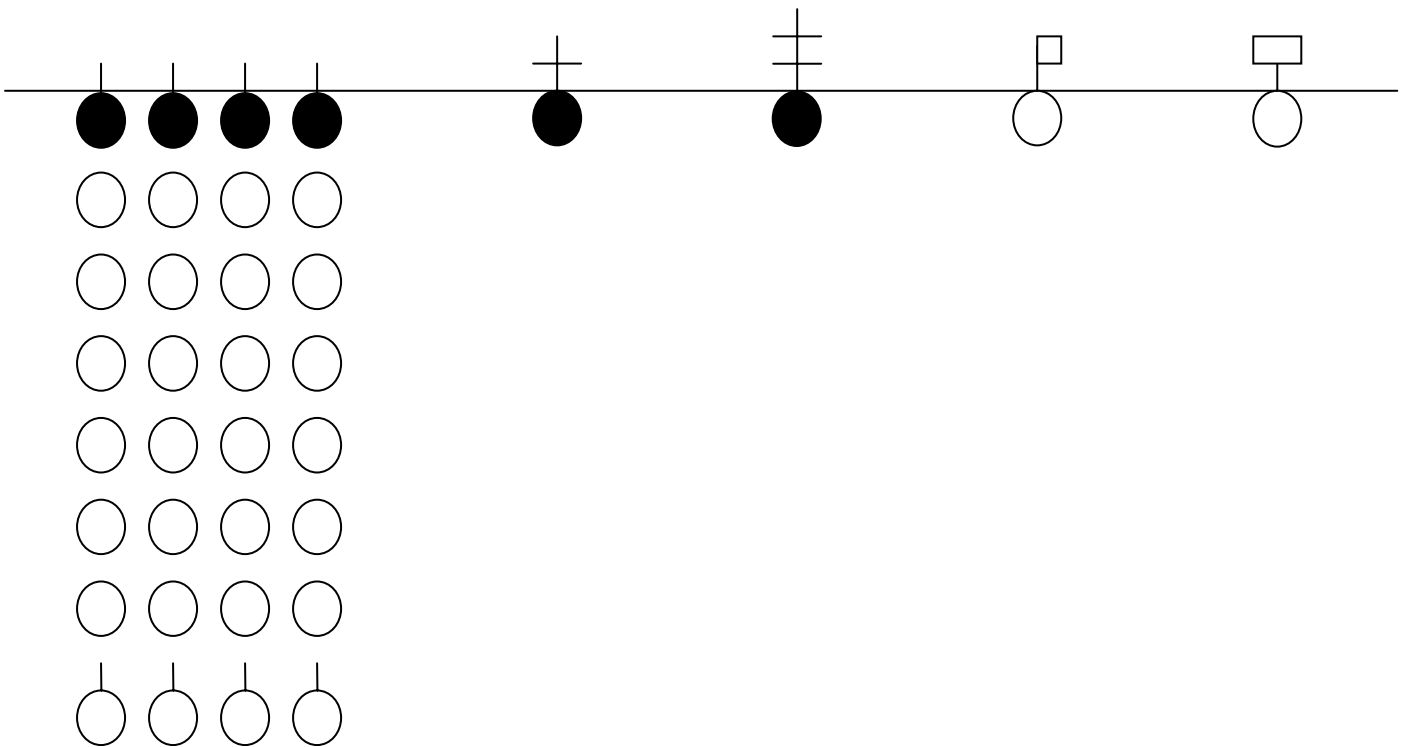
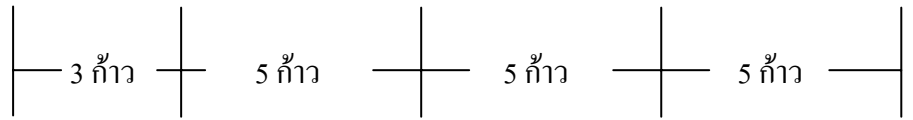
รูปแบบการประกวาระเบียนแถวลูกเสือ เนตรนารี

1. สัญลักษณ์

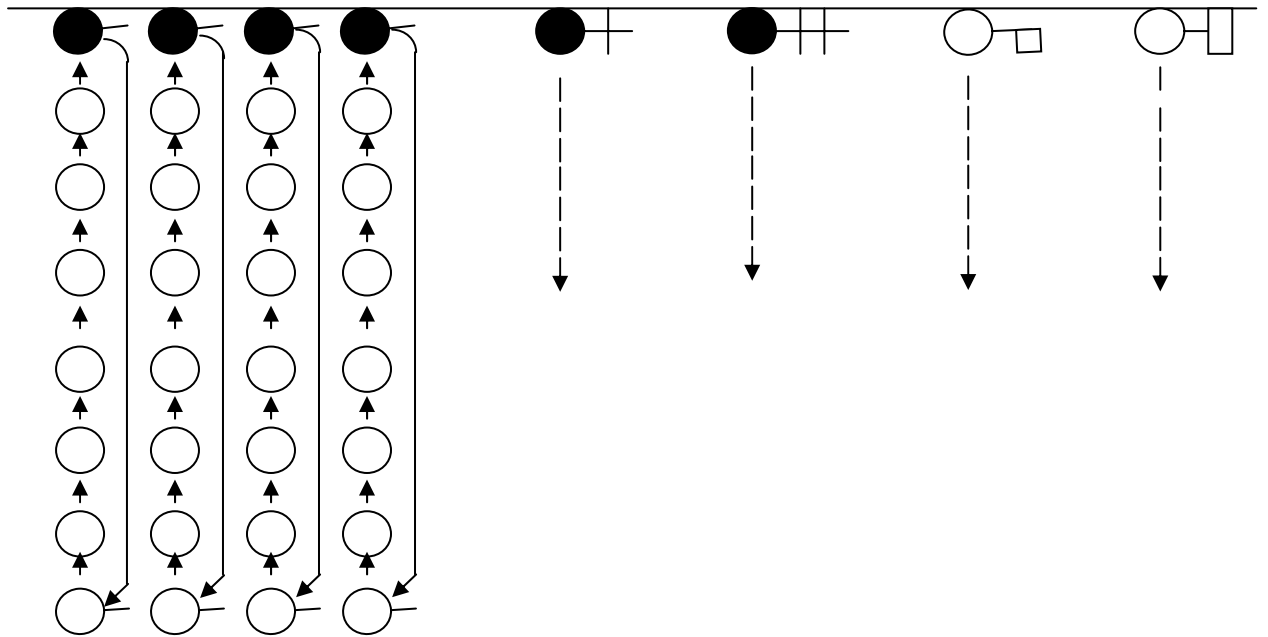

2. การตั้งแถวในสนาม

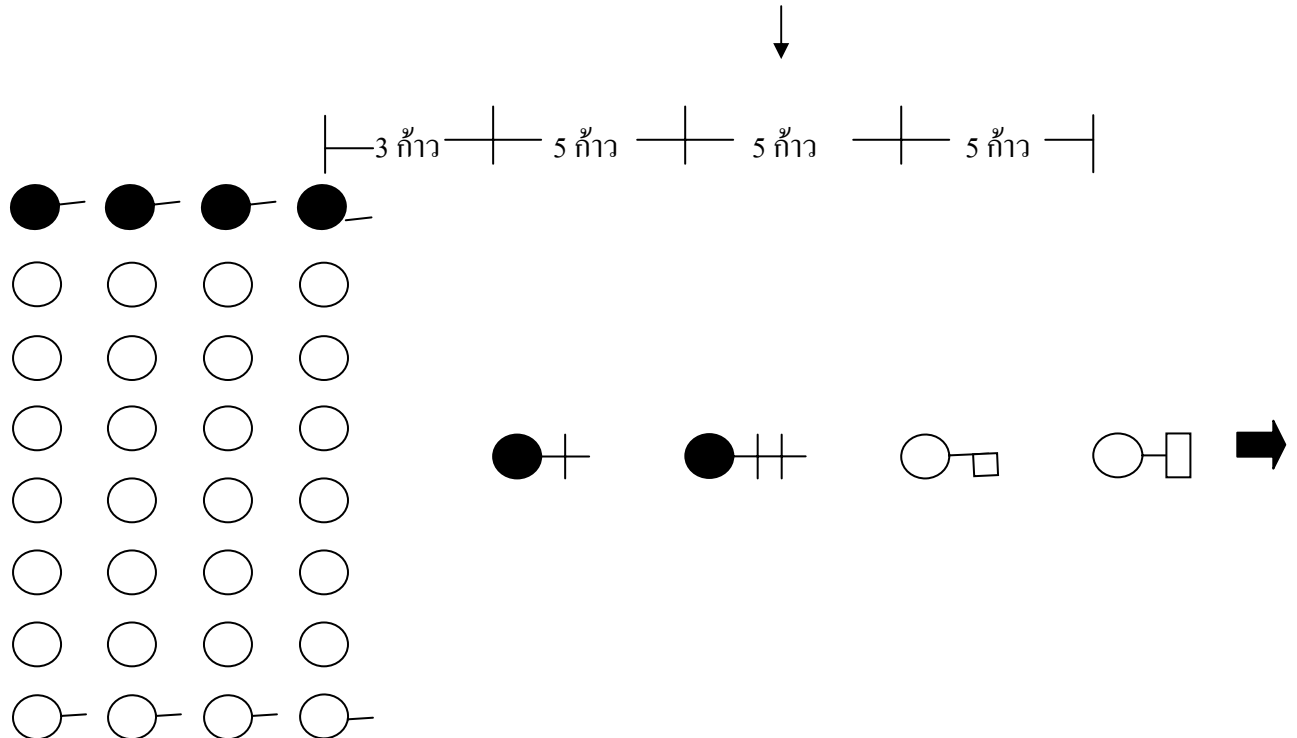

แถวตอนเรียงดี ระยะเคียงระหว่างหมู่ 1 ช่วงศอก
ระยะต่อระหว่างบุคคลภายในหมู่ 1 ช่วงแขน

3. การปรับขบวนสวนสนาม

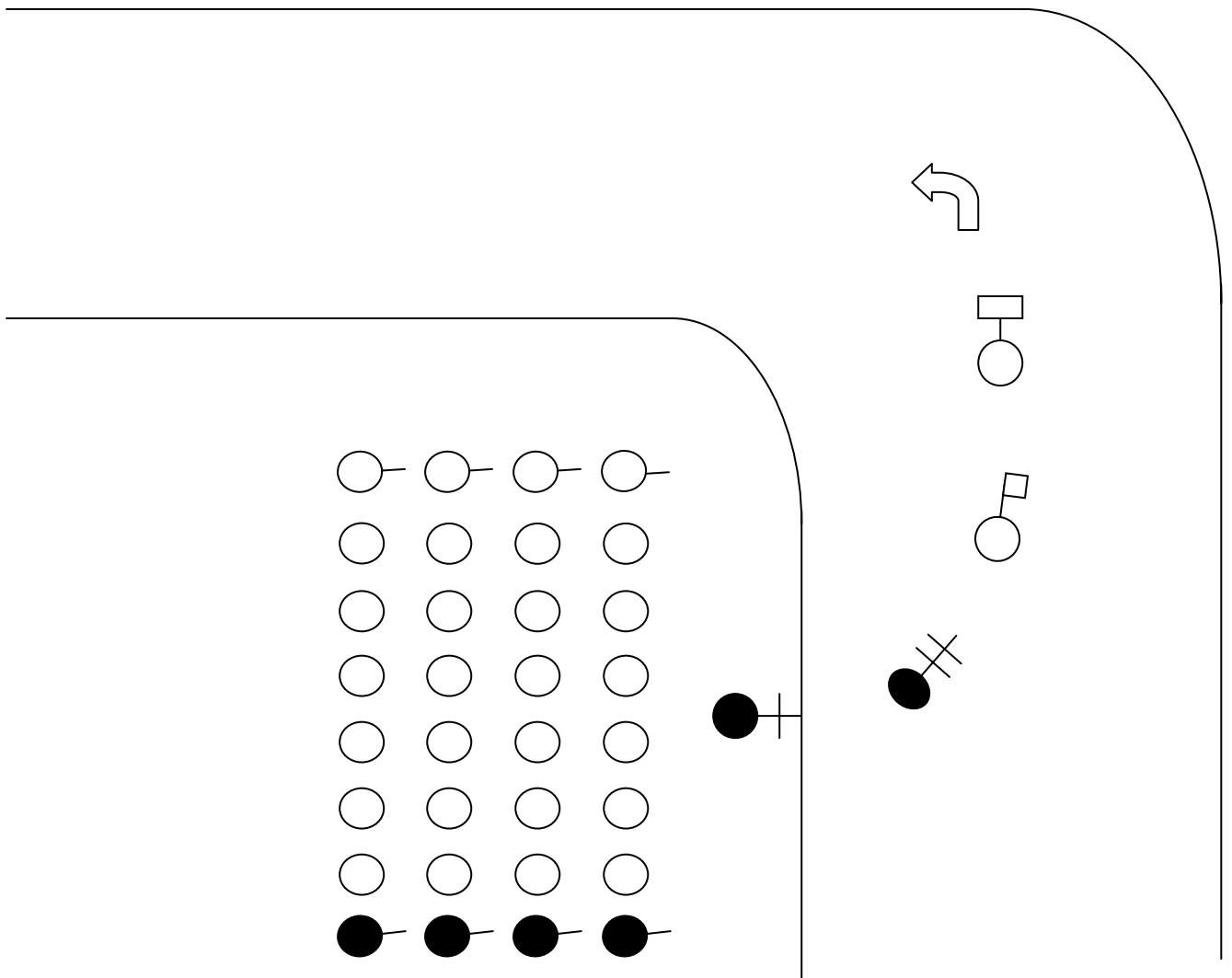

หมายเหตุ ให้นำหมู่เดินผ่านหน้าหมู่ของตน ไปยืนแทนที่รองนายหมู่ ลูกหมู่ทุกคนเดินตามไปยืนต่อจากนายหมู่ตามลำดับเป็นแถวหน้ากระดานเรียงสี่ ดังรูป

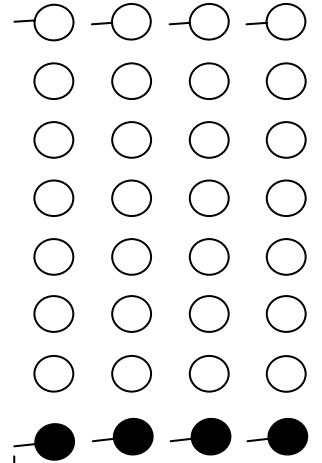
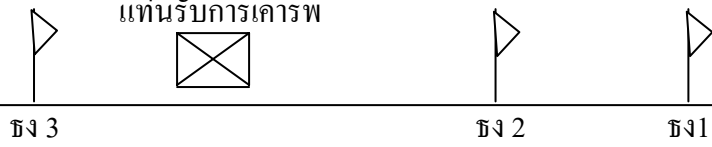
แถวหน้ากระดานเรียงสี่ ระยะเคียงระหว่างบุคคลภายในหมู่ 1 ช่วงศอก
ระยะต่อระหว่างหมู่ 1 ช่วงแขน

4. รูปแบบการเดินเลียวซ้าย

5. รูปแบบการเดินทางสนามผ่านธง 3 ธง

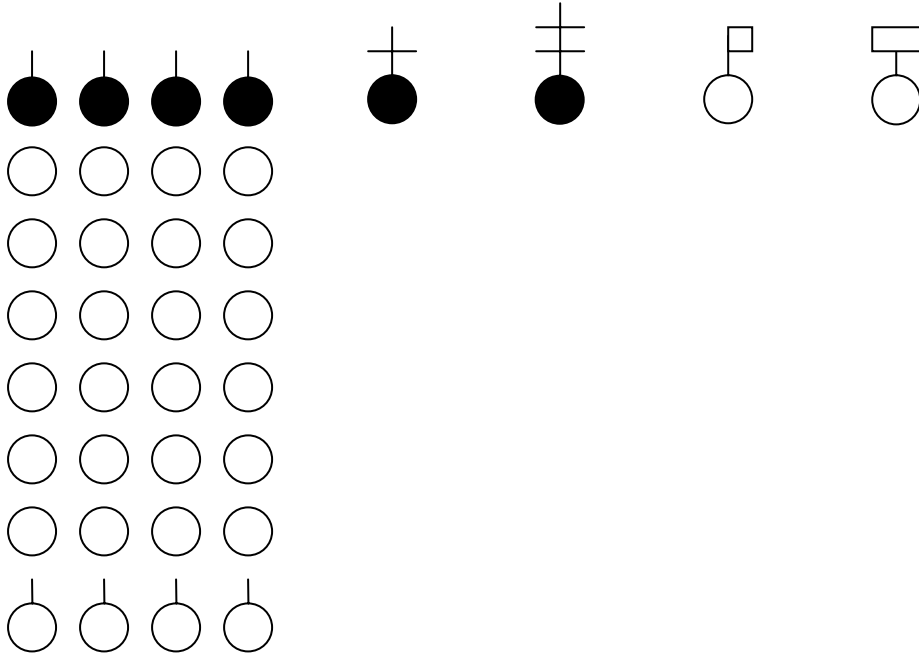
แท่นรับการเคารพ

┌ 5 ก้าว ─ ─ ─ 5 ก้าว ─ ─ ─ 5 ก้าว ─ ─ ─ 3 ก้าว ─ ─ ─ ┘

ขั้นตอนการประกวดระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี

ขั้นตอนที่ 1 การให้คะแนนป้าย ธงประจำกอง ไม้ถือ ไม้พลองหรือไม้ง่าม และเครื่องแบบ

เมื่อกองลูกเสือหรือเนตรนารี ตั้งแถวในสนามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว (และอยู่ในท่าพักตามระเบียบ) ให้คณะกรรมการตัดสินคะแนนเครื่องแบบดำเนินการตัดสินให้คะแนนดังนี้

1. เครื่องแบบผู้กำกับ รองผู้กำกับ รวมทั้งการประดับเครื่องหมายตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบฯ และประกาศของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ
2. เครื่องแบบลูกเสือ รวมทั้งการประดับเครื่องหมายตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบ และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ
3. ขนาดของป้าย ธงประจำกอง ไม้ถือ ไม้ง่าม หรือไม้พลอง(ตามประเภทลูกเสือ)
4. การยื่นถือป้าย ธงประจำกอง ไม้ถือ ไม้ง่าม หรือไม้พลอง(ตามประเภทลูกเสือ)

ขั้นตอนที่ 2 การให้คะแนนการทำความเคารพและการกล่าวคำปฏิญาณ

เมื่อคณะกรรมการตัดสินเครื่องแบบให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการตัดสินการทำความเคารพ และการกล่าวคำปฏิญาณขณะยืนอยู่กับที่ดำเนินการตัดสินให้คะแนน ดังนี้

1. การทำความเคารพของผู้ถือป้าย ผู้ถือธงประจำกอง ผู้กำกับ รองผู้กำกับและลูกเสือในแถว
2. การกล่าวคำปฏิญาณของผู้ถือป้าย ผู้ถือธงประจำกอง ผู้กำกับ รองผู้กำกับและลูกเสือในแถว
3. การทำวาทัน ปรับขบวนสวนสนาม และแบกอาวุธ

ขั้นตอนที่ 3 การให้คะแนนการเดินสวนสนาม

คณะกรรมการตัดสินการเดินสวนสนามดำเนินการตัดสินให้คะแนน เริ่มตั้งแต่คำสั่ง “หน้า-เดิน” เป็นต้นไปจนถึงครั้งที่ 1 (เตรียมทำความเคารพ) ดังนี้

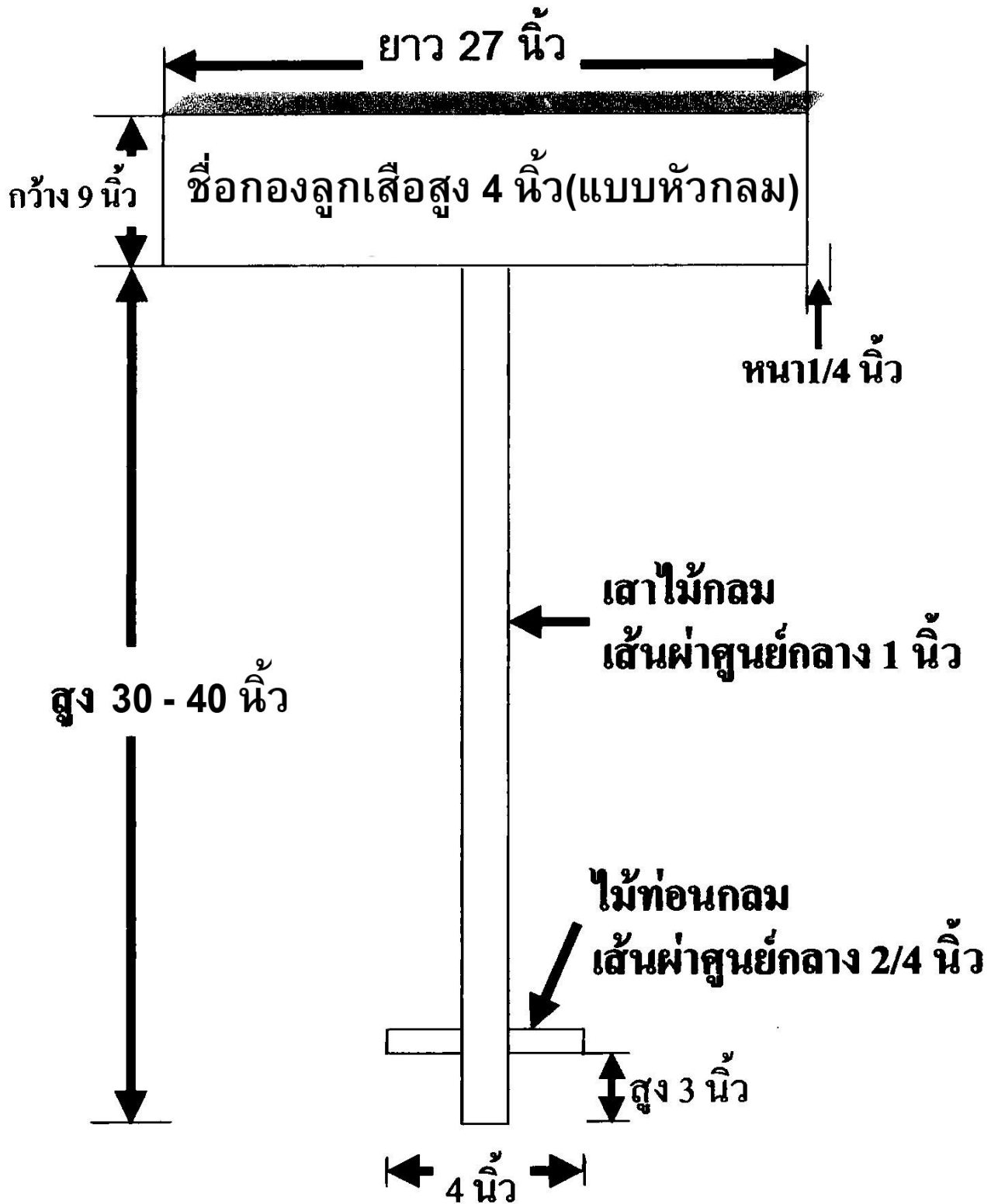
1. การแบกป้าย แบกธงประจำกอง แบกไม้ถือ (ทำบ่าอาวุธ) แบกไม้ง่าม (ไม้พลอง)
2. การเตะเท้าออกเดิน การตบเท้า ด้วยความพร้อมเพรียงทั้งกอง
3. การเดินสวนสนาม (ลำตัวตั้งตรง) การแกว่งแขนถูกต้องพร้อมเพรียงกัน (ตาแลตรงไปข้างหน้า)
4. การสั่ง “เลี้ยวซ้าย” ของรองผู้กำกับ และการเดินเลี้ยวซ้ายของกองลูกเสือ เนตรนารี
5. ระยะเวลา ระยะเวลาเคียงตามที่กำหนด
6. การหันป้ายของผู้ถือป้าย ก่อนถึงครั้งที่ 1 20 ก้าว

ขั้นตอนที่ 4 การให้คะแนนการทำความเคารพเมื่อผ่านธง 3 ธง

คณะกรรมการตัดสินการทำความเคารพเมื่อผ่านธง 3 ธง จะแยกย้ายกันไปประจำ ณ ธง 3 ธง ดังกล่าว เพื่อให้คะแนนดังนี้

1. การเดินผ่านธง 3 ธง ของผู้แบกป้าย
2. การเดินผ่านธง 3 ธง ของผู้แบกธงประจำกอง
3. การเดินผ่านธง 3 ธง ของผู้กำกับลูกเสือ
4. การเดินผ่านธง 3 ธง ของรองผู้กำกับลูกเสือ (รวมทั้งการสั่ง “ระวัง” ก่อนถึงครั้งที่ 1 และการสั่ง “เลี้ยว-ทำ” เมื่อถึงครั้งที่ 2 ของรองผู้กำกับลูกเสือ)
5. การเดินผ่านธง 3 ธง ของแถวลูกเสือแต่ละดับ
6. ระยะเวลา ระยะเวลาเคียง และความพร้อมเพรียง

ตัวอย่างป้ายสวนสนามลูกเสือ

หมายเหตุ ตัวป้าย สีขาวทั้งหมด และตัวอักษรสีน้ำเงิน

แนวปฏิบัติการตัดสินประกวระเบียบแถวลูกเสือ เนตรนารี

1. การตัดสินให้คะแนนขนาดของป้าย ธงประจำกอง ไม้ถือ ไม้พลอง หรือไม้ง่าม

ธงประจำกอง

1. ธงประจำกองลูกเสือสำรอง

ทำด้วยผ้าสีเหลือง ขนาด 90 x 60 ซม. มีครุยสีเขียวยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเขียว ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเขียว ขนาดพองาม ยอดคั่นธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

2. ธงประจำกองลูกเสือสามัญ

ทำด้วยผ้าสีเขียว ขนาด 120 x 80 ซม. มีครุยสีเหลืองยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเหลือง ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลือง ขนาดพองาม ยอดคั่นธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

3. ธงประจำกองลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ทำด้วยผ้าสีเลือดหมู ขนาด 120 x 80 ซม. มีครุยสีเหลืองยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเหลือง ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลือง ขนาดพองาม ยอดคั่นธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

4. ธงประจำกองลูกเสือวิสามัญ

ทำด้วยผ้าสีขาบ ขนาด 120 x 80 ซม. มีครุยสีเหลืองยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีเหลืองขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองลูกเสือ ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลือง ขนาดพองาม ยอดคั่นธงทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปวชิรสีเงิน

5. ธงประจำกองเนตรนารีสำรอง

ทำด้วยผ้าสีเหลือง ขนาด 90 x 60 ซม. มีครุยสีเขียวยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตราเนตรนารีสีเขียว ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองเนตรนารี ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเขียว ขนาดพองาม ยอดคั่นธงทำด้วยโลหะเป็นรูปวชิรสีเงิน

6. ธงประจำกองเนตรนารีสามัญ

ทำด้วยผ้าสีเขียว ขนาด 120 x 80 ซม. มีครุยสีเหลืองยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตราเนตรนารีสีเหลือง ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองเนตรนารี ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดาสีเหลือง ขนาดพองาม ยอดคั่นธงทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปวชิรสีเงิน

7. ธงประจำกองเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

ทำด้วยผ้าสีเลือดหมู ขนาด 120 x 80 ซม. มีครุยสีเหลืองยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตรานเนตรนารี สีเหลือง ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองเนตรนารี ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดา สีเหลือง ขนาดพองาม ยอดคันธงทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปวชิรสีเงิน

8. ธงประจำกองเนตรนารีวิสามัญ

ทำด้วยผ้าสีขาบ ขนาด 120 x 80 ซม. มีครุยสีเหลืองยาว 8 ซม. สามด้าน ตรงกลางมีตรานเนตรนารี สีเหลือง ขนาด 40 x 25 ซม. ได้ตราบอกชื่อกองเนตรนารี ตัวอักษรพิมพ์ธรรมดา สีเหลือง ขนาดพองาม ยอดคันธงทำด้วยโลหะสีเงินเป็นรูปวชิรสีเงิน

ไม้ถือ

ตัวไม้มีลักษณะกลม เส้นผ่าศูนย์กลางหัวไม้ 1.8 ซม. กลางไม้ 1.5 ซม. ปลายไม้ 1.2 ซม. ยาว 75 ซม. ที่หัวไม้และปลายไม้ให้มีปลอกทองเหลืองหุ้ม ทางด้านหัวไม้ยาว 6 ซม. ด้านปลายไม้ยาว 4 ซม. จากหัวไม้ลงมา 12 ซม. ให้มีฟู่ 2 ฟู่ ผูกติดอยู่กับไม้ และจากหัวไม้ลงมา 16 ซม. ให้มีปลอกทองเหลืองเป็นตราคณะ ลูกเสือแห่งชาติหุ้มอยู่ ไม้ถือให้เป็นที่น้ำตาลแก่

ฟู่ของไม้ถือ

เป็นด้ายหรือไหมพรม สีตามประเภทของลูกเสือ ถักเป็นเชือกผูกติดกับไม้ถือ ปลายเชือกยาวข้างละ 6 ซม. ต่อจากปลายเชือกแต่ละข้างทำเป็นฟู่ยาวข้างละ 7 ซม. ขนาดโตพอสมควร

ไม้พลองสำหรับลูกเสือ เนตรนารีสามัญ

ไม้พลองให้มีลักษณะกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 ซม. ยาว 150 ซม. ได้หัวพลองลงมา 20 ซม. ให้เจาะรูร้อยเชือกสำหรับรวมกระโจมได้ ได้รูเจาะร้อยเชือกลงมาอีก 5 ซม. ให้ขีดเครื่องหมายเป็นเครื่องวัด มาตราเมตริก ให้อ่านได้ทุกเซนติเมตร จนถึง 75 ซม.

ไม้ง่ามสำหรับลูกเสือ เนตรนารี สามัญรุ่นใหญ่และวิสามัญ

ทำด้วยไม้ (ที่มีความแกร่งและเหนียวพอสมควร) เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ $\frac{3}{4}$ นิ้ว ปลายไม้ง่าม ทั้ง 2 ง่าม ยาวประมาณ 2-3 นิ้ว ลักษณะของไม้ง่ามค่อนข้างตรง (ไม่คดงอมากเกินไป) ความสูงของไม้ง่าม ให้อ่านได้ทุกเซนติเมตรจนถึง 75 ซม. ให้อ่านได้ทุกเซนติเมตร จนถึง 75 ซม. ให้อ่านได้ทุกเซนติเมตร จนถึง 75 ซม. ให้อ่านได้ทุกเซนติเมตร จนถึง 75 ซม.

2. การตัดสินให้คะแนนรูปแบบผู้กำกับลูกเสือเนตรนารี และการประดับเครื่องหมายประกอบรูปแบบ

1. รูปแบบผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย) ประกอบด้วย

(ก) หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนังหรือวัสดุเทียม หนังสีน้ำตาลแก่กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวขั้วสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ (สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเขียวเดียวกับหมวกผูกเป็นปมไว้ข้างหลัง) มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(ค) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(ง) กางเกง เช่นเดียวกับกางเกงเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่กว้าง 4 ซม.

(ฉ) ถุงเท้า เช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่ติดพูสีเขียวข้างละ 2 พู

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบรูปแบบผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปโล่ ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีทอง พื้นสีเขียวมีอักษร “ล.ร.” เป็นของผู้กำกับลูกเสือสำรอง พื้นสีแดงมีอักษร “ล.ร.” เป็นของรองผู้กำกับลูกเสือสำรอง อยู่เหนือรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

4. เครื่องหมายสังกัด

4.1 ชื่อกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีชื่อกลุ่มหรือกองสีขาวติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา

4.2 เลขกลุ่ม เลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบริมสีขาว มีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาวสูง 1 ซม. ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง (ถ้าไม่มีกลุ่มลูกเสือให้มีเลขกองอย่างเดียว)

(สำหรับผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียนและรองผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียน ไม่มีเลขกลุ่มและเลขกอง)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ

6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นอุดมเบญจ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ด้านหน้าให้ไม้วางทับผ้าผูกคอ

หมายเหตุ เมื่อสวมสายปิด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

2. เครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสำรอง (หญิง) ประกอบด้วย

(ก) หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนัง หรือวัตถุเทียมหนังสีน้ำตาลแก่กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวขัดสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ (สายรัดทำด้วยเชือกถัก สีเดียวกับหมวกผูกเป็นปมไว้ข้างหลัง) มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(ค) กระโปรงสีทึบ ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

(ง) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่มีขลิบสีขาวยาวขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่กว้าง 3 ซม.

(ฉ) ถุงเท้าสั้นสีทึบ

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสำรอง (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง เช่นเดียวกับผู้กำกับ รองผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย) (สำหรับผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียนและรองผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียน ไม่มีเลขกลุ่มและเลขกอง)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ

6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นอุดมเบญจ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ด้านหน้าให้ไม้วางทับผ้าผูกคอ

หมายเหตุ เมื่อสวมสายปิด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

เครื่องแบบรองผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)

เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

เครื่องแบบรองผู้กำกับลูกเสือสำรอง (หญิง)

เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (หญิง) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

3. เครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (ชาย) ประกอบด้วย

(ก) หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีน้ำตาลแก่ กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวเข็มขัดสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ (สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเดียวกับหมวกผูกเป็นปมไว้ด้านหลัง) มีตราหน้าหมวกเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง)

(ค) กางเกงสีทึบขาสั้น หรือขยาว ขาตรง ไม่พับปลายขา

(ง) เนกไทสีเขียว กัดเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงยา

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดผู้บังคับบัญชาหญิง แต่กว้าง 4 ซม.

(ฉ) ถุงเท้าสีทึบ

(ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.

6. เครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน ให้ใช้เครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน ได้เช่นเดียวกับผู้บังคับบัญชาลูกเสือ(หนังสือสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติที่ 2358/2526 ลงวันที่ 4 กันยายน 2526)

หมายเหตุ เมื่อสวมสายบีด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

4. เครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง) ประกอบด้วย

(ก) หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีน้ำตาลแก่ กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวเข็มขัดสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังสีทึบ สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเดียวกับหมวกผูกเป็นปมไว้ด้านหลัง มีตราหน้าหมวกเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อคอพับสีทึบ แขนสั้นเนื้อสอหรือแขนยาวรัดข้อมือ มีคُمที่ข้อมือข้างละ 1 เม็ด ผ่าอกตลอดอกเสื้อทำเป็นสาบกว้าง 3.5 ซม. มีคُمเนื้อเข็มขัด 4 เม็ด ออกมีกระเป๋าย่างข้างละ 1 กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางคิง ปกคลุมหน้า ชายกลางแหลม เจาะรั้งคُمกึ่งกลางกระเป๋าย่าง 1 เม็ด มีอินทรีทูลสีเดียวกับเสื้ออยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้านไหล่กว้าง 3.5 ซม. เย็บติดกับตะเข็บไหล่เสื้อด้านคอกว้าง 2.5 ซม. ปลายมนมีคُمที่ปลายอินทรีทูลทางด้านคอด้านละ 1 เม็ด คُمลักษณะกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่ ให้สอดชายเสื้ออยู่ในกระโปรง

(ค) (1) กระโปรงสีทึบ ขาวคลุมเข่า ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน หรือ

(2) กางเกงสีทึบ ขาวขาตรง ไม่พับปลายขา หรือ

(3) กางเกงกระโปรงสีทึบ ขาวครึ่งเข่า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ หลัง 2 ตะเข็บ มีกระทบจีบด้านหน้าและด้านหลัง

(ง) เนกไทสีเขียว ถักเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงยา

(จ) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 ซม. หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปเครื่องหมายเนตรนารี

(ฉ) ถุงเท้าสีทึบ พับสั้นเพียงข้อเท้า

(ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าย่างข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.

6. เครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (ชาย)

หมายเหตุ เมื่อสวมสายปิด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

เครื่องแบบรองผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (ชาย)

เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (ชาย) เครื่องหมายตำแหน่งทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีแดง ขอบสีทอง ดัดที่กึ่งกลางกระเป๋ายาว

เครื่องแบบรองผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง)

เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง) เครื่องหมายตำแหน่งทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีแดงขอบสีทอง ดัดที่กึ่งกลางกระเป๋ายาว

5. เครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญ (ชาย) ประกอบด้วย

(ก) หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีกาลี มีหนัง หรือ วัสดุ เทียม หนังสีน้ำตาลแก่กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวขัดสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเดียวกับหมวกผูกเป็นปมไว้ข้างหลัง มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(ค) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(ง) กางเกง เช่นเดียวกับกางเกงเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่กว้าง 4 ซม.

(ฉ) ถุงเท้า เช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่ติดพูสีเขียวข้างละ 2 พู

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญ (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด ทำด้วยผ้า มีขนาด รูปและสีตาม กฎกระทรวง ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ติดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน
  2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสีเหลืองข้างซ้าย
  3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะ รูปโล่ ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ สีทอง พื้นสีเขียว ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าสีเหลืองข้างขวา
  4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)
  5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ
  6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นอุดมเบญจ์ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ด้านหน้าให้ไม้วางทับผ้าผูกคอ
- หมายเหตุ เมื่อสวมสายบิต ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

6. เครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญ (หญิง) ประกอบด้วย

(ก) หมวก มี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีน้ำตาลแก่กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีห้วงซัดสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อย สายรัดด้านหลังสีริษะ สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเขียวกับหมวกผูกเป็นปมไว้ข้างหลัง มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(ค) กระโปรงสีทึบ ขาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน

(ง) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่มีขลิบสีขาบ ขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่กว้าง 3 ซม.

(ฉ) ถุงเท้าสั้นสีทึบ

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญ (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน
  2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลับดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสื่อข้างซ้าย
  3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะ รูปโล่ ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ สีทอง พื้นสีเขียว ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าสาย
  4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)
  5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ
  6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นสูงแบบดี ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ผ้าผูกคอ ด้านหน้าให้ไม้วางทับผ้าผูกคอ
- หมายเหตุ เมื่อสวมสายบืด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

เครื่องแบบรองผู้กำกับลูกเสือสามัญ (ชาย)

เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสามัญ (ชาย) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดงที่กึ่งกลางกระเป๋าสาย

เครื่องแบบรองผู้กำกับลูกเสือสามัญ (หญิง)

เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสามัญ (หญิง) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดงที่กึ่งกลางกระเป๋าสาย

7. เครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (ชาย) ประกอบด้วย

- (ก) หมวก มี 2 แบบ เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง
- (ข) เสื้อ เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (หญิง)
- (ค) กางเกงสี kaki ขาสั้นหรือขายาว ขาตรง ไม่พับปลายขา
- (ง) เนกไทสีเขียว กัดเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเขียวเงินลงยา
- (จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดผู้บังคับบัญชาหญิง แต่กว้าง 4 ซม.
- (ฉ) ถุงเท้าสี kaki
- (ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง ดัดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย
2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสีเสื้อข้างซ้าย
3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง ดัดที่กึ่งกลางกระเป๋าคอ
4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)
5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.
6. เครื่องหมายจุดเบาะ 2 ท่อน เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง
หมายเหตุ เมื่อสวมสายบิต ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

8. เครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (หญิง) ประกอบด้วย

(ก) หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีน้ำตาลแก่ กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวเข็มขัดสีน้ำตาลแก่ ด้านซ้ายปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเขียวเดียวกับหมวก ผูกเป็นปมไว้ด้านหลัง มีตราหน้าหมวกเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อคอพับสีทึบ แขนสั้นเนื้อสอหรือแขนยาวรัดข้อมือ มีคุมที่ข้อมือข้างละ 1 เม็ด ผ่าอกตลอด ออกเสื้อทำเป็นสามกวาง 3.5 ซม. มีคุมเหนือเข็มขัด 4 เม็ด ออกมีกระเป๋าสองข้างละ 1 กระเป๋ามีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่ง ปกคลุม ชายกลางแหลม เจาะรั้งคุมกึ่งกลางกระเป๋าสองข้างละ 1 เม็ด มีอินทรีรูปสีเดียวกับเสื้ออยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้านไหล่กว้าง 3.5 ซม. เย็บติดกับตะเข็บไหล่เสื้อด้านคอกว้าง 2.5 ซม. ปลายมน มีคุมที่ปลายอินทรีรูปทางด้านคอด้านละ 1 เม็ด คุมลักษณะกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่ ให้สอดชายเสื้ออยู่ในกระโปรง

(ค) (1) กระโปรงสีทึบ ยาวคลุมเข่า ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน หรือ

(2) กางเกง สีทึบขาตรง ไม่พับปลายขา หรือ

(3) กางเกงกระโปรงสีทึบ ขาวครึ่งเข่า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ หลัง 2 ตะเข็บ มีกระดุมจีบด้านหน้าและด้านหลัง

(ง) เนกไทสีเขียว ถักเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงยา

(จ) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 ซม. หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคน รูป
เครื่องหมายเนตรนารี

(ฉ) ถุงเท้าสี kaki พับสั้นเพียงข้อเท้า

(ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง ดัดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย
2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดคำเป็นห่วงคล้องคอปลายสายนกหวีดสอดไว้ใน
กระเป๋าเสื้อข้างซ้าย
3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตร
นารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง ดัดที่กึ่งกลางกระเป๋าขวา
4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)
5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม.
ยาว 3 ซม.
6. เครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง
หมายเหตุ เมื่อสวมสายบีด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

เครื่องแบบรองผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (ชาย)

เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (ชาย) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดง ขอบสีทอง

เครื่องแบบรองผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (หญิง)

เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสามัญ (หญิง) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดง ขอบสีทอง

9. เครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย) ประกอบด้วย

(ก) หมวก ทรงอ่อนสีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง
เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่อินทรีบนูสีเลือดหมู ปลายอินทรีบนูมีตราคณะ
ลูกเสือแห่งชาติมีอักษร “ล.ญ.” สีเหลือง

(ค) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(ง) กางเกง เช่นเดียวกับกางเกงเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่กว้าง 4 ซม.

(ฉ) ถุงเท้า เช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่ติดพู่สีเลือดหมูข้างละ 2 พู่

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ ดัดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน
  2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย
  3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะ รูปโล่ ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีทอง พื้นสีเขียว ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีอักษร “ล.ญ.” เหนือรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ดัดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา
  4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)
  5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ
  6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นจุดเบดจ์ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ผ้าผูกคอด้านหน้าให้ไม้วางทับผ้าผูกคอ
- หมายเหตุ เมื่อสวมสายปิด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

10. เครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง) ประกอบด้วย

- (ก) หมวก ทรงอ่อนเลียดหมุ มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย
- (ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่อินทรีสีเลียดหมุ ปลายอินทรีมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติปักด้วยด้ายไหมสีทองและมีอักษร “ล.ญ.” สีเหลือง
- (ค) กระโปรงสีทากี ขาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน
- (ง) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 ซม. 2 ด้าน
- (จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญแต่กว้าง 3 ซม.
- (ฉ) ถุงเท้าสั้นสีทากี
- (ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ ดัดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน
2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย
3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะ รูปโล่ ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีทอง พื้นสีแดง ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีอักษร “ล.ญ.” เหนือรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติตามลำดับดัดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)
5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ
6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นอุดมเบญจ์ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ผ้าผูกคอด้านหน้าให้ไม้วางทับผ้าผูกคอ

หมายเหตุ เมื่อสวมสายบิ๊ด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

เครื่องแบบรองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย)

เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดง

เครื่องแบบรองผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง)

เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดง

11. เครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย) ประกอบด้วย

- (ก) หมวก มี 2 แบบ เช่นเดียวกับหมวกผู้กำกับเนตรนารีสำรอง
- (ข) เสื้อ เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง)
- (ค) กางเกงสีทากิชาสั้น หรือขายาว ขาดตรง ไม่พับปลายขา
- (ง) เนกไทสีเขียว กลัดเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงยา
- (จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดผู้บังคับบัญชาหญิง แต่กว้าง 4 ซม.
- (ฉ) ถุงเท้าสีทากิ
- (ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด ดิดที่ใหญ่เสื้อข้างซ้าย
  2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลับดำเป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย
  3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง ดิดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา
  4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)
  5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.
  6. เครื่องหมายอุดมเบญจ์ 2 ท่อน
- หมายเหตุ เมื่อสวมสายบิ๊ด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

12. เครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง) ประกอบด้วย

(ก) หมวกมี 2 แบบ คือ

หมวกปีกกว้างสีทึบ มีหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีน้ำตาลแก่ กว้าง 3 ซม. พันรอบหมวก มีหัวเข็มขัดสีน้ำตาลแก่ ด้านซ้ายปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ(สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเดียวกับหมวก ผูกเป็นปมไว้ด้านหลัง) มีตราหน้าหมวกเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง

หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อคอพับสีทึบ แขนสั้นเนื้อสอหรือแขนยาวรัดข้อมือ มีคุดที่ข้อมือข้างละ 1 เม็ด ผ่าอกตลอด ออกเสื้อทำเป็นสาบกว้าง 3.5 ซม. มีคุดเหนือเข็มขัด 4 เม็ด ออกมีกระเป๋าสองข้างละ 1 กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามแนวตั้ง ปกคลุม ชายกลางแหลม เจาะรั้งคุดกึ่งกลางกระเป๋า 1 เม็ด มีอินทรีทูลสีเดียวกับเสื้ออยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้านไหล่กว้าง 3.5 ซม. เย็บติดกับตะเข็บไหล่เสื้อด้านคอกว้าง 2.5 ซม. ปลายมน มีคุดที่ปลายอินทรีทูลทางด้านคอด้านละ 1 เม็ด คุดลักษณะกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่ ให้สอดชายเสื้ออยู่ในกระโปรง

(ค) (1) กระโปรงสีทึบ ยาวคลุมเข่า ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน หรือ

(2) กางเกงสีทึบขายาวตรง ไม่พับปลายขา หรือ

(3) กางเกงกระโปรงสีทึบ ขาวครึ่งเข่า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ หลัง 2 ตะเข็บ

มีกระทบจีบ ด้านหน้าและด้านหลัง

(ง) เนกไทสีเขียว กัดเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงยา

(จ) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 ซม. หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปเครื่องหมายเนตรนารี

(ฉ) ถุงเท้าสีทึบ พับสั้นเพียงข้อเท้า

(ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามฐาน

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.

6. เครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน

หมายเหตุ เมื่อสวมสายปิด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

เครื่องแบบรองผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ (ชาย)

เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่(ชาย) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดง ขอบสีทอง

เครื่องแบบรองผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ (หญิง)

เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่(หญิง) ต่างกันที่เครื่องหมายตำแหน่งพื้นสีแดง ขอบสีทอง

13. เครื่องแบบผู้กำกับ / รองผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ (ชาย) ประกอบด้วย

(ก) หมวก ทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตรงหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่อินทรธนูสีเขียว ปลายอินทรธนูมีตรา คณะ ลูกเสือคณะลูกเสือแห่งชาติปักด้วยด้ายหรือไหมสีทอง

(ค) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(ง) กางเกง เช่นเดียวกับกางเกงเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่กว้าง 4 ซม.

(ฉ) ถุงเท้า เช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่ติดพู่สีแดงข้างละ 2 พู่

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับ / รองผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายนกหวีดสอดไว้ใน กระเป๋าสีเหลืองข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะ รูปโล่ ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีทอง พื้นสีเขียว สำหรับผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ และพื้นสีแดงสำหรับรองผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ มีอักษร “ล.ว.” เหนือรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าสีเหลืองข้างขวา

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมผ้าผูกคอ

6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นจุดเบดจ์ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ฝ่าผูกคอด้านหน้าให้ไม้วางทับฝ่าผูกคอ

หมายเหตุ เมื่อสวมสายบิต ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

14. เครื่องแบบผู้กำกับ / รองผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ (หญิง) ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่อินทรีธนูสีเขียว ปลายอินทรีธนูมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ปักด้วยด้ายหรือไหมสีสอง

(ค) กระโปงสีกาคี ยาวครึ่งน่อง ไม่มีจีบ ชายกระโปงไม่บาน

(ง) ฝ่าผูกคอ เช่นเดียวกับฝ่าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่มีขลิบสีขาบขนาด 2 ซม. 2 ด้าน

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่กว้าง 3 ซม.

(ฉ) ถุงเท้าสั้นสีกาคี

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับ / รองผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด ทำด้วยผ้ามีขนาด รูปและสีตามใบแบบ 2 กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ดัดที่มุมฝ่าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน

2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปโล่ยาว 5.5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีทอง พื้นสีเขียวสำหรับผู้กำกับเนตรนารีวิสามัญ และพื้นสีแดงสำหรับรองผู้กำกับเนตรนารีวิสามัญ มีอักษร “ล.ว.” เหนือรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ดัดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)

5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือเบื้องต้น ทำด้วยหนังเป็นห่วงกิลเวลล์ สวมฝ่าผูกคอ

6. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับลูกเสือขั้นจุดเบดจ์ ทำด้วยไม้สองท่อน ร้อยด้วยเชือกหนังสวมคอ ด้านหลังให้เชือกอยู่ใต้ฝ่าผูกคอด้านหน้าให้ไม้วางทับฝ่าผูกคอ

หมายเหตุ เมื่อสวมสายบิต ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

15. เครื่องแบบผู้กำกับ/ รองผู้กำกับเนตรนารี วิสามัญ (ชาย) ประกอบด้วย

- (ก) หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย
- (ข) เสื้อ เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (หญิง)
- (ค) กางเกงสีทึบขาสั้น หรือขายาว ขาดตรง ไม่พับปลายขา
- (ง) เนกไทสีเขียว กัดเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงขา
- (จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดผู้บังคับบัญชาหญิง แต่กว้าง 4 ซม.
- (ฉ) ถุงเท้าสีทึบ
- (ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลหุ้มส้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับ /รองผู้กำกับเนตรนารี วิสามัญ (ชาย)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย
2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสีเสื้อข้างซ้าย
3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมาย เนตรนารีสีทอง พื้นสีเขียวและขอบสีทอง ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าสีเสื้อข้างขวา
4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง(ชาย)
5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.
6. เครื่องหมายจุดเบาะजू 2 ท่อน เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง (ชาย)
หมายเหตุ เมื่อสวมสายปิด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

16. เครื่องแบบผู้กำกับ / รองผู้กำกับเนตรนารีวิสามัญ (หญิง) ประกอบด้วย

- (ก) หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย
- (ข) เสื้อคอพับสีทึบ แขนสั้นเหนือศอกหรือแขนยาวรัดข้อมือ มีคุดมที่ข้อมือ ข้างละ 1 เม็ด ฝักอกตลอด ออกเสื้อทำเป็นสากกว้าง 3.5 ซม. มีคุดมเหนือเข็มขัด 4 เม็ด ออกมีกระเป๋าสีเสื้อข้างละ 1 ใบ มีแถบตรงกึ่งกลางกระเป๋าดำตามแนวตั้ง มีฝักกระเป๋าสีทึบตรงกลางแหลม เจาะรั้งคุดมกึ่งกลางกระเป๋าสีเสื้อ 1 เม็ด มีอินทรธนูสีเดียวกับเสื้ออยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้านไหล่กว้าง 3.5 ซม. เย็บติดตะเข็บไหล่เสื้อด้านคอกว้าง 2.5 ซม. ปลายมน มีคุดมที่ปลายอินทรธนูทางด้านคอด้านละ 1 เม็ด คุดมลักษณะกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่ ให้สอดชายเสื้ออยู่ในกระโปรง

- (ค) (1) กระโปรงสีทากี ยาวคลุมเข่า ไม่มีจีบ ชายกระโปรงไม่บาน หรือ
- (2) กางเกงสีทากี ขายาว ขาตรงไม่พับปลายขา หรือ
- (3) กางเกง กระโปรงสีทากี ขายาวครึ่งเข่า มีตะเข็บหน้า 2 ตะเข็บ หลัง 2 ตะเข็บ มีกระทบจีบ ด้านหน้าและด้านหลัง
- (ง) เนกไทสีเขี้ยว กัดเข็มเครื่องหมายเนตรนารีขนาดเล็กสีเงินลงยา
- (จ) เข็มขัดหนังสีน้ำตาล กว้าง 3 ซม. หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปเครื่องหมายเนตรนารี
- (ฉ) ถุงเท้าสีทากี พับสั้นเพียงข้อเท้า
- (ช) รองเท้าหนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลพุ่มสั้น ผูกเชือก ไม่มีลวดลาย

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบผู้กำกับ / รองผู้กำกับเนตรนารีวิสามัญ (หญิง)

1. เครื่องหมายจังหวัด ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย
2. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองสลัดดำเป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสีเสื้อข้างซ้าย
3. เครื่องหมายตำแหน่ง ทำด้วยโลหะรูปวงรี กว้าง 3 ซม. ยาว 4 ซม. ตรงกลางมีเครื่องหมายเนตรนารีสีทอง ผู้กำกับเนตรนารีพื้นสีเขี้ยว ขอบสีทอง รองผู้กำกับเนตรนารีพื้นสีแดง ขอบสีทอง ติดที่กึ่งกลางกระเป๋าสีเสื้อข้างขวา
4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับผู้กำกับลูกเสือสำรอง (ชาย)
5. เครื่องหมายวิชาผู้กำกับเนตรนารีเบื้องต้น ทำด้วยโลหะสีเงิน รูปตราเนตรนารี ขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 3 ซม.
6. เครื่องหมายวูดแบดจ์ 2 ท่อน เช่นเดียวกับผู้กำกับเนตรนารีสำรอง
หมายเหตุ เมื่อสวมสายบีด ไม่ต้องสวมสายนกหวีด

3. การตัดสินใจคะแนน เครื่องแบบลูกเสือ เนตรนารี และการประดับเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ

1. เครื่องแบบลูกเสือสำรอง ประกอบด้วย

- (ก) หมวกทรงกลม มีกะบังหน้าหมวก รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีกรมท่า ตัวหมวกเย็บด้วยผ้า 6 ชั้น แนวตะเข็บและขอบหมวกโดยรอบทาบด้วยด้ายหรือไหมถักสีเหลือง
หมายเหตุ เมื่อเข้าพิธีประจำกองแล้ว มีตราหน้าหมวกรูปหน้าเสือและอักษรใต้น้าเสื่อว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง บนผ้าสีกรมท่า ขลิบริมสีกรมท่ารูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม.
- (ข) เสือแขนสั้น รูปแบบสีและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด
หมายเหตุ ให้สอดชายเสื่ออยู่ภายในกางเกง

(ค) ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 90 ซม. ด้านตั้ง 65 ซม. สีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด และมีห่วงซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ

หมายเหตุ ให้มีเครื่องหมายจังหวัด (ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 5 ซม.) ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ ดินที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน

(ง) กางเกงขาสั้น รูปแบบสีและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

(จ) เข็มขัดหนัง สีน้ำตาลกว้างไม่เกิน 3 ซม. หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบข้อซัยพฤษ์

(ฉ) ถุงเท้า รองเท้า ชนิดและสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสำรอง

1. เครื่องหมายลูกเสือสำรอง

1.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีกรมท่ารูปไข่ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. มีรูปหน้าเสือและคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลืองขลิบริมสีกรมท่า

1.2 การประดับ ดินที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า

2. เครื่องหมายชั้น

2.1 ดาวดวงที่ 1

2.1.1 รูปแบบสีและขนาด เป็นเครื่องหมายรูปดาว 6 แฉกสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 ซม.

2.1.2 การประดับ ดินที่ข้างขวารูปหน้าเสือหน้าหมวก

2.2 ดาวดวงที่ 2

2.2.1 รูปแบบสีและขนาด เช่นเดียวกับดาวดวงที่ 1

2.2.2 การประดับ ดินที่ข้างซ้ายรูปหน้าเสือหน้าหมวก

2.3 ดาวดวงที่ 3

2.3.1 รูปแบบสีและขนาด เช่นเดียวกับดาวดวงที่ 1

2.3.2 การประดับ ดินที่หน้าหมวกได้รูปหน้าเสือ ระหว่างกลางดาวดวงที่ 1 และดาวดวงที่ 2

3. เครื่องหมายหมู่

3.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีตามที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือแต่ละโรงเรียนกำหนด รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ยาวด้านละ 3.5 ซม.

3.2 การประดับ ดินที่แขนเสื้อได้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 ซม. ให้มุมแหลมขึ้น

4. เครื่องหมายประจำการ

4.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีเหลืองรูปกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 ซม. มีรูปดาว 6 แฉกสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 ซม.

4.2 การประดับ ดินที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือเครื่องหมายลูกเสือสำรอง 1 ซม.

หมายเหตุ จำนวนเครื่องหมายประจำการให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เป็นลูกเสือสำรอง เว้นระยะระหว่างกัน 5 มม. ตามแนวนอน

5. เครื่องหมายสังกัด

5.1 ชื่อกลุ่มหรือกอง

5.1.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีชื่อกลุ่มหรือกองสีขาว

5.1.2 การประดับ ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา

5.2 เลขกลุ่มและเลขกอง

5.2.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีแดงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบสีขาว มีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาวสูง 1 ซม. อยู่ข้างล่าง

5.2.2 การประดับ ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง

หมายเหตุ กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ให้มีเลขกองอย่างเดียว

6. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ

6.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีทึบ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 6 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีอักษรไทยบอกชื่อภาษาต่างประเทศที่พูดได้สีขาว

6.2 การประดับ ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า

7. เครื่องหมายวิชาพิเศษ

7.1 รูปแบบสีและขนาด รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมุมมน ด้านฐานยาว 3.5 ซม. ด้านตั้งยาว 2.5 ซม. ทำด้วยผ้ามีอักษรและรูปตามที่กฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบกำหนด

7.2 การประดับ

7.2.1 ถ้าสอบได้ไม่เกิน 9 วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวา กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกเรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน 3 วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว 1 ซม.

7.2.1 ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสายสะพายจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยดวนหรือสักหลาดสีเหลืองกว้าง 8 ซม. ขลิบริมสีขาว ข้างละ 1 ซม. และปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

8. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่

8.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยแถบผ้าสีเหลืองกว้าง 1 ซม. (นายหมู่ 2 แถบ รองนายหมู่ 1 แถบ)

8.2 การประดับ เย็บติดรอบแขนเสื้อข้างซ้ายเหนือปลายแขนเสื้อ 5 ซม. (เว้นระยะระหว่างแถบ 1 ซม. สำหรับนายหมู่)

9. สายนกหวีด

9.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลือง (สำหรับนายหมู่ รอนนายหมู่)

9.2 การประดับ เป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสื่อข้างซ้าย

หมายเหตุ เป็นเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบนายหมู่และรอนนายหมู่ลูกเสือ

2. เครื่องแบบเนตรนารีสำรอง ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงกลม มีกะบังหน้าหมวก ทำด้วยผ้าสีกรมท่า ตัวหมวกเย็บด้วยผ้า 6 ชั้น แนวตะเข็บระหว่างชั้นและขอบหมวกโดยรอบทาบด้วยด้ายหรือไหมถักสีแดง เมื่อเข้าพิธีประจำกองแล้วมีตราหน้าหมวก รูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง

(ข) เสื้อแขนสั้น แบบและสีตามที่อยู่บังคับบัญชาเนตรนารีแต่ละโรงเรียนกำหนด ให้สอดชายเสื้ออยู่ภายในกระโปรง

(ค) ผ้าผูกคอ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 90 ซม. ด้านตั้ง 65 ซม. สีตามที่อยู่บังคับบัญชาเนตรนารีแต่ละโรงเรียนกำหนด และมีห่วงซึ่งไม่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ

(ง) กระโปรงยาวเสมอเข่า แบบและสีตามที่อยู่บังคับบัญชาเนตรนารีแต่ละโรงเรียนกำหนด

(จ) ถุงเท้าสีขาว พับสั้นเพียงข้อเท้า

(ฉ) รองเท้าหนังสีดำ แบบนักเรียน หรือผ้าใบสีดำ ไม่มีลวดลายหุ้มพื้น ชนิดผูก

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบเนตรนารีสำรอง

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง

2. เครื่องหมายเนตรนารีสำรอง ทำโดยโลหะสีทองรูปหกเหลี่ยม มีลายจลรูปนางฟ้า ยาว 3 ซม. กว้าง 2 ซม. ติดที่อกเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายหมู่ ทำด้วยผ้าสีตามที่อยู่บังคับบัญชาเนตรนารีแต่ละโรงเรียนกำหนด รูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ยาวด้านละ 3.5 ซม. ติดที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 ซม. ให้มุมแหลมขึ้น

4. เครื่องหมายชั้น รูปปีกทำด้วยโลหะสีเงิน ขนาดยาว 2 ซม. กว้าง 1 ซม. เมื่อสอดได้ตามหลักสูตรปีกขวาให้ติดที่หมวกด้านขวาของเครื่องหมายเนตรนารี เมื่อสอดได้ตามหลักสูตรปีกซ้ายให้ติดที่หมวกด้านซ้ายของเครื่องหมายเนตรนารี (ปัจจุบันใช้เครื่องหมายรูปดาว 6 แฉกสีเงินเช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง)

5. เครื่องหมายประจำการ ทำด้วยผ้าสีเหลือง รูปกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 2 ซม. มีรูปดาว 6 แฉก สีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 ซม. ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือเครื่องหมายเนตรนารีสำรอง 1 ซม. จำนวนเครื่องหมายประจำการ ให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เป็นเนตรนารีสำรอง เว้นระยะระหว่างกัน 5 มม. ตามแนวนอน

6. เครื่องหมายสังกัด

(ก) ชื่อกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. ขลิบริมสีขาวติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา

(ข) เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบริมสีขาวมีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบนและเลขกองสีขาว 1 ซม. อยู่ข้างล่าง ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง

หมายเหตุ กองเนตรนารีที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

7. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ทำด้วยผ้าสีทึบ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 6 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีอักษรไทยบอกชื่อภาษาต่างประเทศที่เนตรนารีพูดได้ดีสีขาว ติดที่อกเสื้อข้างขวา ถ้าติดเครื่องหมายนอกบินอยู่แล้ว ให้ติดใต้เครื่องหมายนอกบิน

8. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้าสีตามหมวดต่าง ๆ ที่กำหนดให้ รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่วมุมมนด้านฐานยาว 3.5 ซม. ด้านตั้งยาว 2.5 ซม. ทำด้วยผ้า มีกรอบและคำว่า “เนตรนารี” สีขาว

เครื่องหมายวิชาพิเศษ ถ้าสอบได้ไม่เกิน 9 วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวากึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก เรียงกันเป็นแถวตามแนวนอนแถวใดเกิน 3 วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว 1 ซม. ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสายสะพายจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยตัวนหรือสักหลาดสีเหลืองกว้าง 8 ซม. ขลิบริมสีขาวข้างละ 1 ซม. ใช้ปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

9. เครื่องหมายหัวหน้าหมู่ และรองหัวหน้าหมู่เนตรนารีสำรอง ทำด้วยแถบผ้าสีเหลือง กว้าง 1 ซม. เย็บติดรอบแขนเสื้อข้างซ้ายเหนือปลายแขน 2 ซม. เว้นระยะแถบ 1 ซม. หัวหน้าหมู่ 2 แถบ รองหัวหน้าหมู่ 1 แถบ

10. สายนกหวีด ทำด้วยด้ายถัก 1 สาย สีเหลืองเป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายนกหวีดใส่ไว้ในกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย (สำหรับหัวหน้าหมู่ และรองหัวหน้าหมู่เท่านั้น)

3. เครื่องแบบลูกเสือสามัญ ประกอบด้วย

(ก) หมวกปีกกว้าง

รูปแบบสีและขนาด สีทึบสีฟ้าเข้ม ประดับด้วยดอกจันชั้นเดียวทำด้วยผ้า (สีประจำภาคศึกษา) กลางดอกจันมีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติทำด้วยโลหะสีทอง มีหนังหรือวัตถุเทียมน้ำตาลแก่กว้าง 2 ซม. พันรอบหมวกมีหัวเข็มขัดสีน้ำตาลแก่ด้านซ้าย ปีกหมวกสองข้างเจาะรูสำหรับร้อยสายรัดด้านหลังศีรษะ (สายรัดทำด้วยเชือกถักสีเดียวกับหมวก ผูกเป็นปมไว้ข้างหลัง)

(ข) เสื้อคอพับ

รูปแบบสีและขนาด สีทึบสีฟ้าเข้ม เนื้อสอ ผ่าอกตลอด ออกเสื้อทำเป็นสาบกว้าง 3.4 ซม. มีดุมเนื้อเข็มขัด 4 กระดุม ออกมีกระเป๋าปะข้างละ 1 กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่งปกคลุม ชายกลาง

แหลม เจาะรั้งคัมกึ่งกลางกระเป๋ 1 คม มีอินทรธนูเช่นเดียวกับเสื้ออยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้านไหล่กว้าง 3.5 ซม. เย็บติดกับตะเข็บไหล่เสื้อ ด้านคอกว้าง 2.5 ซม. ปลายมน มีคุมที่ปลายอินทรธนู ทางด้านคอ 1 คม คุม ลักษณะกลมแบนทำด้วยวัสดุสีน้ำตาลแก่ให้สอดคล้องเสื้ออยู่ภายในกางเกง

(ค) ผ้าผูกคอ

รูปแบบสีและขนาด รูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ด้านฐาน 100 ซม. ด้านตั้ง 75 ซม. (สีตามสีประจำภาคศึกษา) และมีห่วงซึ่งไม่ใช่ห่วงกิลเวลล์สวมผ้าผูกคอ

หมายเหตุ ให้มีเครื่องหมายจังหวัด (ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 5 ซม. ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ) ติดที่มุมผ้าผูกคอตรงข้ามด้านฐาน

(ง) กางเกงขาสั้น

รูปแบบสีและขนาด สีกากีขาสั้นเหนือเข่าประมาณ 5 ซม. ส่วนกว้างของขากางเกงเมื่อยืนตรงห่างจากขาตั้งแต่ 8 – 12 ซม. ปลายขาพับเข้ากว้าง 5 ซม. ผ่าตรงส่วนหน้า (ใช้คุมขนาดย่อมหรือซิปขัดซ่อนไว้ข้างใน) มีกระเป๋าค้นตามแนวตะเข็บข้างละ 1 กระเป๋า และมีรูร้อยเข็มขัดยาวไม่เกิน 6 ซม. กว้าง 1 ซม.

(จ) เข็มขัด

รูปแบบสีและขนาด หนังสีน้ำตาล กว้างไม่เกิน 3 ซม. หัวชนิดหัวขัดทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติภายในกรอบช้อยพฤษภรณ์

(ฉ) ถุงเท้ายาว

รูปแบบสีและขนาด สีกากี พับขอบไว้ได้เข้า ได้พับขอบมีรอยรัดถุง

(ช) รองเท้า

รูปแบบสีและขนาด หนังหรือผ้าใบสีน้ำตาลแก่ไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดผูก

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

1. เครื่องหมายหมู่

1.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีตามประจำหมู่ลูกเสือสามัญตามกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง 2 ซม. ยาว 14 ซม. 4 แถบ ซ้อนกัน

1.2 การประดับ ติดที่แขนเสื้อ ใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 ซม.

2. เครื่องหมายชั้น

2.1 ลูกเสือตรี

2.1.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีกากี รูปโล่ ยาว 4 ซม. กว้าง 2.5 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีแดง แต่ไม่มีแถบคำขวัญ และมีคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง

2.1.2 การประดับ ติดที่กึ่งกลางกระเป๋เสื้อข้างซ้าย

2.2 ลูกเสือโท

2.2.1 **รูปแบบสีและขนาด** ทำด้วยผ้าสีทากี รูปไตยาว 4.5 ซม. กว้าง 2.5 ซม. มีคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลืองเหนือกรอบสีแดง ในกรอบสีแดงมีคำว่า “เสียชีวิตอย่างเสียสัจจะ” สีเหลือง

2.2.2 **การประดับ** ติดที่แขนเสื้อข้างซ้าย กึ่งกลางไหล่กับศอก

2.3 ลูกเสือเอก

2.3.1 **รูปแบบสีและขนาด** ทำด้วยผ้าสีทากีรูปโล่ ยาว 5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีแดง และมีคำว่า “ลูกเสือ” สีเหลือง

2.3.2 **การประดับ** ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายกึ่งกลางไหล่กับศอก

3. เครื่องหมายประจำการ

3.1 **รูปแบบสีและขนาด** ทำด้วยผ้าสีเขียวรูปกลมเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 ซม. มีรูปตรา 6 แฉกสีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 ซม.

3.2 **การประดับ** ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า 1 ซม.

หมายเหตุ จำนวนเครื่องหมายประจำการ ให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เป็นลูกเสือสามัญ เว้นระยะห่างกัน 5 มม. ตามแนวนอน

4. เครื่องหมายสังกัด

4.1 **ชื่อกลุ่มหรือกอง** ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีชื่อกลุ่มหรือกองสีขาว ติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา

4.2 **เลขกลุ่มและเลขกอง** ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบริมสีขาว มีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาว สูง 1 ซม. อยู่ข้างล่าง ติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง

กองลูกเสือที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ ให้มีเลขกองอย่างเดียว

5. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ **รูปแบบ สีและขนาด** การประดับ เช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง

6. สายยงยศ

6.1 **รูปแบบสีและขนาด** ทำด้วยเชือกสีเขียวถักเป็นห่วง

6.2 **การประดับ** คล้องคั่นแขนขวาใต้อินทรรุ ใช้ได้เฉพาะลูกเสือสามัญ ที่สอบได้วิชาลูกเสือเอก กับสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดในหลักสูตร

7. เครื่องหมายวิชาพิเศษ

7.1 **รูปแบบสีและขนาด** ทำด้วยผ้าสีทากี รูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 ซม. มีกรอบและมีคำว่า “ลูกเสือ” สีเขียว ภายในกรอบมีรูปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

7.2 การประดับ เช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสายสะพายเช่นเดียวกับลูกเสือสำรอง ทำด้วยตัวนหรือสักหลาดสีเหลืองแต่ละขนาดกว้าง 10 ซม. ขลิบริมสีขาบข้างละ 1 ซม. และปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

8. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่

8.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยแถบผ้าสีขาว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวเท่าแนวตั้งกระเป๋ากว้าง 1.5 ซม. มีจำนวนแถบและติดดังนี้

นายหมู่ จำนวน 2 แถบ การประดับ ติดที่กระเป๋าสีข้างซ้ายตามแนวตั้ง ให้เครื่องหมายลูกเสืออยู่ตรงกลาง

รองนายหมู่ จำนวน 1 แถบ การประดับ ติดที่กระเป๋าสีข้างซ้ายตามแนวตั้ง ให้เครื่องหมายลูกเสืออยู่ทางซ้าย

9. สายนกหวีด รูปแบบสีและขนาดทำด้วยด้ายถัก 1 สายสีเหลืองเป็นห่วงคล้องคอ ปลายสายผูกนกหวีดสอดไว้ในกระเป๋าสีข้างซ้าย เช่นเดียวกับนายหมู่ รองนายหมู่ลูกเสือสำรอง

4. เครื่องแบบเนตรนารีสามัญ ประกอบด้วย

(ก) หมวกปีกแคบสีเขียวแก่ มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารีทำด้วยโลหะสีทอง ปีกหมวกด้านหลังพับขึ้น

(ข) เสื้อคอพับสีเขียวแก่แขนสั้นเหนือศอก ผ่าอกตลอด ออกเสื้อทำเป็นสาบกว้าง 3.5 ซม. มีคุดเหนือเข็มขัด 4 คุด ออกมีกระเป๋าสีข้างละ 1 กระเป๋า มีแถบตรงกึ่งกลางตามทางดิ่งปกคลุมจนเจาะรั้งคุดกึ่งกลาง 1 คุด มีอินทรีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าอยู่เหนือบ่าทั้งสองข้าง ด้านไหล่กว้าง 3.5 ซม. เย็บติดกับตะเข็บไหล่เสื้อ ด้านคอกว้าง 2.5 ซม. ปลายมนมีคุดที่ปลายอินทรีรูป ทางด้านคอด้านละ 1 คุด คุดลักษณะกลมแบน ทำด้วยวัตถุสีเขียวแก่ให้สอดคล้องเสื้ออยู่ภายในกระโปรง หรือเย็บติดกระโปรงได้

(ค) กระโปรงสีเขียวแก่ยาวเสมอเข่า ด้านหน้าและด้านหลังพับเป็นกิลบหันออกด้านข้าง ข้างละ 1 กิลบ

(ง) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคูลูกเสือสามัญ

(จ) เข็มขัดหนังสีดำ กว้างไม่เกิน 3 ซม. หัวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทำด้วยโลหะสีทอง มีลายคุณรูปเครื่องหมายเนตรนารี

(ฉ) ถุงเท้าสีขาว พับสั้นเพียงข้อเท้า

(ช) รองเท้าหนังสีดำ แบบนักเรียนหรือผ้าใบสีดำ ไม่มีลวดลายหุ้มสันชนิดผูก

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบเนตรนารีสามัญ

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ

2. เครื่องหมายเนตรนารีสามัญ ทำด้วยโลหะสีทอง ประกอบด้วยแถบโบว์อยู่ส่วนล่าง มีคำว่าสามัญใช้กลัดติดที่อกเสื้อข้างซ้าย มีขนาดกว้าง 3 ซม. ยาว 3 ซม.

3. เครื่องหมายหมู่ ทำด้วยผ้าสีกรมท่ารูปวงรี กว้าง 3.5 ซม. ยาว 5 ซม. ตรงกลางมีรูปดอกไม้สีขาวชนิดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ติดที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้าย 1 ซม.

4. เครื่องหมายชั้น

(ก) เนตรนารีตรี ทำด้วยผ้าสีกาเกี รูปโล่ยาว 4 ซม. กว้าง 2.5 ซม. มีเครื่องหมายวชิระสีแดงและมีคำว่าเนตรนารีสีแดงติดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อด้านซ้าย

(ข) เนตรนารีโท ทำด้วยผ้าสีกาเกี รูปไต ยาว 4.5 ซม. กว้าง 2.5 ซม. มีคำว่า เนตรนารีสีแดงเหนือกรอบสีแดง ในกรอบสีแดงมีคำขวัญ “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” สีแดงติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายกึ่งกลางไหล่กับศอก

(ค) เนตรนารีเอก ทำด้วยผ้าสีกาเกี รูปโล่ยาว 5 ซม. กว้าง 3 ซม. มีเครื่องหมายวชิระสีแดงและแถบ คำขวัญ “เสียชีพอย่าเสียสัตย์” สีแดงและมีคำว่า เนตรนารีสีแดง ติดที่แขนเสื้อข้างซ้ายกึ่งกลางไหล่กับศอก

5. เครื่องหมายประจำการ ทำด้วยผ้าสีเขียว รูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 2 ซม. มีรูปดาว 6 แฉก สีเงิน เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 ซม. ติดที่อกเสื้อข้างซ้ายเหนือกระเป๋า 1 ซม. จำนวนเครื่องหมายประจำการให้ติดตามจำนวนปีที่ได้เป็นเนตรนารีสามัญ เว้นระยะระหว่างกัน 5 มม. ตามแนวนอน

6. เครื่องหมายสังกัด

(ก) ชื่อกลุ่มหรือกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 7 ซม. กว้าง 1.5 ซม. ขลิบริมสีขาวติดโค้งตามไหล่เสื้อข้างขวา

(ข) เลขกลุ่มและเลขกอง ทำด้วยผ้าสีแดง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบสีขาวมีตัวเลขอารบิก เลขกลุ่มสีขาวสูง 1.5 ซม. อยู่ข้างบน และเลขกองสีขาวสูง 1 ซม. อยู่ข้างล่างติดใต้เครื่องหมายชื่อกลุ่มหรือกอง กองเนตรนารี ที่จัดเป็นกลุ่มไม่ได้ให้มีเลขกองอย่างเดียว

7. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ใช้ประกอบเครื่องหมายวิชาล่ำมเบื้องต้น ทำด้วยผ้าสีกาเกีรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 6 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีอักษรไทยบอก ชื่อภาษาต่างประเทศที่เนตรนารีพูดได้ดีสีขาวติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า ถ้าติดเครื่องหมายนกบินอยู่แล้วให้ติดใต้เครื่องหมายนกบิน

8. สายยงยศ ทำด้วยไหมสีน้ำเงิน ถักเป็นห่วงคล้องต้นแขนขวาใต้อินทรรู ใช้ได้เฉพาะเนตรนารีสามัญ ที่สอบได้วิชาเนตรนารีเอก กับสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดในหลักสูตร

9. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้าสีกาเกี รูปกลม เส้นผ่าศูนย์กลาง 3.5 ซม. มีกรอบและคำว่า “เนตรนารี” สีเขียว (ปัจจุบันใช้เครื่องหมายวิชาพิเศษเช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ)

เครื่องหมายวิชาพิเศษ ถ้าสอบได้ไม่เกิน 9 วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวา กึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอกเรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน 3 วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่ เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว 1 ซม. ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสายสะพายจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยตัวนหรือสักหลาดสีเหลือง กว้าง 10 ซม. ขลิบริมสีขาวข้างละ 1 ซม. และปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

10. เครื่องหมายหัวหน้าหมูและรองหัวหน้าหมู เช่นเดียวกับนายหมู รองนายหมูลูกเสือสามัญ
11. สายนกหวีด เช่นเดียวกับนายหมู รองนายหมูลูกเสือสามัญ

5. เครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ประกอบด้วย

(ก) หมวกทรงอ่อน

รูปแบบสีและขนาด สีเลือดหมู มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะ สีทอง

หมายเหตุ เวลาสวม ให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย

(ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่อินทรธนูสีเลือดหมู ปลายอินทรธนูมีอักษร “ล.ญ.” สีเหลือง

(ค) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(ง) กางเกง เช่นเดียวกับกางเกงเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(จ) เข็มขัด เช่นเดียวกับเข็มขัดเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

(ฉ) ถุงเท้า เช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่ติดพู่สีเลือดหมูข้างละ 2 พู่

(ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

1. เครื่องหมายหมู

1.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขาวด้านละ 3.5 ซม. ขลิบริมสีเลือดหมูมีรูปสามเหลี่ยม 2 รูป (สีตามสีประจำหมูลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ)

1.2 การประดับ ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้ายได้ตะเข็บประมาณ 1 ซม.

2. เครื่องหมายประจำการ เช่นเดียวกับเครื่องหมายประจำการลูกเสือสามัญ

3. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับเครื่องหมายสังกัดลูกเสือสามัญ

4. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ

5. สายยงยศ

5.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยหนังสีน้ำตาล

5.2 การประดับ ถักเป็นห่วงคล้องต้นแขนขวาใต้อินทรธนู ปลายสายรวมติดที่ตุ่มใต้ปกกระเป๋าเสื้อข้างขวา

6. เครื่องหมายลูกเสือโลก

6.1 รูปแบบ สีและขนาด เป็นรูปกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4.3 ซม. มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาว บนพื้นสีม่วงล้อมรอบด้วยเชือกสีขาวเป็นรูปวงกลม ผูกเป็นเงื่อนพริกดอยู่เบื้องล่าง

6.2 การประดับ ดิดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

หมายเหตุ เมื่อสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลก ให้ทำพิธีเข้าประจำกอง และเมื่อได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว จึงนับว่าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์ มีสิทธิประดับเครื่องหมายลูกเสือโลกได้

7. เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

7.1 รูปแบบสีและขนาด เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดด้านละ 3 ซม. ตามแบบ พื้นสีกากีภายในมีข้อชัยพฤกษ์สีขาว 2 ข้อ โคนข้างเข้าหากัน ปลายข้อชัยพฤกษ์มีตราเครื่องหมายหัวลูกศรสีขาว ระหว่างข้อชัยพฤกษ์มีหน้าเสือสีทอง

7.2 การประดับ ดิดที่กึ่งกลางและกระเป๋าเสื้อข้างขวา

8. เครื่องหมายลูกเสือหลวง

8.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีขาบรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขอบสีขาว ยาวด้านละ 3 ซม. มีรูปพระมหามงกุฎสีทองอยู่ตรงกลาง และมีตราคณะลูกเสือแห่งชาติสีขาวอยู่เบื้องล่างพระมหามงกุฎ

8.2 การประดับ ดิดที่กึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างขวา แทนเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ

9. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ เช่นเดียวกับนายหมู่ รองนายหมู่ลูกเสือสามัญ แต่แถบผ้าสีเลือดหมู

10. สายนกหวีด รูปแบบสีและขนาด การประดับเช่นเดียวกับนายหมู่ รองนายหมู่ลูกเสือสามัญ

11. เครื่องหมายวิชาพิเศษ

11.1 รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีเลือดหมู รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 4 ซม. มีกรอบและอักษร “ล.ญ.” สีเขียว ภายในกรอบมีรูปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ฯ

11.2 การประดับ เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญ

6. เครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ประกอบด้วย

(ก) หมวกปีกแคบสีเขียวแก่ มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง ปีกหมวกด้านหลังพับขึ้น

(ข) เสื้อสีเขียวแก่ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบเนตรนารีสามัญแต่อินทรรณูสีเลือดหมู ปลายอินทรรณูมีรูปเครื่องหมายเนตรนารี สีเหลือง

(ค) กระโปรงสีเขียวแก่ เช่นเดียวกับกระโปรงเนตรนารีสามัญ

(ง) ผ้าผูกคอเช่นเดียวกับผ้าผูกคอเนตรนารีสามัญ

(จ) เข็มขัดหนังสีดำ ถุงเท้า รองเท้า เช่นเดียวกับเครื่องแบบเนตรนารีสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับเนตรนารีสามัญ สำหรับเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่เหล่าสมุทร ให้ติดเครื่องหมายจังหวัดที่กึ่งกลางปกด้านหลังของเสื้อกะลาสี

2. เครื่องหมายเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ทำด้วยโลหะสีทองประกอบแถบโบว์อยู่ส่วนล่าง มีคำว่า “สามัญรุ่นใหญ่” ใช้กัลดัดติดที่อกเสื้อข้างซ้าย มีขนาดกว้าง 3 ซม. ยาว 3 ซม.
3. เครื่องหมายหมู่ ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 3.5 ซม. สีขาว ตรงกลางมีรูปนกสีเขียวชนิดต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ ติดที่ไหล่เสื้อข้างซ้าย ได้ตะเข็บประมาณ 1 ซม.
4. เครื่องหมายประจำการ เช่นเดียวกับเครื่องหมายประจำการของเนตรนารีสามัญ
5. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับเครื่องหมายสังกัดเนตรนารีสามัญ
6. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ใช้ประกอบเครื่องหมายวิชาล่ำม ทำด้วยผ้าสีทากี รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 6 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีอักษรไทยบอกชื่อภาษาต่างประเทศที่เนตรนารีพูดได้ดีสีขาว ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า
7. สายยงยศ ทำด้วยไหมสีเลือดหมู ถักเป็นห่วงคล้องต้นแขนขวาได้อินทรธนู ใช้ได้เฉพาะเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบได้วิชาเนตรนารีเอก กับสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดในหลักสูตร
8. เครื่องหมายเพชรราชู ทำด้วยผ้ารูปหกเหลี่ยมสีแดง ตรงกลางมีเครื่องหมายวชิระสีเหลืองขนาดยาว 4 ซม. กว้าง 3 ซม. ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกระเป๋า ใช้ได้เฉพาะเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ที่มีสิทธิใช้สายยงยศและสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
9. เครื่องหมายผู้ฝึกสอน ทำด้วยผ้ารูปวงรี สีแดง ตรงกลางมีรูปเครื่องหมายเนตรนารี และมีคำว่าผู้ฝึกสอนสีเหลือง ขนาดยาว 4.5 ซม. กว้าง 4 ซม. ติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือกระเป๋าใช้ได้เฉพาะเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ที่สอบได้เนตรนารีเอก กับสอบได้วิชาพิเศษตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
10. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้าสีเลือดหมู รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ยาวด้านละ 4 ซม. มีกรอบอักษร “น.ญ.” สีเขียว (ปัจจุบันใช้เครื่องหมายวิชาพิเศษเช่นเดียวกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่)

เครื่องหมายวิชาพิเศษ ถ้าสอบได้ไม่เกิน 9 วิชา ให้ติดที่แขนเสื้อข้างขวากึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก เรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน แถวใดเกิน 3 วิชา ให้ขึ้นแถวใหม่ เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายและระหว่างแถว 1 ซม. ถ้าสอบได้เกิน 9 วิชา ให้มีสายสะพายจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา ทำด้วยดวนหรือสักหลาดสีเหลืองกว้าง 10 ซม. ขลิบริมสีขาบข้างละ 1 ซม. และปักเครื่องหมายวิชาพิเศษ

11. เครื่องหมายหัวหน้าหมู่และรองหัวหน้าหมู่ เช่นเดียวกับหัวหน้าหมู่ รองหัวหน้าหมู่เนตรนารีสามัญ แต่แถบผ้าสีเลือดหมู
12. สายนกหวีดสำหรับหัวหน้าหมู่และรองหัวหน้าหมู่ เช่นเดียวกับหัวหน้าหมู่ รองหัวหน้าหมู่เนตรนารีสามัญ

7. เครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ ประกอบด้วย

- (ก) หมวกทรงอ่อนสีเขียว มีตราหน้าหมวกรูปตราคณะลูกเสือแห่งชาติ ทำด้วยโลหะสีทอง เวลาสวมให้ตราหน้าหมวกอยู่เหนือคิ้วซ้าย
- (ข) เสื้อ เช่นเดียวกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่อินทรธนูสีเขียว ปลายอินทรธนูมีอักษร “ล.ว.” สีเหลือง

- (ค) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเครื่องแบบลูกเสือสามัญ
- (จ) กางเกง เช่นเดียวกับกางเกงเครื่องแบบลูกเสือสามัญ
- (ฉ) ถุงเท้า เช่นเดียวกับถุงเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ แต่มีพูตีแดงข้างละ 2 พู
- (ช) รองเท้า เช่นเดียวกับรองเท้าเครื่องแบบลูกเสือสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบลูกเสือวิสามัญ

1. เครื่องหมายชั้น

1.1 เตรียมลูกเสือวิสามัญ ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาว 14 ซม. กว้าง 2 ซม. จำนวน 4 ชั้น ชั้นนอกสีเขียว 2 ชั้น และชั้นในสีเหลือง 2 ชั้น

การประดับ ติดที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้ายประมาณ 1 ซม.

1.2 ลูกเสือวิสามัญ (ผ่านพิธีการเข้าประจำกองแล้ว) ทำด้วยผ้ารูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 14 ซม. กว้าง 2 ซม. จำนวน 6 ชั้น จากนอกไปใน สีแดง 2 ชั้น สีเขียว 2 ชั้น และสีเหลือง 2 ชั้น

การประดับ ติดที่แขนเสื้อใต้ตะเข็บไหล่ซ้ายประมาณ 1 ซม.

2. เครื่องหมายประจำการ เช่นเดียวกับเครื่องหมายประจำการลูกเสือสามัญ

3. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับเครื่องหมายสังกัดลูกเสือสามัญ

4. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ เช่นเดียวกับเครื่องหมายภาษาต่างประเทศลูกเสือสามัญ

5. เครื่องหมายลูกเสือโลก สำหรับชั้นเตรียมลูกเสือวิสามัญ เช่นเดียวกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

6. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้าสีขาว รูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. ขลิบริมสีเหลือง

การประดับ ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกระเป๋า ได้แก่ วิชาการลูกเสือ วิชาเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม วิชาผู้ฝึกสอน ติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือกระเป๋า ได้แก่ วิชาบริการ วิชาโครงการ สำหรับวิชาพิเศษอีก 6 วิชา นั้น วิชาที่เป็นทักษะควรติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกระเป๋า ได้แก่ วิชายิงปืน วิชาปฐมพยาบาล วิชาขับรถยนต์ วิชาที่เหลือ 3 วิชา ควรติดที่อกเสื้อด้านซ้ายเหนือกระเป๋า ได้แก่ วิชาศิลปประยุกต์ วิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชาสังคมสงเคราะห์

7. เครื่องหมายวชิราวุธ

รูปแบบสีและขนาด ทำด้วยผ้าสีขาว รูปไข่ ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. ขลิบริมสีเหลือง มีรูปวชิราวุธในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีเหลือง

การประดับ ติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกระเป๋า

หมายเหตุ เนื่องจากเครื่องหมายวชิราวุธเป็นเครื่องหมายชั้นสูงสุดของลูกเสือวิสามัญ ดังนั้น ควรประดับให้อยู่เหนือวิชาพิเศษอื่น ๆ ของลูกเสือวิสามัญ

8. เครื่องหมายนายหมู่และรองนายหมู่ เช่นเดียวกับเครื่องหมายนายหมู่ รองนายหมู่ลูกเสือสามัญ แต่แถบผ้าสีแดง

9. สายนกหวีด รูปแบบสีและขนาด การประดับเช่นเดียวกับนายหมู่ รองนายหมู่ลูกเสือสามัญ

8. เครื่องแบบเนตรนารีวิสามัญ ประกอบด้วย

(ก) หมวกปีกแคบสีเขียวแก่ มีตราหน้าหมวกรูปเครื่องหมายเนตรนารี ทำด้วยโลหะสีทอง ปีกด้านข้างพับขึ้น ปีกหมวกด้านหลังเป็นชายมนซ้อนกันพับขึ้น ดัดคุมหุ้มผ้าสีเขียว

(ข) เสื้อเช่นเดียวกับเครื่องแบบเนตรนารีสามัญ แต่มีอินทรรณูสีเขียว ปลายอินทรรณู มีรูปเครื่องหมายเนตรนารี สีเหลือง

(ค) กระโปรงสีเขียวแก่ผ้าผูกคอ กระโปรง เข็มขัด ถุงเท้า เช่นเดียวกับเครื่องแบบเนตรนารีสามัญ

(ง) ผ้าผูกคอ เช่นเดียวกับผ้าผูกคอเนตรนารีสามัญ

(จ) เข็มขัด หนังสือดำ ถุงเท้า รองเท้า เช่นเดียวกับเครื่องแบบเนตรนารีสามัญ

เครื่องหมายประกอบเครื่องแบบเนตรนารีวิสามัญ

1. เครื่องหมายจังหวัด เช่นเดียวกับเนตรนารีสามัญ

2. เครื่องหมายเนตรนารีวิสามัญ ทำด้วยโลหะสีทองอยู่ในวงกลม ตอนบนมีคำว่า บริการ ตอนล่างมีคำว่า วิสามัญ มีขนาดกว้าง 2 ซม. ยาว 2 ซม. ใช้ก๊อปปี้ติดที่อกเสื้อข้างซ้าย

3. เครื่องหมายชั้น

(ก) เตรียมเนตรนารีวิสามัญ ทำด้วยผ้าสีเขียว รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 4 ซม. กว้าง 2 ซม. ขลิบริมสีขาว ดัดโค้งตามไหล่เสื้อข้างซ้ายได้ตะเข็บไหล่ 1 ซม.

(ข) เนตรนารีวิสามัญ ทำด้วยผ้าสีเขียว สีแดงรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 6 ซม. กว้าง 2 ซม. ขลิบริมสีขาว ดัดโค้งตามไหล่เสื้อข้างซ้ายได้ตะเข็บไหล่ 1 ซม.

4. เครื่องหมายสังกัด เช่นเดียวกับเครื่องหมายสังกัดเนตรนารีสามัญ

5. เครื่องหมายประจำการ เช่นเดียวกับเครื่องหมายประจำการเนตรนารีสามัญ

6. เครื่องหมายวชิราวุธ ทำด้วยผ้าสีขาว รูปวงรี ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. ขลิบริมสีเหลือง มีรูปวชิราวุธในพระมหามงกุฎเปล่งรัศมีสีเหลืองติดที่อกเสื้อด้านขวาเหนือกระเป๋า ใช้ได้เฉพาะเนตรนารีวิสามัญ ซึ่งสอบได้วิชาพิเศษ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

7. เครื่องหมายภาษาต่างประเทศ ทำด้วยผ้าสีทึบ รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาว 6 ซม. กว้าง 1.5 ซม. มีอักษรไทยบอกชื่อภาษาต่างประเทศที่เนตรนารีพูดได้ดีสีขาว ติดที่อกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋า

8. เครื่องหมายวิชาพิเศษ ทำด้วยผ้าสีขาบ รูปวงรี ยาว 4 ซม. กว้าง 3.5 ซม. ขลิบริมสีเหลือง (ปัจจุบันใช้เช่นเดียวกับลูกเสือวิสามัญ)

9. เครื่องหมายหัวหน้าหมู่และรองหัวหน้าหมู่ เช่นเดียวกับหัวหน้าหมู่ รองหัวหน้าหมู่เนตรนารีสามัญ แต่แถบผ้าสีแดง

10. สายนกหวีด สำหรับหัวหน้าหมู่และรองหัวหน้าหมู่ เช่นเดียวกับหัวหน้าหมู่ รองหัวหน้าหมู่เนตรนารีสามัญ

4. การตัดสินการทำความเคารพและกล่าวคำปฏิญาณขณะอยู่กับที่

1. การถวายความเคารพ คำสั่ง “ลูกเสือ-ตรง” “ถวายความเคารพแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” “ตรงหน้า, ระวัง” “วันทยา-วุธ” วงดุริยางค์บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี

- ผู้ถือป้ายทำความเคารพด้วยท่าตรง
- ผู้ถือธงทำความเคารพด้วยท่าธง (โรยธง)
- ผู้กำกับทำความเคารพด้วยท่าวันทยาวุธ (ด้วยไม้ถือ)
- รองผู้กำกับทำความเคารพด้วยท่าวันทยาวุธ (ด้วยไม้ถือ)
- ลูกเสือทั้งหมดในแถว (มีอาวุธ) ทำความเคารพด้วยท่าวันทยาวุธ (ลูกเสือสำรองในแถวขึ้นตรง)

จบเพลงสรรเสริญพระบารมี คำสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ, พัก” กองลูกเสือทุกคนยืนอยู่ในท่าพักตามระเบียบ (ยกเว้นคนถือป้าย คนถือธงประจำกอง ผู้กำกับ และรองผู้กำกับให้ยืนอยู่ในท่าพักตามปกติ)

2. การกล่าวคำปฏิญาณ คำสั่ง “ลูกเสือเตรียมกล่าวคำปฏิญาณ -ตรง” “ลูกเสือ....กล่าวคำปฏิญาณตามข้าพเจ้า” (กองลูกเสือทุกคนแสดงรหัส ยกเว้นกองลูกเสือสำรองให้ทำวันทยหัตถ์)

ด้วยเกียรติของข้า ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้าสัญญาว่า ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้อ 1 ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ศาสนา..... (ทุกคนกล่าวตาม)

พระมหากษัตริย์..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้อ 2 ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้อ 3 ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ..... (ทุกคนกล่าวตาม)

(กองลูกเสือทุกคนลดมือขวาที่แสดงรหัสลงและอยู่ในท่าตรง)

3. การเตรียมตัวเดินสวนสนาม

- แตรเดี่ยวเป่าให้สัญญาณเตรียมสวนสนาม 2 ครั้ง

- คำสั่ง “ลูกเสือเตรียมสวนสนาม”

- แตรเดี่ยวเป่าให้สัญญาณหน้าเดิน 2 ครั้ง

- คำสั่ง “ขวา-หัน” “ปรับขบวนสวนสนาม” (กองลูกเสือปรับขบวนสวนสนาม)

- คำสั่ง “แบก-อาวุธ” (กองลูกเสือทุกคนแบกอาวุธ)

- คำสั่ง “หน้า-เดิน” (กองลูกเสือเดินสวนสนาม)

การทำความเคารพขณะอยู่กับที่

1. ผู้ถือป้าย

ก. ขณะยืนอยู่กับที่ให้ผู้ถือป้ายทั้งสองมือ มือขวากำคั้นป้ายชิดแผ่นป้าย มือซ้ายกำต่อลงมาชิดมือขวา โคนคั้นป้ายจรดพื้นตรงหน้ากึ่งกลางระหว่างปลายเท้าทั้งสอง ผู้ถือป้ายยืนอยู่ในท่าตรงและหย่อนเข้าขวา (ท่าปกติ) (ภาพที่ 3)

ข. การทำความเคารพขณะยืนอยู่กับที่ให้ผู้ถือป้ายอยู่ในท่าตรง

ค. ขณะกล่าวคำปฏิญาณ ผู้ถือป้ายอยู่ในท่าตรง ยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส (มือซ้ายถือคั้นป้ายไว้)

2. ผู้ถือธงประจำกองลูกเสือ

ก. ขณะยืนอยู่กับที่ ผู้ถือธงอยู่ในท่าตรงหย่อนเข้าขวาให้ถือธงด้วยมือขวา โคนคั้นธงจรดกับพื้นข้างโคนนิ้วก้อยเท้าขวา คั้นธงแนบกับลำตัวอยู่ร่องไหล่ขวา (ภาพที่ 3)

ข. การทำความเคารพขณะอยู่กับที่ ผู้ถือธงอยู่ในท่าตรง (ภาพที่ 4)

เมื่อได้ยินคำสั่ง “ระวัง” ให้ผู้ถือธงใช้มือซ้ายไปจับคั้นธงชิดมือขวาและเหนือมือขวา แล้วใช้มือซ้ายยกคั้นธงขึ้นมาในแนวตรงเสมอไหล่ ข้อศอกซ้ายตั้งเป็นมุมฉากกับลำตัว มือขวายังคงเหยียดตรงและจับคั้นธงไว้แล้วทำกิ่งขวาหัน (ภาพที่ 5 – 7)

เมื่อได้ยินคำสั่ง “วันทยา-วุธ” ผู้ถือธงค่อยๆ ลดปลายคั้นธงไปทางไหล่ซ้ายช้าๆ ตามจังหวะของเพลงพร้อมกับเลื่อนมือซ้ายที่กำคั้นธงมาทางด้านไหล่ซ้าย โดยการลดข้อศอกซ้ายลงแนบลำตัว จนคั้นธงอยู่ในแนวนานกับพื้น (เมื่อเพลงบรรเลงถึงครึ่งเพลง) มือซ้ายอยู่เสมอนวไหล่ซ้ายห่างจากลำตัวประมาณ 1 ฝ่ามือ แขนขวาเหยียดตรงไปทางขวามือตามคั้นธง และให้คั้นธวางอยู่บนร่องระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้

มือขวา แล้วให้ยกปลายคันธงกลับขึ้นซ้ำ ๆ โดยใช้มือขวาคโคณคันธงลงจนคันธงตั้งตรงและแขนขวาแนบ
ลำตัว เมื่อเพลงบรรเลงจบ (ภาพที่ 8-9)

เมื่อได้ยินคำสั่ง “เรียบ -อาวุธ” ให้แบ่งเป็น 2 จังหวะดังนี้

จังหวะที่ 1 เมื่อได้ยินคำสั่ง “เรียบ” ให้ทำกึ่งซ้ายหันกลับมา (ภาพที่ 10)

จังหวะที่ 2 เมื่อได้ยินคำสั่ง “อาวุธ” ให้ผู้ถือธงลดคันธงลงจนจรดพื้นข้างโคนนิ้วก้อยเท้าขวา นำ
มือซ้ายกลับไปอยู่ข้างลำตัวด้านซ้ายและอยู่ในท่าตรง (ภาพที่ 11-12) เมื่อได้ยินคำสั่ง “ตามระเบียบ, พัก” ให้ผู้
ถือธงหย่อนแต่เพียงเข้าขวาเท่านั้น

ค. ขณะกล่าวคำปฏิญาณ ให้ผู้ถือธงอยู่ในท่าตรงและยกคันโคณธงมาไว้ข้างเท้าด้านในเท้าขวา ส่วนบน
ของคันธงพียงอยู่กับแขนซ้าย (ซึ่งงอข้อศอกซ้ายเป็นมุมฉากรอรับอยู่แล้ว และยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส
(ภาพที่ 13)

มือขวาจับคันธง ให้คันธงอยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ นิ้วมือขวาทั้ง 4 เรียงชิดติดกันอยู่ด้านหน้า
คันธง โคนคันธงอยู่ข้างนิ้วก้อยเท้าขวา มือซ้ายเหยียดตรง ยืนอยู่ในท่าตรงและหย่อนเข้าขวา

การเคารพอยู่กับที่

เมื่อได้ยินคำสั่ง “ตรง” ให้อยู่ในท่าตรง

4

ท่าตรง

เมื่อได้ยินคำสั่ง “ตรงหน้า,ระวัง” ให้ปฏิบัติ ดังนี้

5

ผู้ถือธงใช้มือซ้ายไปจับคันธงชิดมือขวา และชิดมือขวา

6

ผู้ถือธงใช้มือซ้ายยกคันธงขึ้นมาในแนวตรงเสมอไหล่ ข้อศอกซ้ายตั้งเป็นมุมฉากกับลำตัว มือขวายังคงเหยียดตรง และจับคันธงไว้

7

แล้วทำกิ่งขวาหัน

การโยนธง จะเริ่มเมื่อสิ้นสุดคำว่า “วันทยา - วุธ”

8

ผู้ถือธงค่อย ๆ ปล่อยให้ธงเคลื่อนไปทางไหล่ซ้ายตามจังหวะเพลง พร้อมกับเลื่อนมือซ้ายที่กำคันธงมาทางด้านไหล่ซ้าย โดยการลัดข้อศอกซ้ายลงแนบลำตัว จนคันธงอยู่ในแนวขนานกับพื้น (เมื่อเพลงบรรเลงถึงครึ่งเพลง) มือซ้ายอยู่เสมอนแนวไหล่ซ้ายห่างจากลำตัว 1 ฝ่ามือ แขนขวาเหยียดตรงไปทางขวามือตามคันธง และให้คันธรวางอยู่บนร่องระหว่าง นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้มือขวา

แล้วให้ยกปลายคันธงกลับขึ้นซ้ำ ๆ โดยใช้มือขวากดโคนคันธงลง จนคันธงตั้งตรงและแขนขวาแนบลำตัว
(เมื่อเพลงบรรเลงจบ)

ทำเรียบอาวุธ

เมื่อได้ยิน คำสั่งว่า “เรียบ” ให้ทำกิ่งซ้ายหันกลับ (ภาพที่ 10)

10

กิ่งซ้ายหันกลับ

เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “อาวุธ” ให้ผู้ถือธงลดคันธงลงจนจรดพื้นข้างโคนนิ้วก้อยเท้าขวา (ดังภาพที่ 11) แล้วนำมือซ้ายกลับไปอยู่ข้างลำตัวด้านซ้ายและอยู่ในท่าตรง (ภาพที่ 12)

11

12

การกล่าวคำปฏิญาณ

ให้ผู้ถือธงอยู่ในท่าตรง เมื่อสิ้นสุดคำสั่ง “ลูกเสือ.....กล่าวคำปฏิญาณตามข้าพเจ้า” ให้ผู้ถือธงยกคันธงมาไว้ข้างเท้าด้านในเท้าขวา ส่วนบนของคันธงพึงอยู่กับแขนซ้าย (ซึ่งขอขอศอกซ้ายเป็นมุมฉากเรียบร้อยแล้ว) และยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส (ภาพที่ 13)

และเมื่อกกล่าวคำปฏิญาณจบให้ลดมือขวาลงและนำคันธงไปอยู่ด้านขวาของลำตัวและอยู่ในท่าตรง

3. ผู้กำกับ รองผู้กำกับลูกเสือสำรอง

3.1 ผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือสำรอง

- ก. อยู่กับที่ ให้อยู่ในท่าพักตามระเบียบ
- ข. การทำความเคารพขณะอยู่กับที่ อยู่ในท่าตรงและทำวันทยหัตถ์
- ค. ขณะกล่าวคำปฏิญาณให้อยู่ในท่าตรงและยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส

3.2 ผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญ มีไม้ถือ

ก. ขณะอยู่กับที่ ให้อยู่ในท่าปกติ คือ ยืนอยู่ในท่าตรงและหย่อนเข่าขวา ไม้ถือจะหนีบอยู่ในซอกรักแร้ซ้าย แขนซ้ายท่อนบนแนบขนานกับลำตัวหนีบไม้ถือไว้ แขนซ้ายท่อนล่างเหยียดตรงไปข้างหน้า มือซ้ายกำไม้ถือให้ฝ่ามือหงายขึ้นห่างจากโคนไม้ถือประมาณ 1 ฝ่ามือ (ภาพที่ 14)

ข. การทำความเคารพขณะอยู่กับที่

ผู้กำกับ รองผู้กำกับ อยู่ในท่าตรงและเมื่อได้ยินคำสั่ง “ตรงหน้า, ระวัง” ให้ใช้มือขวาไปจับโคนไม้ถือ (ให้ฝ่ามือคว่ำ) ยกไม้ถือชูแขนขวาขึ้นเหนือศีรษะแล้วลดไม้ถือลงมาเสมอปาก (ห่างจากปากประมาณ 1 ฝ่ามือ) แล้วนำไม้ถือมาแนบข้างลำตัวทางขวา ให้นิ้วทั้งสี่เรียงกันอยู่ด้านนอกหัวแม่มืออยู่ด้านใน ให้โคนไม้ถืออยู่ระหว่างนิ้วชี้กับนิ้วหัวแม่มือ ปลายไม้ถืออยู่แนวร่องไหล่ขวา พร้อมปล่อยมือซ้ายลงข้างตัว ท่าบ่าอาวุธ (ภาพที่ 16-18) เมื่อได้ยินคำสั่ง “วันทยา - วุธ” ให้ยกไม้ถือขึ้นมา (ไม้ถือตั้งตรง) นิ้วหัวแม่มือหันเข้าหาตัว ตั้งตรงขึ้นตามมือ นิ้วหัวแม่มือเสมอปาก (ห่างจากปาก 1 ฝ่ามือ) แล้วฟาดปลายไม้ถือและแขนขาลงไปในท่าตรง มือขวากำโคนไม้ถือ ให้นิ้วหัวแม่มืออยู่ข้างบนให้ปลายไม้ชี้ตรงไปข้างหน้า และเฉียงห่างจากพื้นประมาณ 1 คืบ (ภาพที่ 19-20)

เมื่อได้ยินคำสั่ง “เรียบ - อาวุธ” ให้แบ่งเป็น 2 จังหวะ ดังนี้

จังหวะที่ 1 เมื่อได้ยินคำสั่ง “เรียบ” ให้ใช้มือขวายกไม้ถือขึ้นมาเสมอปากแล้วนำไม้ถือลงมาในท่าบ่าอาวุธ (ภาพที่ 21-22)

จังหวะที่ 2 เมื่อได้ยินคำสั่ง “อาวุธ” ให้ยกไม้ถือชูแขนขวาขึ้นเหนือศีรษะ เฉียงไปข้างหน้าทางถึงขวา พร้อมกับเอนปลายไม้ลงมาเหนือที่ซอกรักแร้ มือซ้ายยกขึ้นกำโคนไม้ถือไว้ แล้วปล่อยมือขวาลงในท่าตรงตามเดิม

ค. ขณะกล่าวคำปฏิญาณให้อยู่ในท่าตรง พร้อมกับยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส (ภาพที่ 26)

วิธีใช้ไม้ถ้อยของผู้บังคับบัญชาลูกเสือสามัญ/สามัญรุ่นใหญ่/วิสามัญ

1. วิธีถือไม้ถ้อยในท่าปกติ ในท่าปกติไม้ถ้อยจะถูกหนีบอยู่ในซอกระหว่างแขนซ้ายกับข้างลำตัว แขนท่อนบนแนบขนานกับลำตัวหนีบไม้ถ้อยไว้ แขนซ้ายท่อนล่างเหยียดตรงไปข้างหน้าในแนวระดับ มือซ้ายกำโคนไม้ถ้อยห่างจากหัวไม้ประมาณ 1 ฝ่ามือ ฝ่ามือหงายขึ้นให้ไม้ถ้อยนอนอยู่ในแนวขนานกับพื้น นิ้วหัวแม่มือวางอยู่ด้านนอกแนบขนานไปกับตัวไม้ถ้อย (ยื่นตรงหย่อนเข้าขวา)

14

ท่าปกติ

2. การทำความเคารพอยู่กับที่ เมื่อได้ยินคำสั่งว่า “ตรง” ให้ยืนอยู่ในท่าตรง

15

ท่าตรง

3. ทำวันทยาอวุธโดยใช้ไม้ถือ

จังหวะที่ 1 เมื่อได้ยินคำบอกคำสั่งว่า “ตรงหน้า (ทางซ้าย - ขวา) ระวัง” ให้ใช้มือขวาจับโคนไม้ถือ (ให้ฝ่ามือคว่ำลง) ยกไม้ถือชูแขนขวาขึ้นเหนือศีรษะ แล้วลดไม้ถือลงมาเสมอปาก (ห่างจากปากประมาณ 1 ฝ่ามือ) แล้วนำไม้ถือมาแนบข้างตัวทางขวาในท่าป่าอาวุธ ให้นิ้วทั้งสี่เรียงกันอยู่ด้านนอก หัวแม่มืออยู่ด้านใน ให้โคนไม้ถืออยู่ระหว่างนิ้วชี้ กับนิ้วหัวแม่มือ ปลายไม้ถืออยู่แนวร่องไหล่ขวา พร้อมกับปล่อยมือซ้ายลงข้างตัว

16

ให้ใช้มือขวาจับ โคนไม้ถือ

17

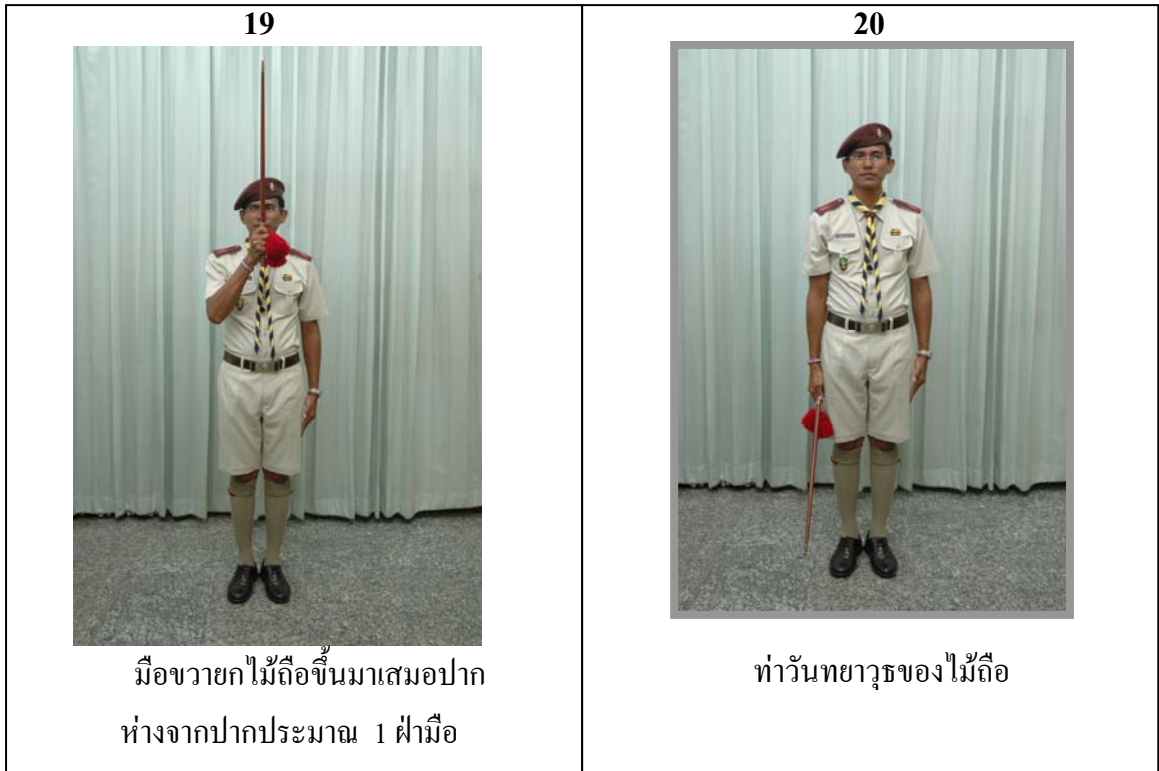
มือขวายกไม้ถือขึ้นมาเสมอปาก
ห่างจากปากประมาณ 1 ฝ่ามือ

18

ท่าป่าอาวุธ

จังหวะที่ 2 ต่อเมื่อได้ยินคำว่า “วันทยา - รุช” มือขวายกไม้ถือขึ้นมาเสมอปาก ห่างจากปากประมาณ 1 ฝ่ามือ แล้ววาดปลายไม้ลง ไปข้างหน้าเฉียงไปทางขวาของลำตัว โดยให้แขนขวาเหยียดตรงอยู่ข้างขวา ปลายไม้ถือที่ฟาตกลงให้เฉียงลงล่างห่างจากพื้นประมาณ 1 คืบ และชี้ตรงไปข้างหน้า

4. ทำเรียบอาวุธ คำสั่ง “เรียบ-อาวุธ” (แยกเป็น 2 จังหวะดังนี้)
เมื่อได้ยินคำว่า “เรียบ” ให้ยกไม้ถือขึ้นมาเสมอปาก แล้วนำมาอยู่ในท่าบ่าอาวุธ (ภาพที่ 21 – 22)

เมื่อได้ยื่นคำสั่งว่า “อาวุธ” ให้ยกไม้ถือชูแขนขวาขึ้นเหนือศีรษะ เียงไปข้างหน้าทางกิ่งขวา พร้อมกับ เอนปลายไม้ถือลงมา เหนือที่ซอกรักแร้ซ้าย (ภาพที่ 23) มือซ้ายยกขึ้นกำโคนไม้ถือไว้ แล้วปล่อยมือขวาลงใน ทำตรงตามเดิม (ภาพที่ 24)

และเมื่อได้ยื่นคำสั่ง “ตามระเบียบ, พัก” ก็ให้หย่อนเข่าขวาเท่านั้น (ภาพที่ 25)

การกล่าวคำปฏิญาณ

เมื่อได้ยื่นคำสั่ง “ลูกเสือ.....เตรียมกล่าวคำปฏิญาณ - ตรง” ให้ยืนอยู่ในท่าตรง “ลูกเสือ.....กล่าวคำปฏิญาณตามข้าพเจ้า” ให้ยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส (ภาพที่ 26)

26

เมื่อกล่าวคำปฏิญาณจบ ให้ลดมือขวาลงและอยู่ในท่าตรง

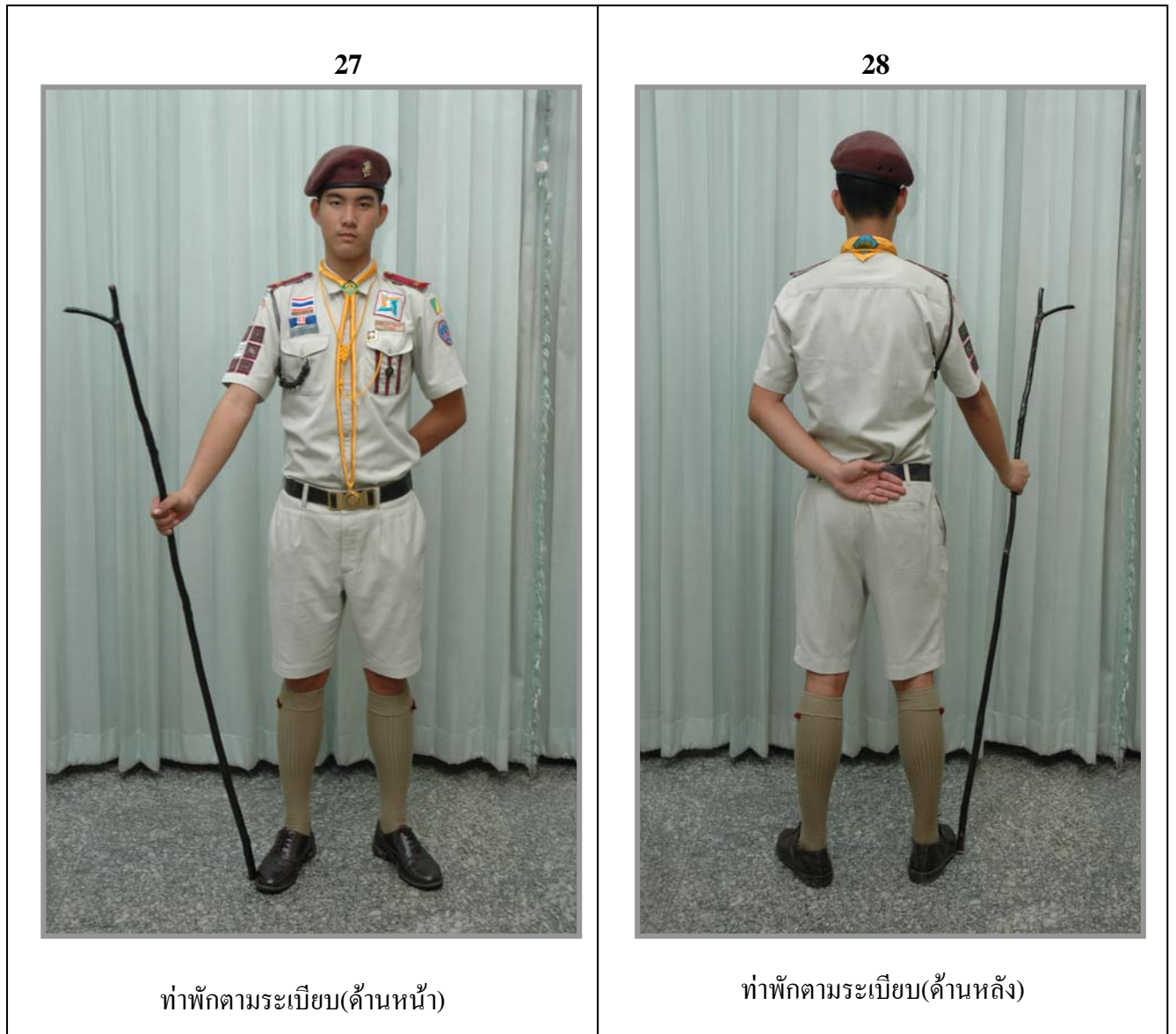
การทำความเคารพขณะอยู่กับที่ของลูกเสือ

ลูกเสือสำรอง

- ก. การทำความเคารพขณะอยู่กับที่ ลูกเสือสำรองในแถวจะอยู่ในท่าตรง
- ข. ขณะกล่าวคำปฏิญาณ ลูกเสือสำรองจะอยู่ในท่าตรงและทำวันทยหัตถ์ 2 นิ้ว ที่ขอบหมวก

ลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ

- ก. การทำความเคารพขณะยืนอยู่กับที่ ลูกเสือจะอยู่ในท่าตรง (ภาพที่ 29) เมื่อได้ยินคำสั่ง “วันทยา - วุธ” ให้ลูกเสือทุกคนทำวันทยา วุธ (ภาพที่ 30) และเมื่อได้ยินคำสั่ง “เรียบ - อาวุธ” ให้ลูกเสือทุกคนลดมือขวาลง และอยู่ในท่าตรง (ภาพที่ 31)

29

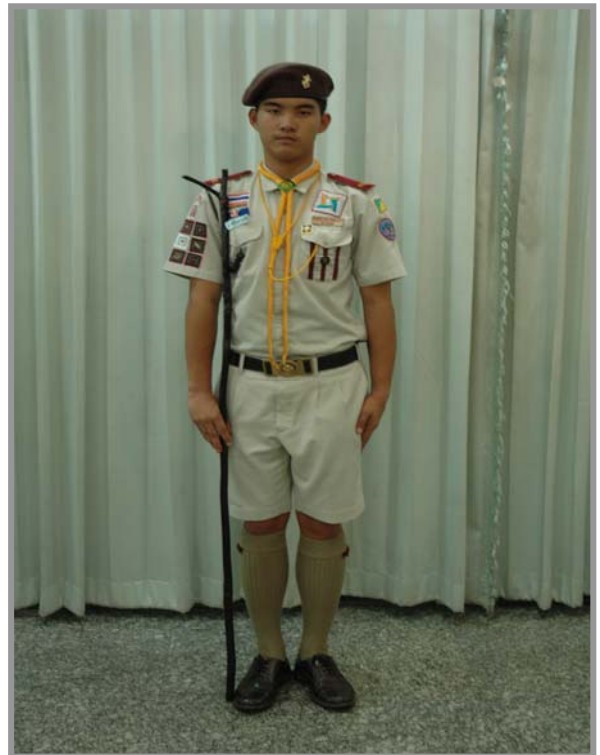
ท่าตรง

30

ท่าวันทยาอวุธ

31

ท่าเรียบอาวุธ

ข. ขณะกล่าวคำปฏิญาณ ลูกเสือจะอยู่ในท่าตรง นำโคนไม้พลอง หรือไม้ง่าม (ตามประเภทลูกเสือ) ไปวางไว้กึ่งกลางปลายเท้าทั้งสอง ส่วนบนของไม้พลองหรือไม้ง่ามพิงอยู่กับแขนซ้าย (ซึ่งงอข้อศอกซ้ายเป็นมุมฉากรองรับอยู่แล้ว) และยกมือขวาขึ้นแสดงรหัส

32

ท่ากล่าวคำปฏิญาณ

5. การตัดสินขณะเดินสวนสนาม

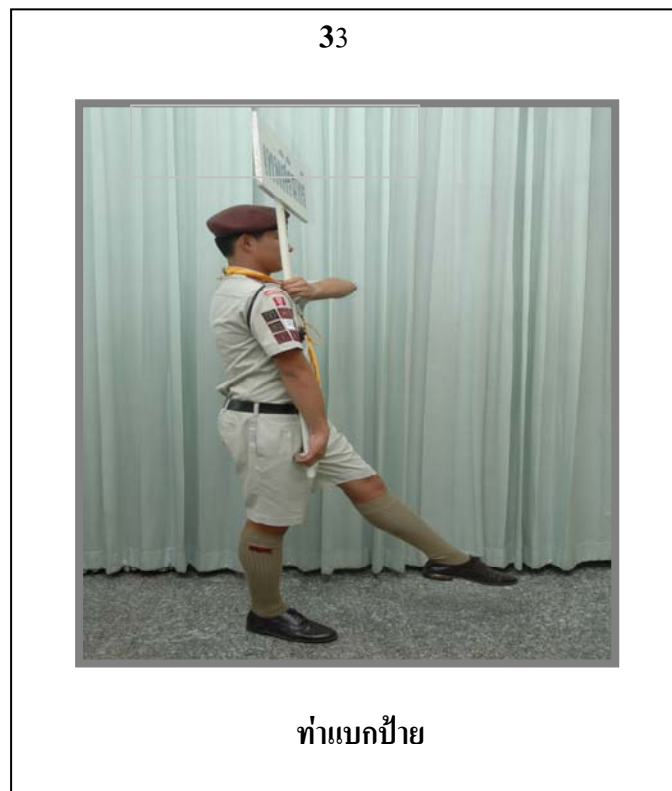
การเดินสวนสนาม

- คำสั่ง “หน้า-เดิน” (กองลูกเสือออกเดินสวนสนาม ตามลำดับดังนี้ ผู้ถือป้าย ผู้ถือธง ผู้กำกับ รองผู้กำกับ และแถวลูกเสือ ระยะห่างตามที่กำหนด)

ระยะต่อ ระยะเคียงในการเดินสวนสนาม

- อันดับ 1 ผู้แบกป้าย
- อันดับ 2 ผู้แบกธงประจำกอง เดินเว้นระยะห่างจากผู้แบกป้าย 5 ก้าว
- อันดับ 3 ผู้กำกับลูกเสือ เดินเว้นระยะห่างจากผู้แบกธง 5 ก้าว
- อันดับ 4 รองผู้กำกับลูกเสือ เดินเว้นระยะห่างจากผู้กำกับลูกเสือ 5 ก้าว
- อันดับ 5 แถวลูกเสือเดินเว้นระยะห่างจากผู้กำกับลูกเสือ 3 ก้าว ระยะห่างระหว่างแถว 1 ก้าว และระยะเคียงระหว่างบุคคลภายในแถว 1 ช่วงศอก

1. ผู้ถือป้าย ทำท่าแบกป้ายก่อนออกเดินสวนสนามดังนี้ ใช้มือซ้ายยกคันท้ายขึ้นทางลำตัวด้านขวา โดยให้โคนป้ายวางอยู่อุ้งมือขวา (ให้หันฝ่ามือเข้าหาตัว) ถ้ามีที่จับให้ใช้นิ้วชี้และนิ้วกลางของมือขวาจับ ณ ที่จับแขนขวาเหยียดตรงแนบลำตัว มือซ้ายจับคันท้ายในแนวเสมอไหล่ขวา และตั้งได้ฉากกับลำตัว หันป้ายไปข้างหน้า

2. ผู้ถือธงประจำกอง ทำท่าแบกธง (ให้แบกธงด้วยบ่าขวา) โดยยกคันธงขึ้นด้วยมือขวาและใช้มือซ้ายช่วยนำคันธงขึ้นพาดบนบ่าขวา ต้นคันธงเฉียงลงเบื้องล่าง ซ้อศอกขวาทำมุม 90 องศากับลำตัว

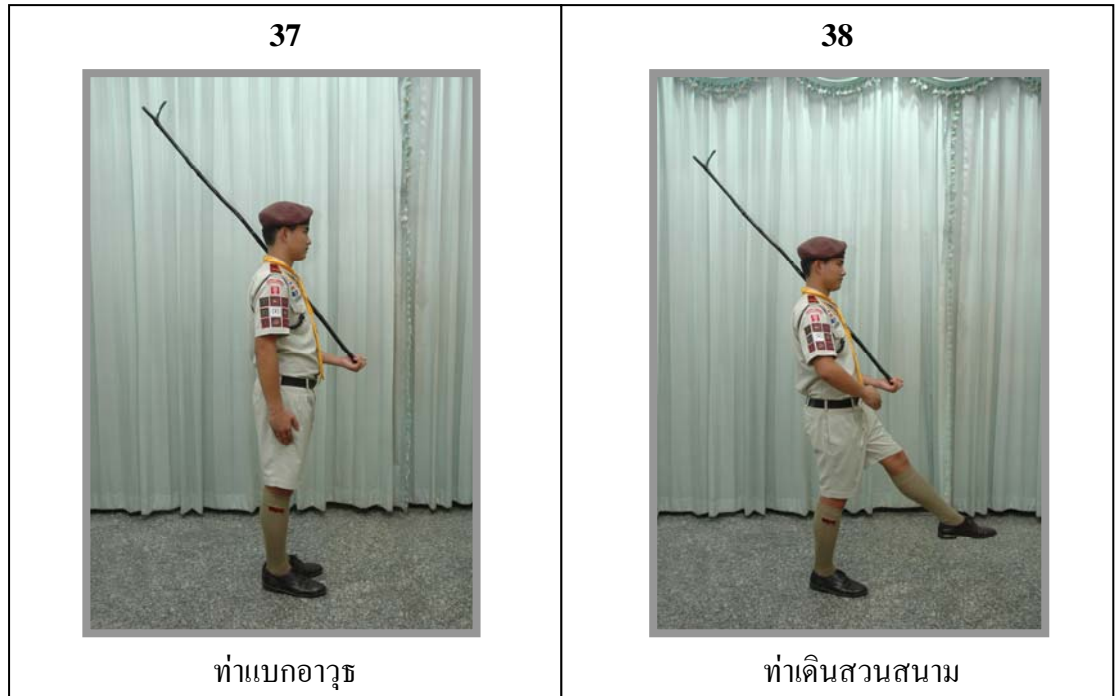

3. ผู้กำกับ รองผู้กำกับ ลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ (มีไม้ถือ) เดินสวนสนามในท่าป่าอาวูธ

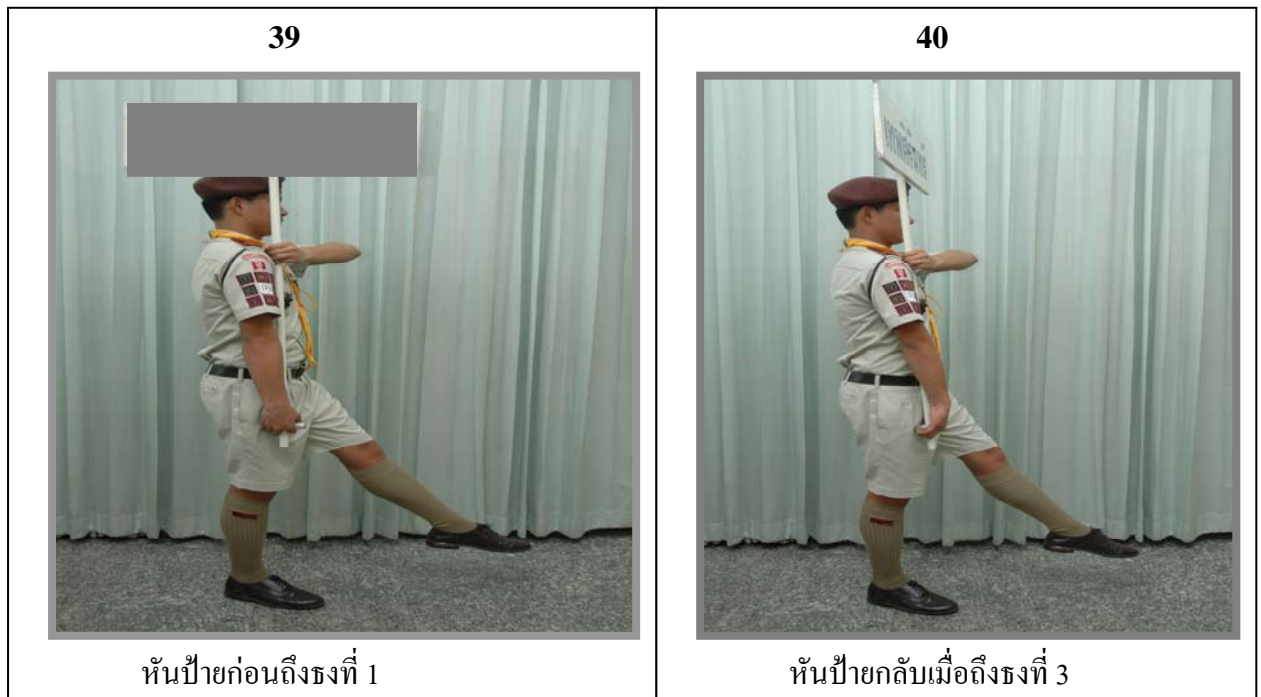
4. แถวลูกเสือ

ลูกเสือสำรอง ให้เดินสวนสนามแถวขนทั้งสองข้าง สำหรับลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญ ให้เดินแถวขนขวา (มือซ้ายแบกไม้พลองหรือไม้ง่าม)

6. การตัดสินใจขณะเดินผ่านธง 3 ธง

1. ผู้แบกป้าย หันป้ายไปทางขวาก่อนถึงธงที่ 1 20 ก้าว ตาแลตรงตลอด และหันป้ายกลับเมื่อถึงธงที่ 3

2. ผู้แบกธง

เมื่อถึงธงที่ 1 ให้ลดธงลงจากท่าแบกมาแนบลำตัวด้านขวา (โดยการเหยียดแขนขวาให้ตึง) คับธงตั้งตรง มือขวากำคับธง ยกมือซ้ายมาจับคับธงในแนวไหล่ขวา ยกข้อศอกซ้ายให้ตั้งได้ฉากกับลำตัว ตาแลตรงไปข้างหน้าขนานกับพื้น (ภาพที่ 41) เมื่อถึงธงที่ 2 ให้เหยียดแขนซ้ายตรงออกไปข้างหน้า (มือซ้ายกำคับธงไว้) ให้คับธงเอนไปข้างหน้า ประมาณ 45 องศา แขนขวาแนบลำตัวด้านขวา ตาแลตรง (ภาพที่ 42) เมื่อถึงธงที่ 3 ให้ยกคับธงขึ้นในท่าแบกธงตามเดิม และเดินแกว่งแขนซ้ายตามปกติ (ภาพที่ 43)

41

เมื่อถึงธงที่ 1

42

เมื่อถึงธงที่ 2

43

เมื่อถึงธงที่ 3

3. ผู้กำกับ รองผู้กำกับลูกเสือ

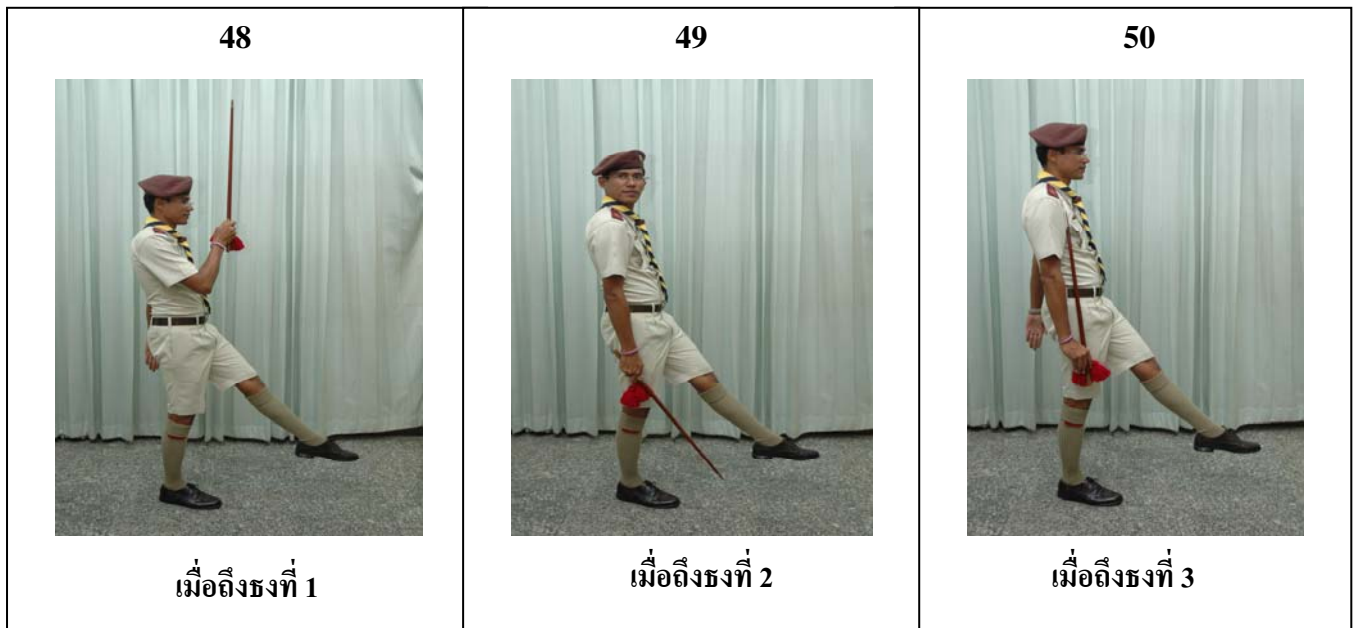
ผู้กำกับลูกเสือสำรอง เมื่อถึงครั้งที่ 1 ยังคงเดินแกว่งแขนตามปกติ เมื่อถึงครั้งที่ 2 ให้สะบัดหน้าไปทางขวา และทำวันทยหัตถ์ แขนซ้ายไม่แกว่ง เมื่อถึงครั้งที่ 3 ให้เลิกทำวันทยหัตถ์ สะบัดหน้ากลับและเดินแกว่งแขนตามปกติ

รองผู้กำกับลูกเสือสำรอง เมื่อถึงครั้งที่ 1 ให้สั่ง “ระวัง” (หันหน้าไปทางขวาเวลาสั่ง) ก่อนถึงครั้งที่ 2 ประมาณ 2 ก้าว ให้สั่ง “เลขวา-ท่า” (การสั่งให้ตกเท้าขวาเสมอ) พร้อมกับสะบัดหน้าไปทางขวาทำวันทยหัตถ์ แขนซ้ายไม่แกว่ง เมื่อถึงครั้งที่ 3 ให้เลิกทำวันทยหัตถ์ สะบัดหน้ากลับ และเดินแกว่งแขนตามปกติ

ผู้กำกับลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ เมื่อถึงครั้งที่ 1 ให้ยกไม้ถือขึ้นมาเสมอปาก ห่างจากปากประมาณ 1 ฝ่ามือ แขนซ้ายยังแกว่งอยู่ตาตรง (ภาพที่ 44) เมื่อถึงครั้งที่ 2 ให้ทำท่าวันทยาอวุธพร้อมกับสะบัดหน้าไปทางขวานานกับพื้น แขนซ้ายไม่แกว่ง (ภาพที่ 45) จนถึงครั้งที่ 3 ให้สะบัดหน้ากลับ พร้อมกับยกไม้ถือขึ้นมาเสมอปาก (ภาพที่ 46) แล้วลดลงในท่าบ่าอวุธ และเดินแกว่งแขนตามปกติ (ภาพที่ 47)

รองผู้กำกับลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ และวิสามัญ (มีไม้ถือ) เดินสวนสนามในท่าบ่าอาวุธ เมื่อใกล้จะถึงครั้งที่ 1 ให้รองผู้กำกับหันไปดูลูกเสือทางขวาแล้วสั่ง “ระวัง” พร้อมทั้งยกไม้ถือขึ้นมาเสมอปากห่างจากปากประมาณ 1 ฟ่ามือ แขนซ้ายยังแกว่งอยู่ (ภาพที่ 48) และเมื่อใกล้ถึงครั้งที่ 2 ให้รองผู้กำกับสั่ง “เลขวา – ทำ” (การสั่งให้ดกเท้าขวาเสมอ) ให้ทำท่าวันทยาอาวุธ พร้อมกับสะบัดหน้าไปทางขวานานกับพื้น แขนซ้ายไม่แกว่ง (ภาพที่ 49) เมื่อผู้ใดหรือดับใดผ่านครั้งที่ 3 ก็สะบัดหน้าแลตรงและเลิกทำความเคารพ ผู้กำกับหรือรองผู้กำกับ ให้ยกไม้ถือขึ้นมาเสมอปาก แล้วลดลงในท่าบ่าอาวุธ และเดินแกว่งแขนตามปกติ (ภาพที่ 50)

แถวลูกเสือ

แถวลูกเสือสำรอง ให้เดินสวนสนามแกว่งแขนทั้งสองข้าง เมื่อแถวใกล้จะถึงครั้งที่ 1 ให้รองผู้กำกับหันไปดูลูกเสือทางขวาแล้วสั่ง “ระวัง” และเมื่อใกล้ถึงครั้งที่ 2 รองผู้กำกับสั่ง “เลขวา -ทำ” ให้ลูกเสือทุกคนสะบัดหน้าไปทางขวานานกับพื้นแขนทั้งสองข้างไม่แกว่ง (ถึงแถวของตนจะยังไม่ถึงครั้งที่ 2 ก็ตาม ยกเว้นคนขวาสุดของแต่ละแถวไม่ต้องสะบัดหน้า) ผู้ใดหรือดับใดผ่านครั้งที่ 3 ก็ให้สะบัดหน้าแลตรงและแกว่งแขนตามปกติ

แถวลูกเสือสามัญ สามัญรุ่นใหญ่ หรือวิสามัญ (มีอาวุธ) เมื่อรองผู้กำกับสั่ง “เลขวา -ทำ” ให้ทุกคนสะบัดหน้าไปทางขวา (ขนานกับพื้น) ถึงแม้แถวของตนจะยังไม่ถึงครั้งที่ 2 ก็ตาม ยกเว้นคนขวาสุดของแต่ละแถวไม่ต้องสะบัดหน้า ลูกเสือทุกคนยังคงเดินแกว่งแขนขวาตามปกติ ผู้ใดหรือดับใดผ่านครั้งที่ 3 ก็ให้แลตรงและเลิกทำความเคารพ

การเดินสวนสนาม

เดินตามปกติ

การปฏิบัติ โนม้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้า พร้อมกับก้าวเท้าซ้ายออกเดินก่อน ขาเหยียดตึง ปลายเท้าจุ่ม ส้นเท้าสูงจากพื้นประมาณ 1 คืบ เมื่อจะวางเท้าและก้าวต่อไป ให้โนม้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้าตบเต็มฝ่าเท้า อย่างแข็งแรง ทรงตัวและศรีษะอยู่ในท่าตรง แกว่งแขนตามธรรมชาติไปข้างหน้าและข้างหลังพองาม เมื่อแกว่งแขนไปข้างหน้า ข้อศอกงอเล็กน้อย เมื่อแกว่งแขนไปข้างหลัง ให้แขนเหยียดตรงตามธรรมชาติ หันหลังมือออกนอกตัว แขนมือให้นิ้วมือเรียงชิดติดกัน ความยาวของก้าว 40 – 60 ซม. (นับจากส้นเท้าถึง ส้นเท้า) รักษาความยาวของก้าวให้คงที่ อัตราความเร็วในการเดินนาทีละ 90 – 100 ก้าว

เดินสวนสนาม

การปฏิบัติ ก้าวเท้าซ้ายอย่างแข็งแรง ขาซ้ายเหยียดตึงปลายเท้าจุ่ม ยกส้นเท้าสูงจากพื้นประมาณ 1 คืบ ทรงตัวและศรีษะอยู่ในท่าตรง แกว่งแขนเฉียงไปข้างหน้า ตรงข้ามกับเท้าที่ก้าว ฝ่ามือผ่านประมาณ กึ่งกลางลำตัวเสมอแนวหัวเข่าชิด ห่างจากหัวเข่าชิดประมาณ 1 ฝ่ามือ มือแบนิ้วเรียงชิดกัน แขนท่อนล่าง ขนานกับพื้นระดับ และแกว่งไปข้างหลัง ให้แขนเหยียดตรงตามธรรมชาติ เมื่อจะวางเท้าและก้าวต่อไป ให้โนม้มน้ำหนักตัวไปข้างหน้า และตบเต็มฝ่าเท้าอย่างแข็งแรง ยึดตัวองอาจ ความยาวของก้าว 40 – 60 ซม. (นับจากส้นเท้าถึงส้นเท้า) รักษาความยาวของก้าวให้คงที่ อัตราความเร็วในการเดินนาทีละ 90 – 100 ก้าว

หมายเหตุ

1. ให้เดินแบบ “เดินสวนสนาม” หน้าที่ประทับ เริ่มตั้งแต่ ธงที่ 1 – 3 นอกนั้น ให้เดินแบบ “เดินตามปกติ”
2. ส่วนกลางกำหนดจังหวะเพลงบรรเลงเดินสวนสนาม 116 ต่อนาที และจังหวะของกลองตีไม้ 3 ตลอด

กติกาการแข่งขันและหลักเกณฑ์การให้คะแนน

1. คุณสมบัติของลูกเสือ เนตรนารี

- 1.1 ลูกเสือหรือเนตรนารีสำรอง ต้องศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1- 3 ของสถานศึกษานั้น
- 1.2 ลูกเสือหรือเนตรนารีสามัญ ต้องศึกษาอยู่ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของสถานศึกษานั้น
- 1.3 ลูกเสือหรือเนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ ต้องศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 ของสถานศึกษานั้น
- 1.4 ลูกเสือหรือเนตรนารีวิสามัญ ต้องศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของสถานศึกษานั้น

2. คุณสมบัติของผู้กำกับ รองผู้กำกับ

2.1 ผู้กำกับ รองผู้กำกับลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญ

- เป็นครูสอนในสถานศึกษานั้น
- มีใบแต่งตั้ง (ลส.13) ให้ดำรงตำแหน่งผู้กำกับ รองผู้กำกับกองลูกเสือสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญในสถานศึกษานั้น

2.2 ผู้กำกับ รองผู้กำกับ เนตรนารีสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญ

- เป็นครูสอนในสถานศึกษานั้น
- มีใบแต่งตั้ง (นน.13) ให้ดำรงตำแหน่งผู้กำกับ รองผู้กำกับกองเนตรนารีสำรอง สามัญ สามัญรุ่นใหญ่ วิสามัญในสถานศึกษานั้น

3. จำนวนผู้เข้าร่วมการประกวด

3.1 กองลูกเสือ 1 กอง ประกอบด้วย

- ลูกเสือถือป้าย	1 คน
- ลูกเสือถือธงประจำกอง	1 คน
- ผู้กำกับกองลูกเสือ	1 คน
- รองผู้กำกับกองลูกเสือ	1 คน
- ลูกเสือ 4 หมู่ (4 แถว) ๆ ละ	8 คน

หรือ 3.2 กองเนตรนารี 1 กอง ประกอบด้วย

- เนตรนารีถือป้าย	1 คน
- เนตรนารีถือธงประจำกอง	1 คน
- ผู้กำกับกองเนตรนารี	1 คน
- รองผู้กำกับกองเนตรนารี	1 คน
- เนตรนารี 4 หมู่ (4 แถว) ๆ ละ	8 คน

(และให้มีไม้พลอง หรือไม้ง่าม ตามประเภทของลูกเสือ เนตรนารี)

หลักเกณฑ์การให้คะแนน

รวม 40 คะแนน

1. คะแนนป้าย ชงประจำกอง ไม้ถือ ไม้ง่าม หรือไม้พลอง (ตามประเภทลูกเสือ) เครื่องแบบ และเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ	10 คะแนน
2. คะแนนการทำความเคารพอยู่กับที่ และการกล่าวคำปฏิญาณ	10 คะแนน
3. คะแนนการเดินสวนสนาม	10 คะแนน
4. คะแนนการเดินสวนสนามทำความเคารพเมื่อผ่านธง 3 ธง	10 คะแนน

รายละเอียดคะแนน มีดังนี้

1. คะแนนป้าย ชงประจำกอง ไม้ถือ ไม้ง่าม หรือไม้พลอง (ตามประเภทลูกเสือ) เครื่องแบบ และเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ	10 คะแนน
• ลักษณะ ขนาดของป้าย และการขึ้นถือป้าย	1 คะแนน
• ลักษณะ ขนาดของธงประจำกอง และการขึ้นถือธงประจำกอง	1 คะแนน
• ลักษณะ ขนาดของไม้ถือ และการขึ้นถือไม้ถือของผู้กำกับ	1 คะแนน
• ลักษณะ ขนาดของไม้ถือ และการขึ้นถือไม้ถือของรองผู้กำกับ	1 คะแนน
• ลักษณะ ขนาดของไม้ง่าม หรือไม้พลอง	1 คะแนน
• เครื่องแบบ (ความสะอาดเรียบร้อย)	1 คะแนน
• การประดับเครื่องหมาย	4 คะแนน
2. คะแนนการทำความเคารพอยู่กับที่ และการกล่าวคำปฏิญาณ	10 คะแนน
• การทำความเคารพ และการกล่าวคำปฏิญาณของผู้ถือป้าย	1 คะแนน
• การทำความเคารพ และการกล่าวคำปฏิญาณของผู้ถือธงประจำกอง	1 คะแนน
• การทำความเคารพ และการกล่าวคำปฏิญาณของของผู้กำกับ	1 คะแนน
• การทำความเคารพ และการกล่าวคำปฏิญาณของรองผู้กำกับ	1 คะแนน
• การทำความเคารพ และการกล่าวคำปฏิญาณของกองลูกเสือ	4 คะแนน
• การทำวาทัน การปรับขบวนสวนสนาม การแบกอาวุธ	1 คะแนน
• ความพร้อมเพรียงกัน	1 คะแนน

3. คะแนนการเดินสวนสนาม (เริ่มตั้งแต่ “หน้า - เดิน” จนถึงก่อนธงที่ 1)	10 คะแนน
● การแบกป้ายและการหันป้ายก่อนถึงธงที่ 1 20 ก้าว และการเดินสวนสนาม	1 คะแนน
● การแบกธงประจำกอง และการเดินสวนสนาม	1 คะแนน
● การถือไม้ถือ (ท่าบ่าอาวุธ) การเดินสวนสนามของผู้กำกับ	1 คะแนน
● การถือไม้ถือ (ท่าบ่าอาวุธ) การเดินสวนสนาม และการตั้ง “เลี้ยวซ้าย” ของรองผู้กำกับ	1 คะแนน
● การแบกอาวุธ และการเดินสวนสนามของแถวลูกเสือ(4 แถว)	4 คะแนน
● การเดินสวนสนาม (ตัวตรงการเดินเตะเท้า) การเดินตบเท้า การแกว่งแขนและมีมือ	1 คะแนน
● การเดินเลี้ยวซ้าย ระยะต่อ ระยะเคียง และความพร้อมเพียง	1 คะแนน
4. คะแนนการทำความเคารพเมื่อผ่านธง 3 ธง	10 คะแนน
● การทำความเคารพของผู้แบกป้าย เมื่อผ่านธง 3 ธง	1 คะแนน
● การทำความเคารพของผู้แบกธง เมื่อผ่านธง 3 ธง	1 คะแนน
● การทำความเคารพของผู้กำกับ เมื่อผ่านธง 3 ธง	1 คะแนน
● การสั่ง และการทำความเคารพของรองผู้กำกับ เมื่อผ่านธง 3 ธง	1 คะแนน
● การทำความเคารพของลูกเสือเมื่อผ่านธง 3 ธง (4 แถว)	4 คะแนน
● ระยะต่อ ระยะเคียง	1 คะแนน
● ความพร้อมเพียง	1 คะแนน

1. ใบคะแนนป้าย ชงประจำกอง ไม้ถือ ไม้พลองหรือไม้ง่าม เครื่องแบบ และเครื่องหมายประกอบเครื่องแบบ

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	ป้าย และ การถือป้าย (1)	ชงประจำ กอง และ การถือชง (1)	ไม้ถือ และ การถือไม้ถือ ของผู้กำกับ (1)	ไม้ถือ และการ ถือไม้ถือของ รองผู้กำกับ (1)	ไม้พอง หรือ ไม้ง่าม (1)	เครื่อง แบบ (1)	เครื่องหมาย ประกอบ เครื่องแบบ (4)	เต็ม 10 ได้	หมายเหตุ

2. ใบคะแนนการทำความเคารพอยู่กับที่ การกล่าวคำปฏิญาณ ขวามัน -ปรับขบวนสวนสนาม -แบกอาวุธ

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	ผู้ถือป้าย (1)	ผู้ถือธง ประจำกอง (1)	ผู้กำกับ (1)	รอง ผู้กำกับ (1)	แถว ลูกเสือ (4)	ขวามัน-ปรับขบวน สวนสนาม-แบกอาวุธ (1)	ความพร้อม เพียง (1)	เต็ม 10 ได้	หมายเหตุ

3. ใบคะแนนการเดินสวนสนาม (ตั้งแต่คำสั่ง “หน้า-เดิน” และก่อนถึงธงที่ 1)

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	การแบก ป้ายเดิน สวน สนาม (1)	การแบก ธงประจำ กองเดิน สวน สนาม (1)	การแบกอวุธ (ทำป่าอาวุธ) การเดินสวน สนามของผู้ กำกับ (1)	การแบกอวุธ(ทำป่า อาวุธ) การสั่ง “เลี้ยว ซ้าย” การเดินสวน สนามของรอง ผู้กำกับ (1)	การแบก อาวุธ การ เดินสวน สนาม ของ แถวลูกเสือ (4)	การเดินสวนสนาม (เดินตัวตรง) การตะ เท้า การตบเท้าการ แกว่งแขนและมือ (1)	การเดินเลี้ยว ซ้าย ระยะต่อ ระยะเคียง ความ พร้อมเพรียง (1)	เต็ม 10 ได้	หมายเหตุ

4. ใบคะแนนการเดินสวนสนาม การทำความเคารพเมื่อผ่านธง 3 ธง

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	ผู้แบกป้าย และการทำ ความเคารพ (1)	ผู้แบกธง ประจำกอง และการทำ ความเคารพ (1)	ผู้กำกับ การทำความ เคารพ (1)	รองผู้กำกับ การสั่งและการทำ ความเคารพ (1)	แถวลูกเสือ(4 แถว) การทำความเคารพ (4)	ระยะต่อ ระยะเคียง (1)	ความ พร้อม เพรียง (1)	เต็ม 10 ได้	หมายเหตุ

ใบคะแนนรวม

ลำดับ	ชื่อสถานศึกษา	คะแนน ป้าย ชงประจำกอง ไม้ถือ ไม้ง่ามหรือไม้พลอง เครื่องแบบและเครื่องหมาย ประดับเครื่องแบบ (10)	คะแนน การทำความเคารพอยู่ กับที่ การกล่าวคำปฏิญาณ ขวา หัน การปรับขบวนสวนสนาม แบกอาวุธ (10)	คะแนน การเดินสวนสนาม เริ่มตั้งแต่ “หน้า-เดิน” จนถึงก่อนถึงธงที่ 1 (10)	คะแนน การทำความ เคารพเมื่อผ่าน ธง 3 ธง (10)	เต็ม 40 ได้	หมายเหตุ

ภาคผนวก

เครื่องแบบลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือ
ในกฎกระทรวงว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

แปลมาจาก

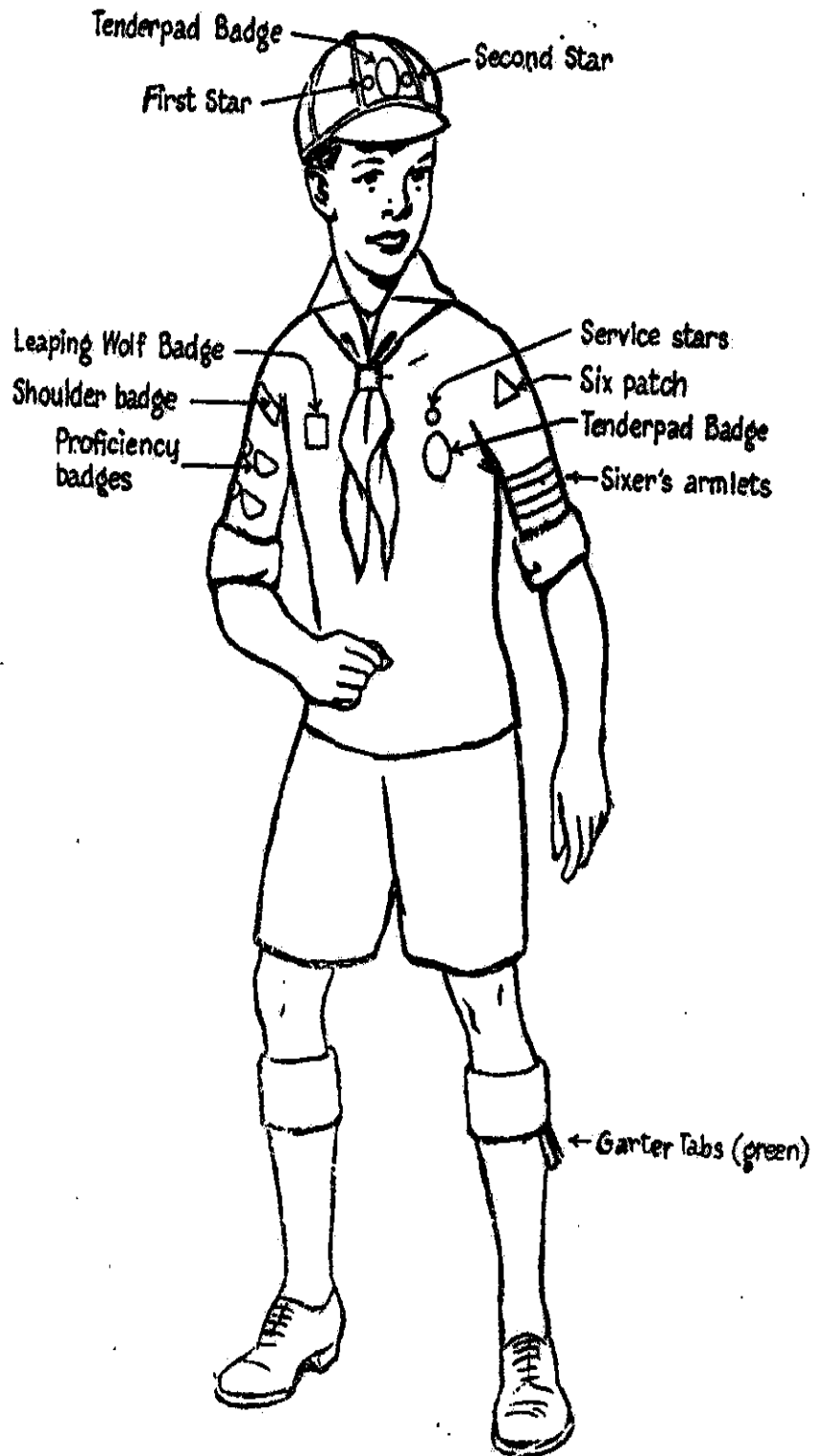
THE POLICY ORGANISATION AND
RULCS OF THE BOY SCOUTS

ASSOCIATION

(25 BUCKINGHAM PALACE
ROAD, LONDON S.W.1)

WOLF CUB.

(Rule 281)

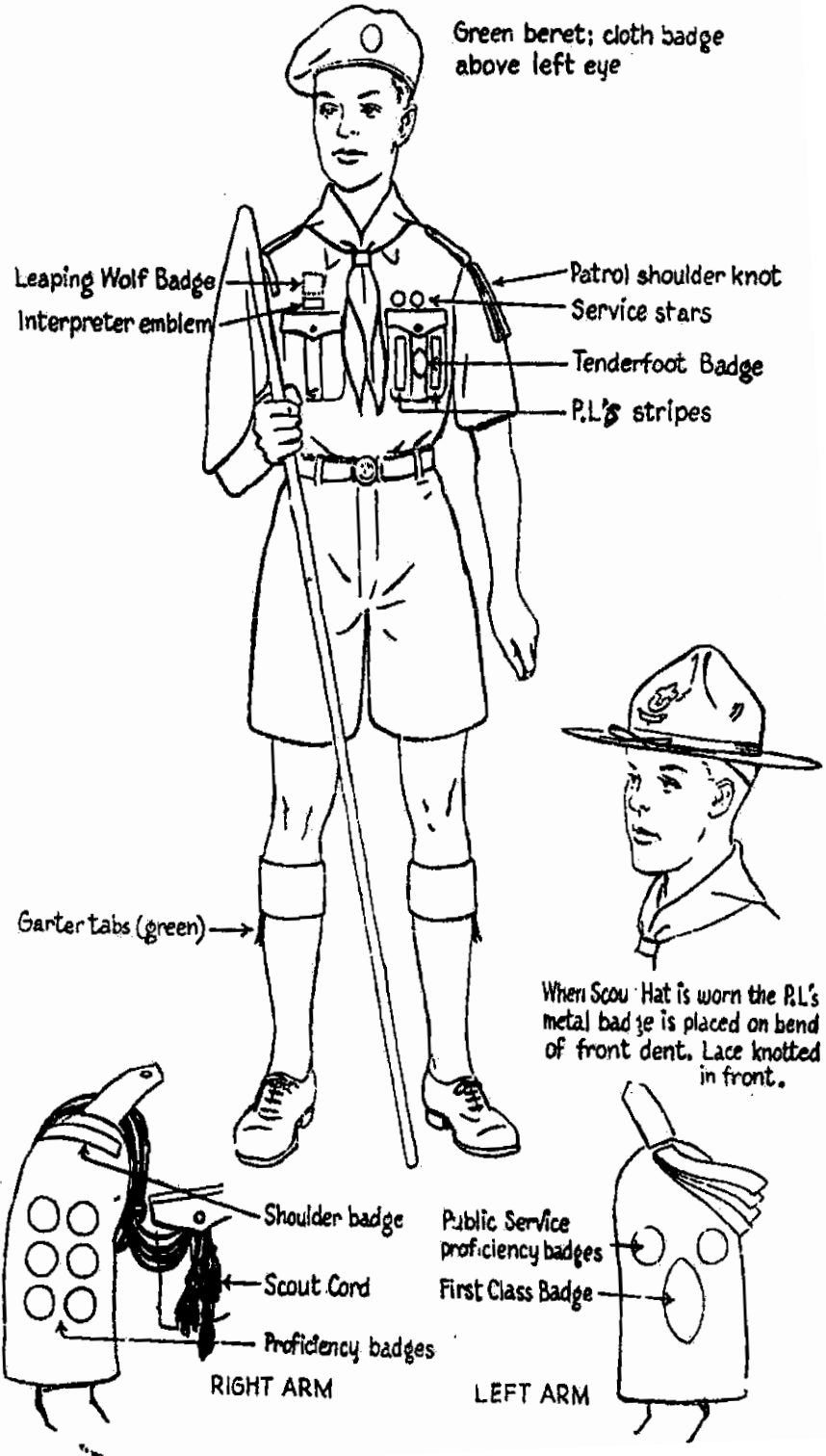

ลูกเสือสำรอง

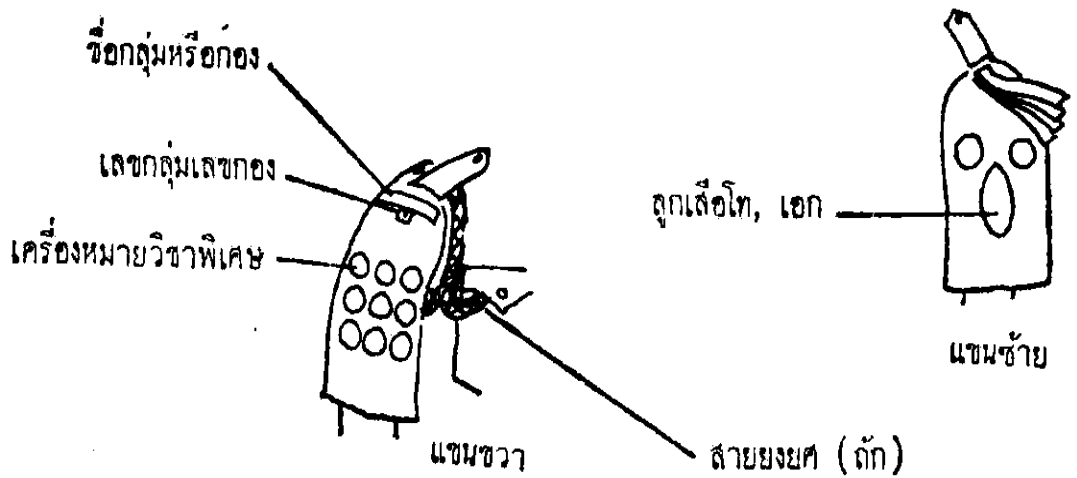
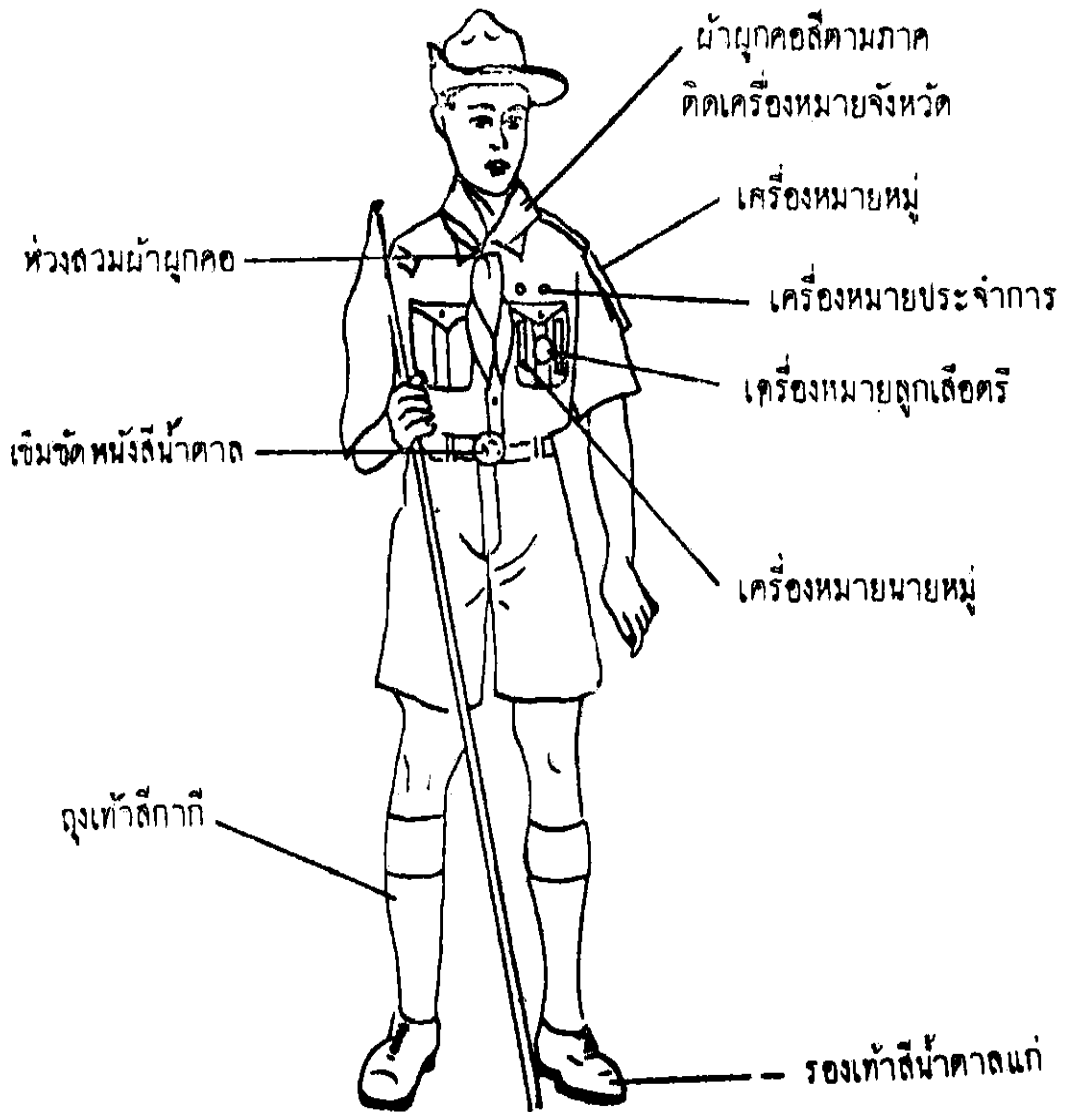

BOY SCOUT.

(Rule 283)

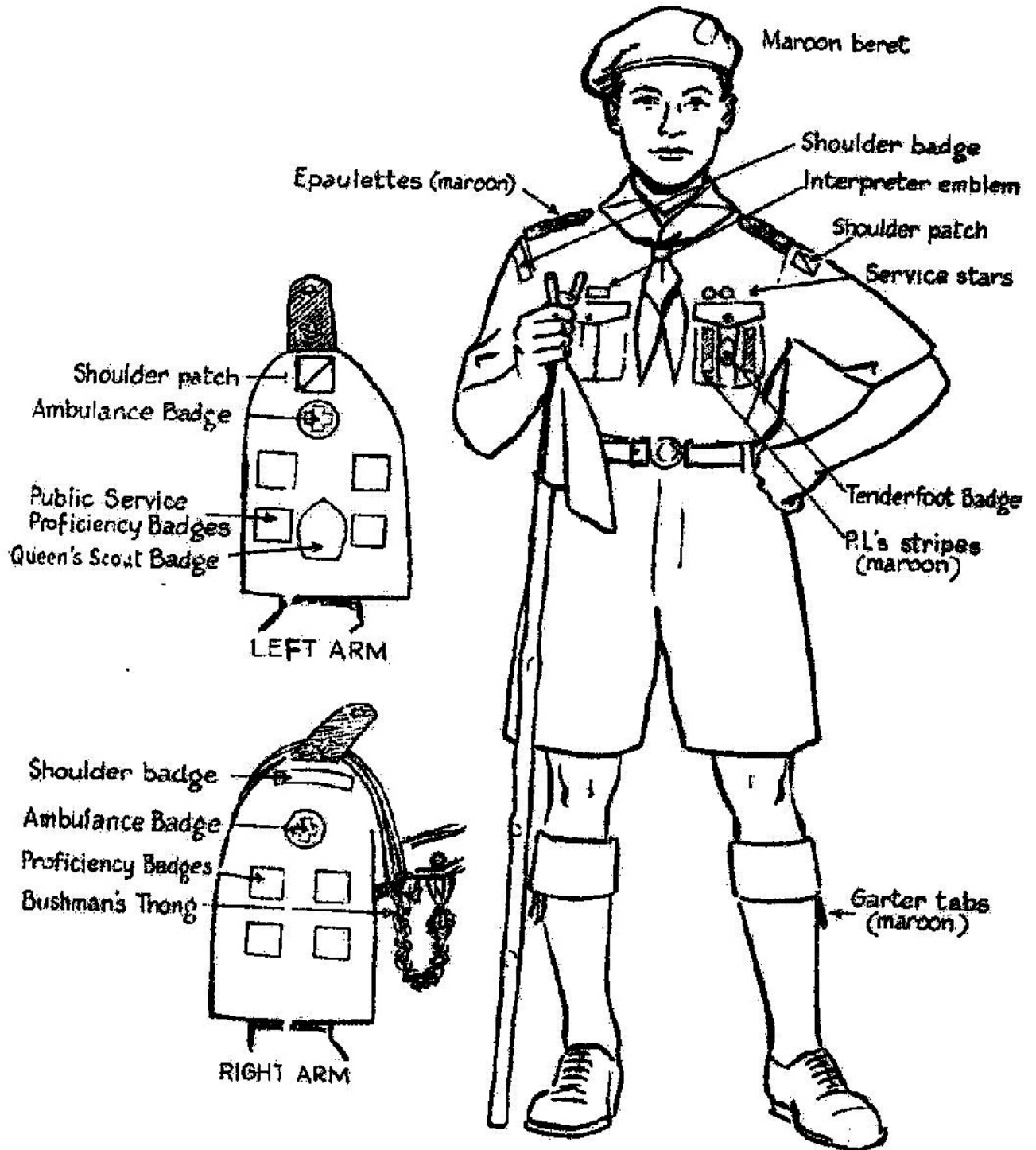

ลูกเสือสามัญ

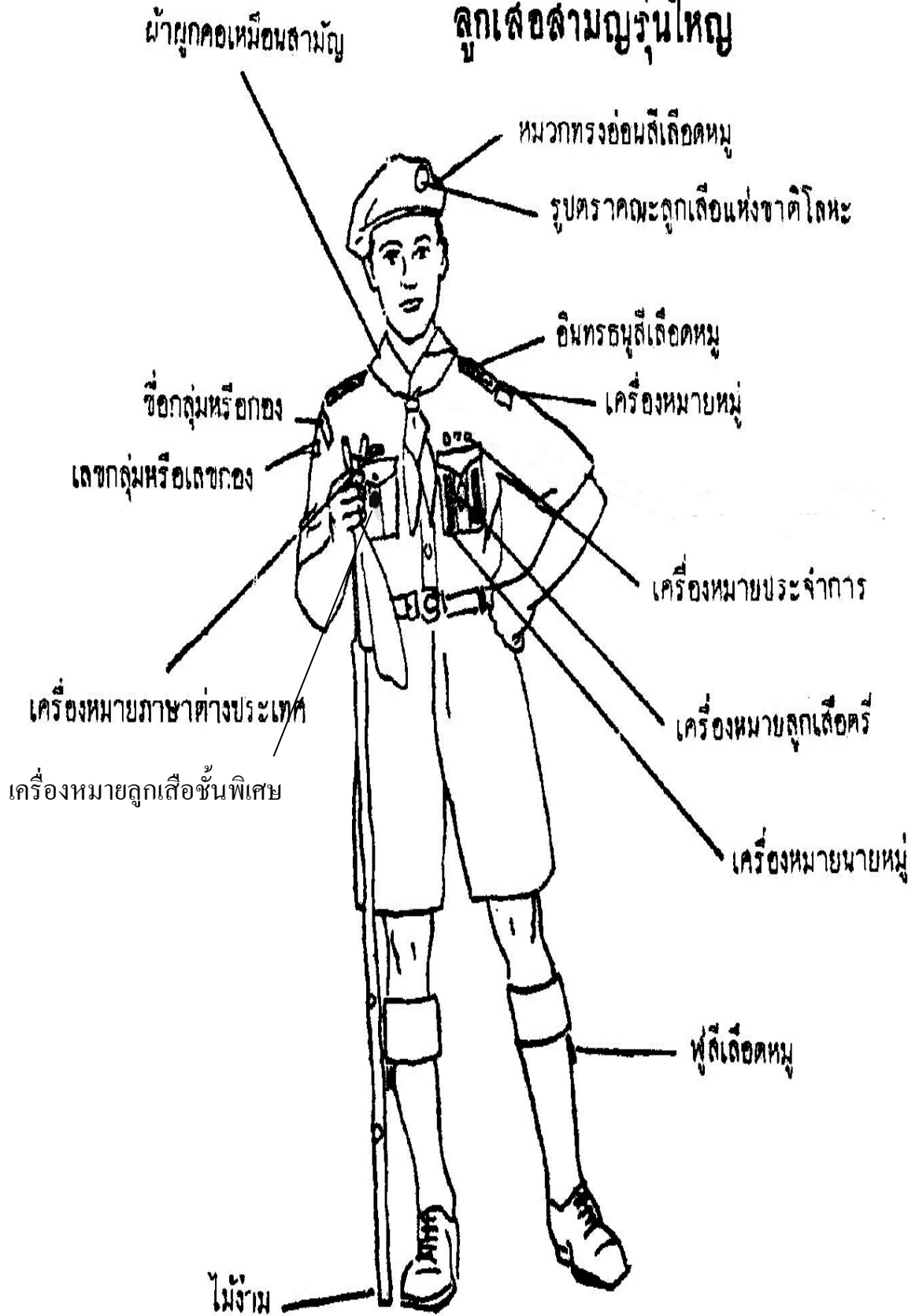
SENIOR SCOUT.

(Rules 283 and 286)

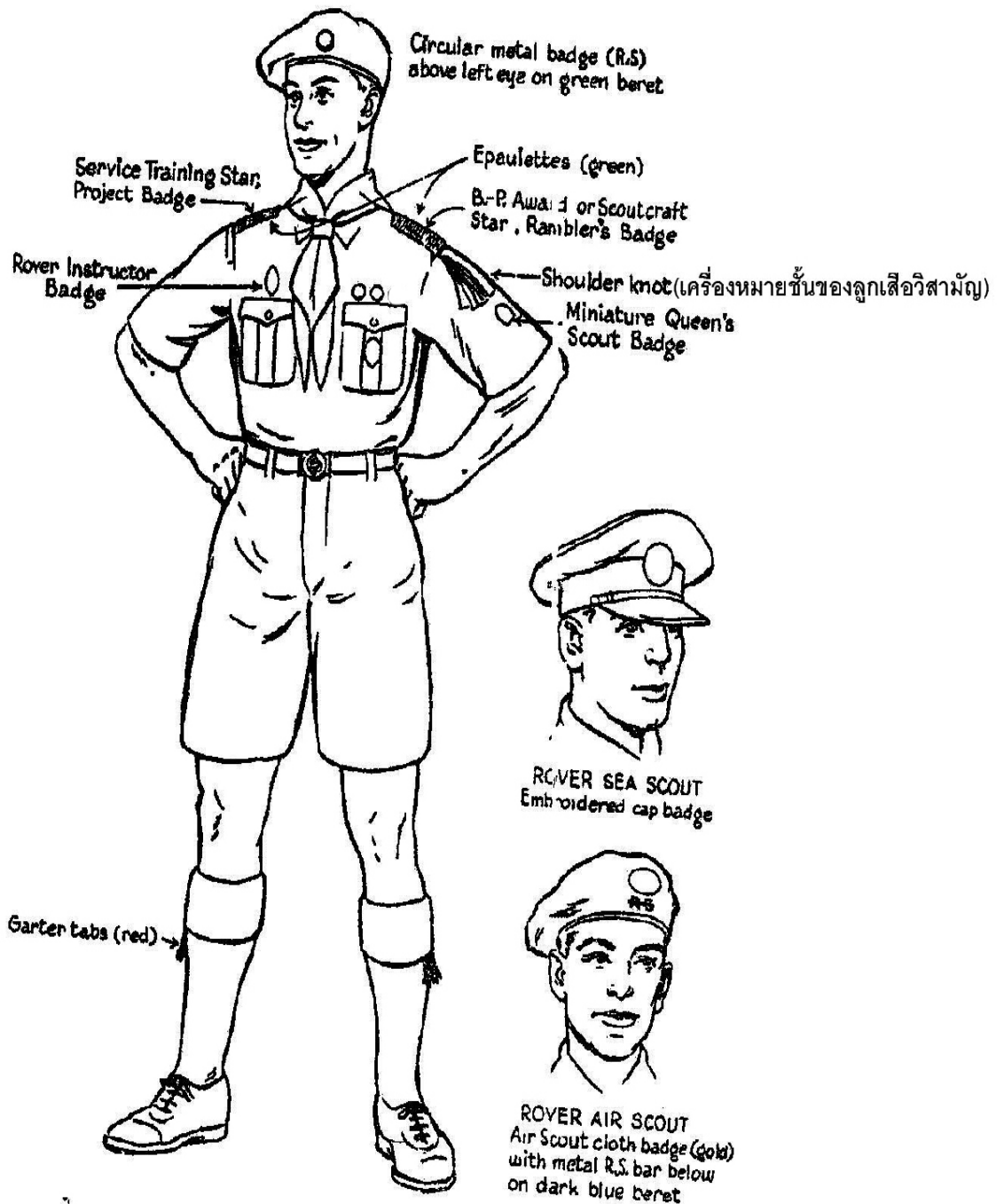

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

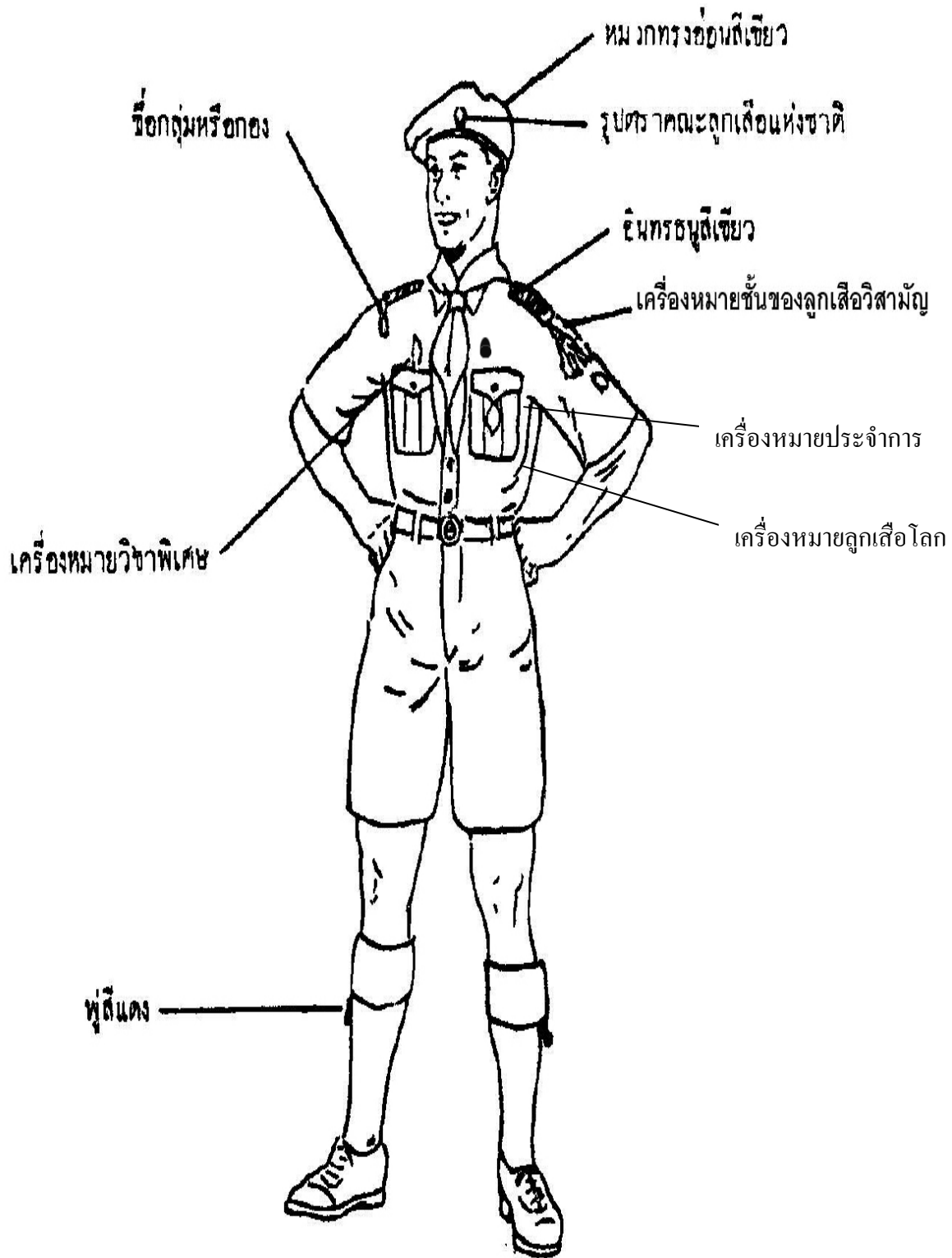

ROVER SCOUT.

(Rules 283, 287-9)

ลูกเสือวิสามัญ

SCOUTER.

(Rule 291)

Plumed badge on left side of Scout Hat

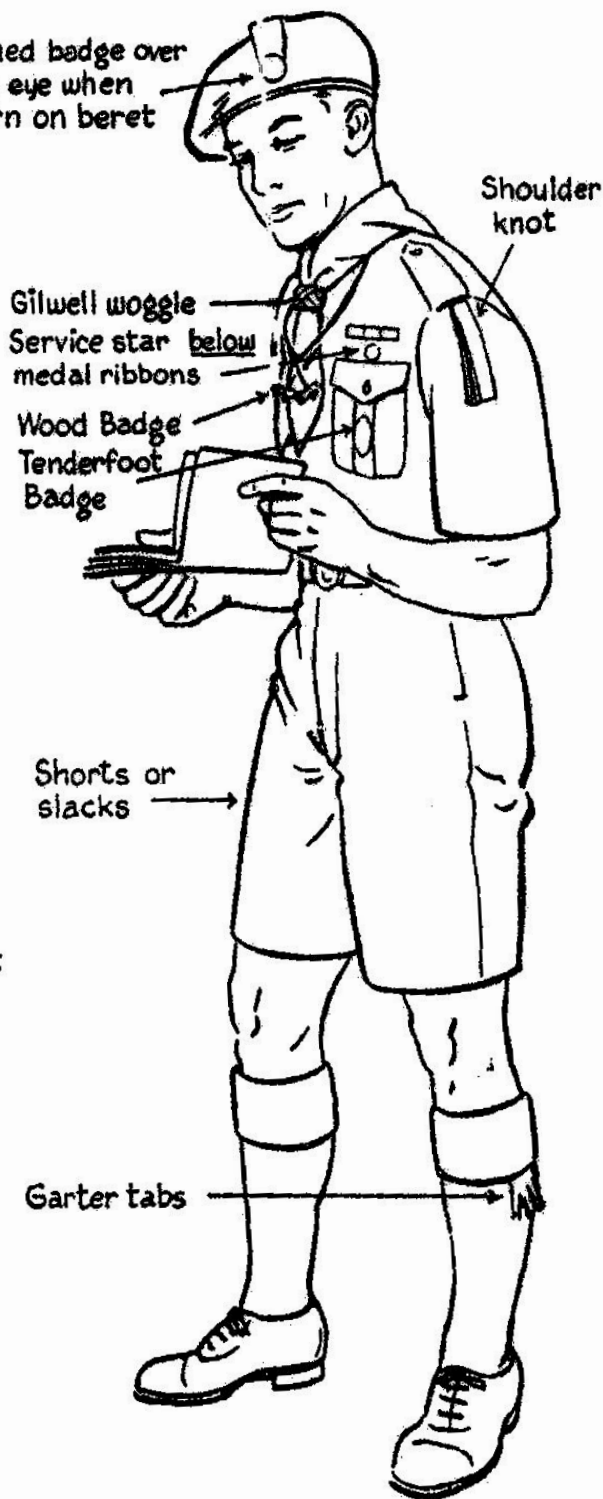

Position of Cubmaster's badge when worn on Scout Hat

Position of Cubmaster's badge when worn on beret

Plumed badge over left eye when worn on beret

Shoulder knot

Gilwell woggle

Service star below medal ribbons

Wood Badge

Tenderfoot Badge

Shorts or slacks

Garter tabs

ผู้บังคับบัญชาสามัญ

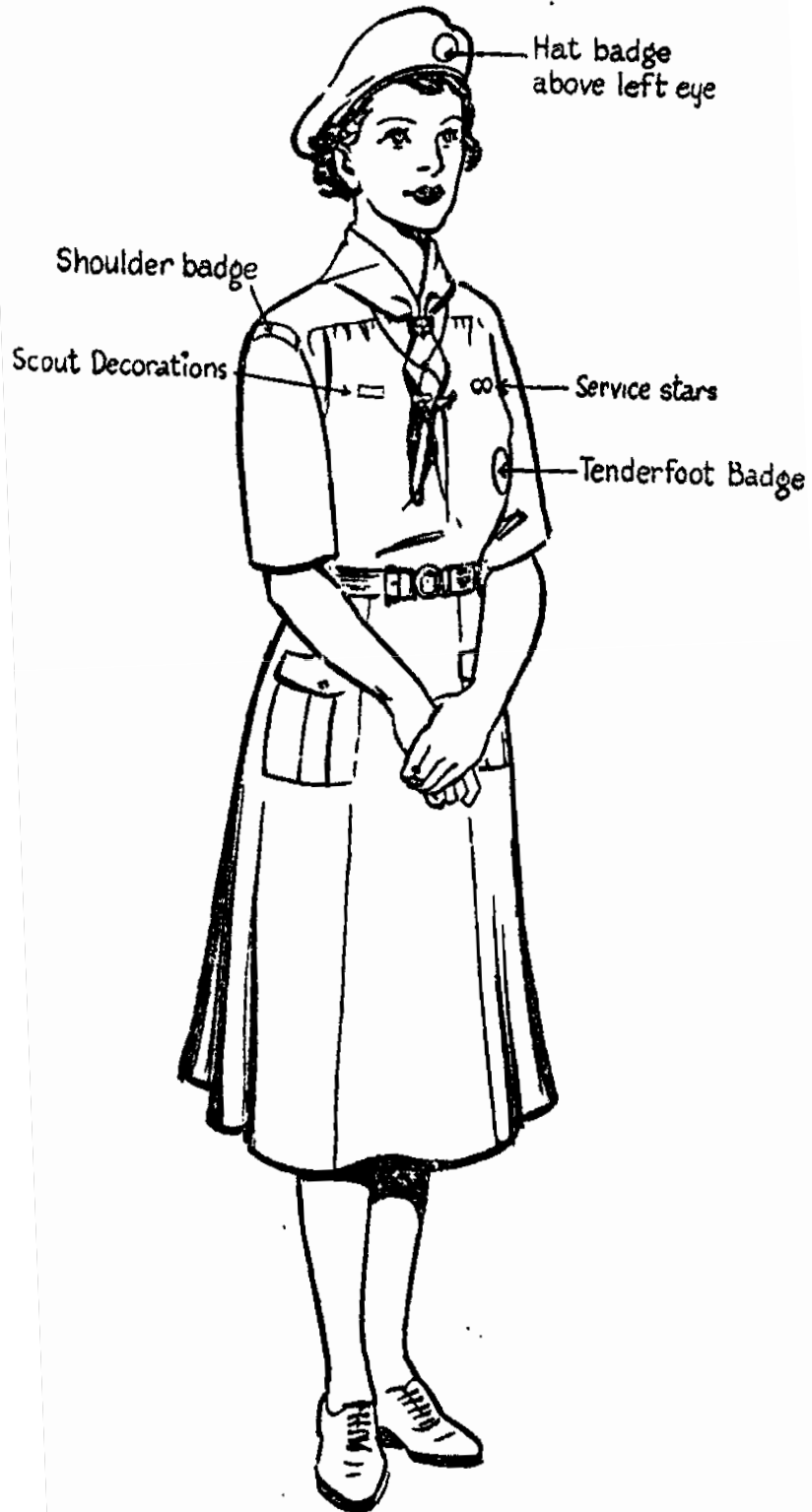

เครื่องหมายตราคณะลูกเสือแห่งชาติ

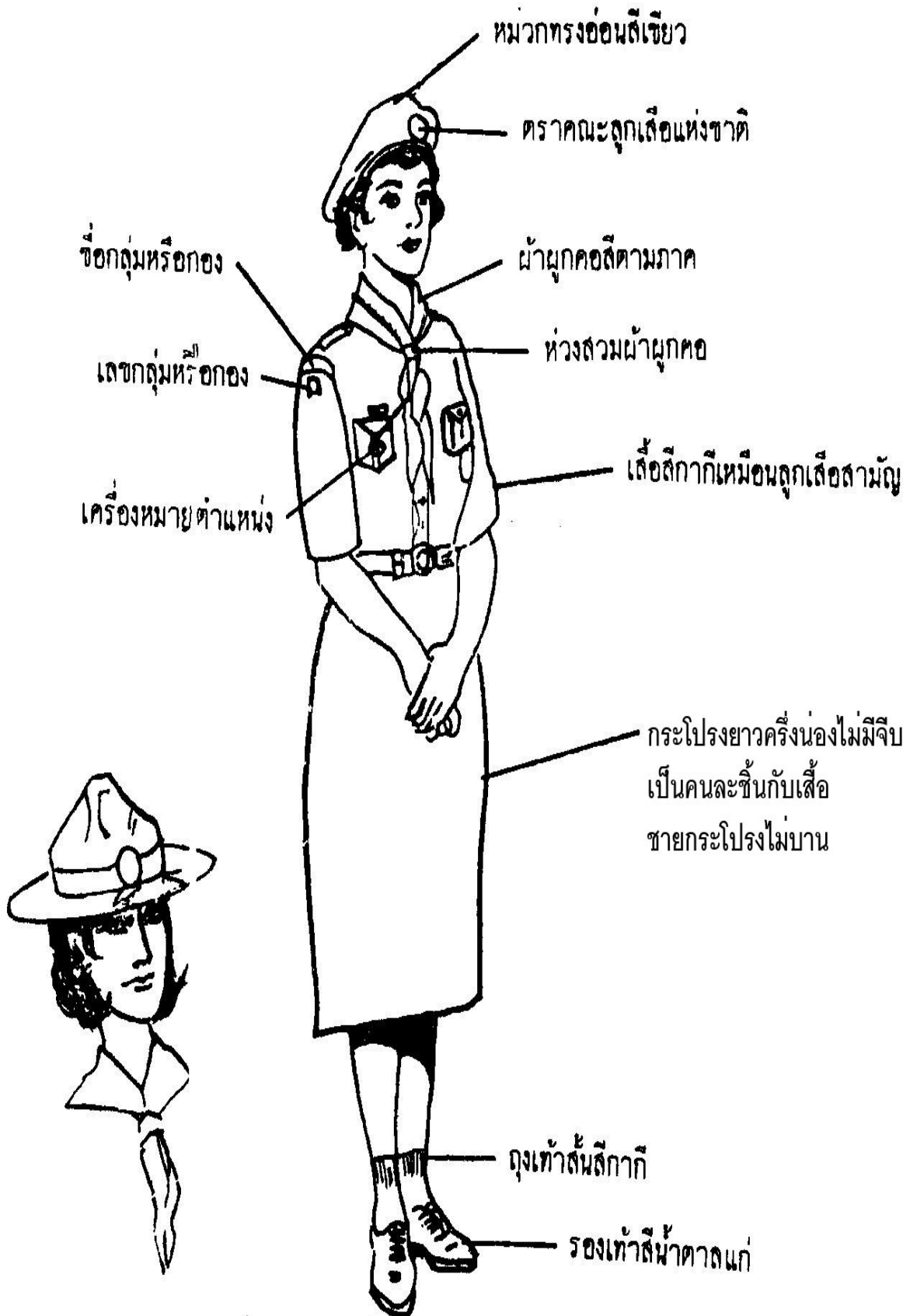

LADY SCOUTER.

(Rule 296)

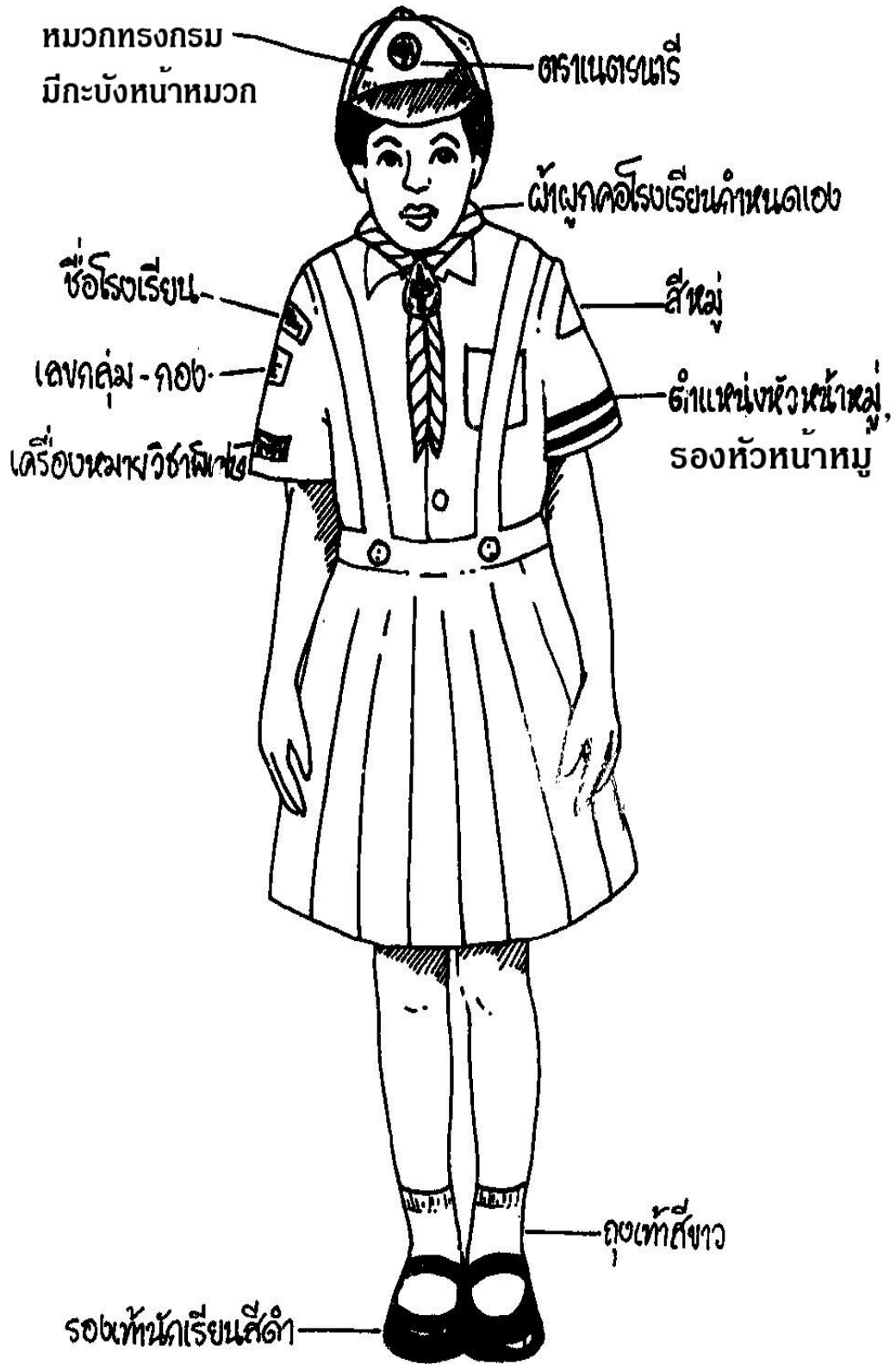

ผู้บังคับบัญชาหญิง

เมื่อสวมสายบัก ไม่ต้องใช้สายนกหวีด

ແຕງນ້ຳສ້າງ ໃຊ້ໄດ້ຮຽນແບບນັກຮຽນ

เนตรนารีสามัญ เครื่องแบบสีเขี้ยวแก่

หมวกปีกแคบสีเขี้ยวแก่
(ปีกหมวกพับด้านหลังขึ้น)

ตราเนตรนารี

สายของธงสีน้ำเงิน

ชื่อโรงเรียน

เลขกลุ่ม - กอ

เครื่องหมายวิชาพิเศษ

เข็มขัดหนังสีดำไนลอน

ตราเนตรนารี

ผ้าผูกคอตามสีของภาคการศึกษา

เสื้อคอพับสีเขี้ยวแก่แขนสั้นเหนือศอก

อินทรี

เครื่องหมายกลุ่มเป็นรูปดอกไม้

เครื่องหมายเนตรนารีโท-เอก

เครื่องหมายหัวหน้าหมู่

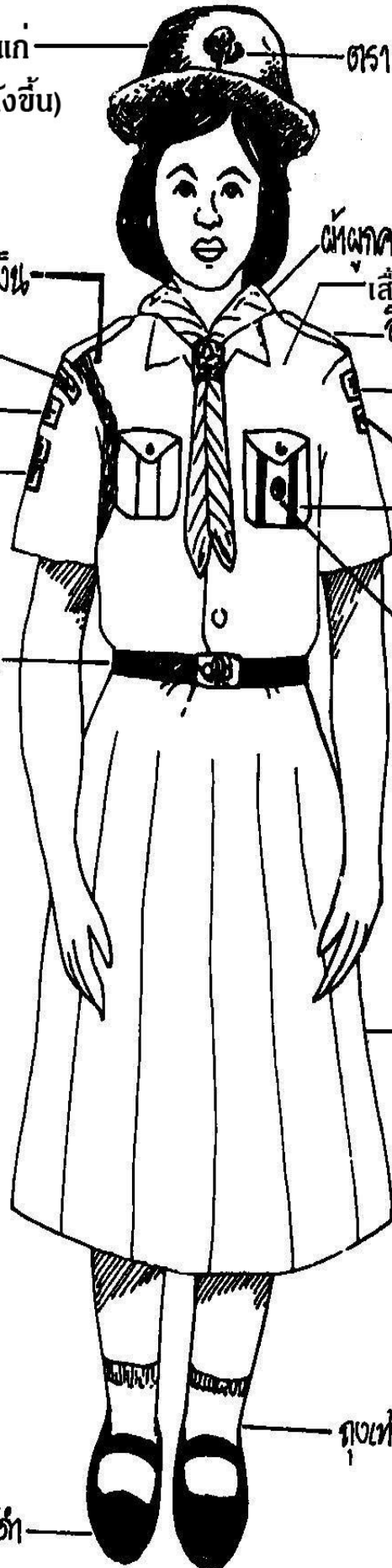
และรองหัวหน้าหมู่

เครื่องหมายเนตรนารีตรี

กระโปรงสีเขี้ยวแก่

ถุงเท้าสีขาว

รองเท้านักเรียนสีดำ

เนตรนารีชั้นมัธยมใหญ่
เครื่องแบบดีไซเนอร์

การประดับสายสะพายเครื่องหมายวิชาพิเศษตามกฎหมายกระทรวง (พ.ศ. 2492)
ออกตามความในพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2490 ว่าด้วยเครื่องแบบลูกเสือ

ข้อ 23 เครื่องหมายวิชาพิเศษ สำหรับลูกเสือให้ประดับกับเสื้อเครื่องแบบลูกเสือ โดยเย็บติดกับแขนเสื้อข้างขวา ตรงกึ่งกลางระหว่างไหล่กับศอก ให้ติดเรียงกันเป็นแถวตามแนวนอน และในแถวหนึ่งๆ ให้ติดได้อย่างมากแถวละ 3 อัน ถ้ามีมากกว่า 3 อัน ให้ประดับเป็นอีกแถวหนึ่ง โดยนับเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว แต่ไม่เกินกว่า 3 แถว เว้นระยะระหว่างเครื่องหมายอันหนึ่ง ๆ ห่างกันประมาณ 1 ซม. ลูกเสือผู้ใดมีความรู้ ความสามารถ ในวิชาพิเศษสำหรับลูกเสือเกินกว่า 9 วิชา ให้มีแถบสายสะพายแพรต่วนสีทองหรือแถบสักหลาดสีเหลืองกว้าง 10 ซม. ที่ขอบแถบทั้งสองข้างกว้างข้างละ 1 ซม. เป็นสีขาบ สะพายพาดจากบ่าซ้ายไปประจบกันที่ใต้เอวขวา บนแถบปักเป็นเครื่องหมายวิชาพิเศษ

การใช้คำบอก คำสั่ง ในพิธีกล่าวคำปฏิญาณและสวนสนามของลูกเสือ เนตรนารี
ในงานวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ (ในส่วนกลาง)

*****

1. เมื่อองค์ประธานเสด็จขึ้นสู่ที่ประทับ ผู้บังคับขบวนสวนสนาม สั่ง “ลูกเสือ - ตรง” “ถวายความเคารพแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” “ตรงหน้า, ระวัง” “วันทยา-วุธ” วงดุริยางค์ลูกเสือบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
2. จบเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้บังคับขบวนสวนสนามสั่ง “เรียบ-อาวุธ” “ตามระเบียบ, พัก”
3. สถานายกสภาลูกเสือไทย กราบบังคมทูลรายงานกิจการลูกเสือในรอบปี
4. ประธานกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ กราบบังคมทูลเบิกผู้รับพระราชทานเหรียญลูกเสือสรรเสริญ
5. เลขานุการสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ นำลูกเสือกล่าวทบทวนคำปฏิญาณ
“ลูกเสือเตรียมกล่าวคำปฏิญาณ, ตรง”
“ลูกเสือสำรองกล่าวคำปฏิญาณตามข้าพเจ้า” (ทุกคนแสดงรหัส ลูกเสือสำรองทำวันทยาหัตถ์)
“ข้าสัญญาว่า/
ข้อ 1 /ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ /ศาสนา/ พระมหากษัตริย์/
ข้อ 2 /ข้าจะยึดมั่นในกฎของลูกเสือสำรอง/และบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นทุกวัน/” (ทุกคนลดมือลงอยู่ในท่าตรง)
“ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ลูกเสือวิสามัญ เนตรนารี และผู้บังคับบัญชา กล่าวคำปฏิญาณตามข้าพเจ้า” (ทุกคนแสดงรหัส ลูกเสือสำรองทำวันทยาหัตถ์)
“ด้วยเกียรติของข้า/ ข้าสัญญาว่า/
ข้อ 1/ ข้าจะจงรักภักดีต่อชาติ / ศาสนา / พระมหากษัตริย์/
ข้อ 2/ ข้าจะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อ/
ข้อ 3/ ข้าจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ/” (ทุกคนลดมือลง อยู่ในท่าตรง)
6. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชวาท เมื่อจบพระบรมราโชวาท ผู้บังคับขบวนสวนสนาม สั่ง “ลูกเสือตรงหน้า, ระวัง” “วันทยา-วุธ” วงดุริยางค์ลูกเสือบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
7. จบเพลงสรรเสริญพระบารมี ผู้บังคับขบวนสวนสนาม สั่ง “เรียบ-อาวุธ”
8. แตรเดี่ยวเป่าให้สัญญาณเตรียมสวนสนาม 2 ครั้ง ผู้บังคับขบวนสวนสนาม สั่ง “ลูกเสือเตรียมสวนสนาม”
9. แตรเดี่ยวเป่าให้สัญญาณหน้าเดิน 2 ครั้ง ผู้บังคับขบวนสวนสนาม สั่ง “ขวา-หัน” “ปรับขบวนสวนสนาม” “แบก-อาวุธ” “หน้า-เดิน” วงดุริยางค์ลูกเสือบรรเลงเพลงเดินนำขบวน

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การประดับเครื่องหมายลูกเสือโลก และเข็มเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ

*****

เพื่อให้การประดับเครื่องหมายลูกเสือโลก และเข็มเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะของลูกเสือผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้ คือ

1. การประดับเครื่องหมายลูกเสือโลก

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จะต้องสอบได้ตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลกจึงจะมีสิทธิ์ประดับได้ตรงกึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือให้ประดับได้ตรงกึ่งกลางกระเป๋าเสื้อข้างซ้าย (ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๔ / ๒๕๒๐ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๒๐ ณ ห้องประชุมศาลาฉัตรราช)

2. การประดับเข็มเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะ

ลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ผู้ตรวจการลูกเสือ กรรมการลูกเสือ และเจ้าหน้าที่ลูกเสือให้ประดับเครื่องหมายแสดงวิทยฐานะออกเสื้อข้างขวาเหนือกระเป๋าและหรือตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนว่าด้วยการนั้น

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

(ลงชื่อ) สนั่น อินทรประเสริฐ

(นายสนั่น อินทรประเสริฐ)

อธิบดีกรมพลศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ

บรรณานุกรม

- กรมยุทธศึกษาทหารบก. **ที่ระลึกวันคล้ายวันสถาปนากกรมยุทธศึกษาทหารบก ครบรอบ 101 ปี.**
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กองทัพบก(ยศ.ทบ.). 2536.
- ฝ่ายยุทธการ กองพลที่ 1 รักษาพระองค์. **แนวทางการปฏิบัติในพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและ
สวนสนาม.ของทหารรักษาพระองค์.มปพ.**
- ว่าที่ร้อยโทณัฐ युยุทธ. **เอกสารแนวปฏิบัติพิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนามวันคล้ายวัน
สถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติระดับประเทศ.มปพ.**
- ว่าที่ร้อยโทณัฐ युยุทธ. **เอกสารแนวปฏิบัติพิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนามวันคล้ายวัน
สถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติระดับเขตพื้นที่และสถานศึกษา.มปพ.**
- ว่าที่ร้อยโทณัฐ युยุทธ. **เอกสารแนวปฏิบัติพิธีทบทวนคำปฏิญาณและสวนสนามวันคล้ายวัน
สถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติระดับจังหวัด.มปพ.**
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **การฝึกเป็นผู้นำ.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว. 2534 .**
- สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ. **การฝึกระเบียบแถวลูกเสือ. กรุงเทพฯ :**
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. 2520.
- หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง. **คู่มือนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก. 2549.**
- หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง. **คู่มือนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก. 2550.**

คณะผู้จัดทำ

1. ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน	ที่ปรึกษา
2. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ	ที่ปรึกษา
3. ว่าที่ ร.ท. ฉักร์ ยูยุทธ	ประธาน
4. นางสาวเปล่งศรี ปั่นพล	รองประธาน
5. นาวาอากาศเอก บัญชา เฉวียงหงส์	คณะทำงาน
6. นางศิริณี บุญปลั่งมภ์	คณะทำงาน
7. นายสมพงษ์ ม่วงปรางนา	คณะทำงาน
8. นายทองปลิว ฉิมพัด	คณะทำงาน
9. นางรัชฎมน ยูยุทธ	คณะทำงาน
10. นางสุวัฒนา ธรรมประภาส	คณะทำงานและเลขานุการ

